

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen meddelade

att *Per Bolund* (mp) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 januari 2009 varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Christopher Ödmann* (mp),

att *Leif Pettersson* (s) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 1 januari 2009 varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Anna-Karin Nylund* (s) och

att *Hillevi Larsson* (s) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 2 januari 2009 varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Rose-Marie Carlsson* (s).

2 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Kristina Zakrisson* (s) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 1 januari–25 januari 2009.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Hannah Bergstedt* (s) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för *Kristina Zakrisson*.

3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Förste vice talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp anmält *Hannah Bergstedt* som suppleant i justitieutskottet, civilutskottet och trafikutskottet under *Kristina Zakrissons* fortsatta ledighet och *Hans Unander* som suppleant i justitieutskottet och kulturutskottet under *Anneli Särnblads* fortsatta ledighet.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 1 januari–25 januari 2009* till

suppleant i justitieutskottet
Hannah Bergstedt (s)

suppleant i civilutskottet
Hannah Bergstedt (s)

suppleant i trafikutskottet
Hannah Bergstedt (s)

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 10 januari–31 januari 2009* till

suppleant i justitieutskottet
Hans Unander (s)

suppleant i kulturutskottet
Hans Unander (s)

4 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden

Förste vice talmannen meddelade att en preliminär plan för kammarens sammanträden med voringstider *till och med den 26 februari 2009* delats ut till riksdagens ledamöter.

5 § Meddelande om partiledardebatt

Förste vice talmannen meddelade att *onsdagen den 14 januari kl. 9.00* skulle partiledardebatt äga rum.

Meddelandet hade delats ut till riksdagens ledamöter.

6 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2008/09:92 till näringsutskottet
2008/09:96 till utbildningsutskottet

Skrivelse
2008/09:79 till justitieutskottet

TU2 Framtidens resor och transporter – infrastruktur för hållbar tillväxt

Punkt 1 (Vägledande prioriteringar)

1. utskottet
2. res. 1 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet
145 för res. 1
52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 25 c, 21 fp, 20 kd

För res. 1: 110 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 3 (Planeringsram för perioden 2010–2021)

1. utskottet
2. res. 4 (s)
3. res. 5 (v)
4. res. 6 (mp)

Förberedande votering 1:

23 för res. 5

15 för res. 6

258 avstod

53 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Förberedande votering 2:

109 för res. 4

20 för res. 5

168 avstod

52 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Huvudvotering:

152 för utskottet

110 för res. 4

35 avstod

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 25 c, 21 fp, 20 kd

För res. 4: 110 s

Avstod: 20 v, 15 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 4 (Utveckling av transportsystemet)

1. utskottet

2. res. 7 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

144 för res. 7

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 1 s, 86 m, 24 c, 21 fp, 20 kd

För res. 7: 109 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 5 (Finansieringsfrågor)

1. utskottet

2. res. 8 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

145 för res. 8

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 25 c, 21 fp, 20 kd

För res. 8: 110 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 11 (SJ AB:s mål)

1. utskottet

2. res. 16 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

144 för res. 16

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 25 c, 21 fp, 20 kd

För res. 16: 109 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 21 s, 11 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 25 (Hamnar)

1. utskottet

2. res. 33 (s, v, mp)

Votering:

151 för utskottet

145 för res. 33

53 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 24 c, 21 fp, 20 kd

För res. 33: 110 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 5 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 29 (Strategiska kombiterminaler)

1. utskottet
2. res. 36 (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

145 för res. 36

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 25 c, 21 fp, 20 kd

För res. 36: 110 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Punkt 31 (Det statliga flygplatsystemet)

1. utskottet
2. res. 39 (s)

Kammaren biföll utskottets förslag med acklamation.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU8 Grönbok om jordbruksprodukters kvalitet

Utskottets förslag till beslut med godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. (s, v, mp)

Votering:

152 för utskottet

145 för res.

52 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut med godkännande av utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 25 c, 21 fp, 20 kd

För res.: 110 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 20 s, 11 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF)

Punkt 1 (Fortsatt svenskt deltagande i den internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan [ISAF])

1. utskottet
2. res. 1 (v, mp)

Votering:

257 för utskottet

37 för res. 1

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 105 s, 86 m, 25 c, 21 fp, 20 kd

För res. 1: 2 s, 20 v, 15 mp

Frånvarande: 23 s, 11 m, 4 c, 7 fp, 4 kd, 2 v, 4 mp

Sven-Erik Österberg (s) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Punkt 2 (Vissa frågor rörande den internationella säkerhetsstyrkans verksamhet)

1. utskottet

2. res. 2 (v)

Votering:

256 för utskottet

20 för res. 2

15 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 107 s, 86 m, 24 c, 20 fp, 19 kd

För res. 2: 20 v

Avstod: 15 mp

Frånvarande: 23 s, 11 m, 5 c, 8 fp, 5 kd, 2 v, 4 mp

*Samhällsekonomi
och finansförvaltning*

8 § Samhällsekonomi och finansförvaltning

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2008/09:FiU2

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning (prop. 2008/09:1 delvis).

Anf. 1 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (m):

Herr talman! Finansutskottets betänkande 2 om samhällsekonomi och finansförvaltning omfattar en uppräknig av myndigheter inom ekonomistyrning och finansförvaltning. Men även anslag som rör offentlig statistik och arbetsgivarfrågor inom statliga verksamheter ingår. Ungefär hälften av myndigheterna inom utgiftsområdet är styrelsemyndigheter såsom Finansinspektionen, Riksgäldskontoret, Premiepensionsmyndigheten, Statens pensionsverk, Statens fastighetsverk, Fortifikationsverket och Arbetsgivarverket.

Inom det ekonomiska området finner vi Konjunkturinstitutet, Nämnden för offentlig upphandling och Finanspolitiska rådet. En viktig samhällsfunktion berörs i betänkandet. Det är finansmarknaden, vilken kommit att gå från en undanskymd position till att nu stå i fokus för hela den globala ekonomin.

Herr talman! I betänkandet finns två reservationer, en från Vänsterpartiet angående lägenhetsregister och en från Socialdemokraterna om skyddsvärd skog. I betänkandet finns också fyra särskilda yttranden, varav ett gemensamt från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet angående krisberedskap i betalningssystemet. Dessutom finns ett gemensamt angående anslagen för 2009.

Anf. 2 SONIA KARLSSON (s):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 2.

I förra årets debatt angående utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning tog jag särskilt upp den amerikanska bolånekrisens effekter på ekonomin. Jag efterfrågade att regeringen skulle ta sitt ansvar och informera om effekterna av den amerikanska krisen för svensk ekonomi. Från oppositionens sida hade vi vid flera tillfällen bett regeringen hålla oss informerade om utvecklingen men inte fått gehör.

Utskottsmajoriteten svarade att utskottet förutsatte att regeringen i en situation av omfattande finansiell instabilitet skulle informera och samråda med riksdagen. Jag framhöll att vi socialdemokrater då – liksom nu – var beredda att ta vårt ansvar vid en krissituation. Men det är möjligt bara om regeringen håller oppositionspartierna informerade om förhållandena i den finansiella sektorn.

Tyvär tog inte regeringen den utsträckta handen från oss i oppositionen. Så sent som den 15 april i år, vid debatten om vårpropositionen, raljerade Anders Borg att alla gör bedömningen att vi står inför en avmattning men att ingen annan än Pär Nuder delade Thomas Östros bedömning att Sverige står inför en nära förestående bankkris.

Med facit i hand vet vi att Thomas Östros och Pär Nuder hade rätt. Anders Borg står nu där med banken Carnegie, en bankgaranti som inte fungerar som det var tänkt och företag som riskerar att gå i konkurs på grund av brist på krediter.

Herr talman! Jag fick inget gehör för ett år sedan. Men jag kan konstatera att det är ett ganska luttrat finansutskott som under denna höst har fått göra åtskilliga snabbbehandlingsavhandlingar av propositioner som har lämnats med kort varsel, och med ännu kortare motionstider, för att sedan med hög hastighet passera kammaren. Sammantaget har finansutskottet behandlat fem propositioner med anledning av den omfattande finansiella instabiliteten i världen som direkt påverkar Sverige, vår ekonomi och den finansiella marknaden.

De beslutsunderlag som har presenterats för riksdagen har i flera fall haft påtagliga brister och varit dåligt underbyggda. Det har inneburit ytterligare arbete för alla inblandade här i riksdagen, och åtgärderna har i vissa fall inte heller gett det resultat som var avsett. Det gäller exempelvis bankgarantin. Trots att propositionen om stabilitetsstärkande åtgärder för det svenska finansiella systemet behandlades under stor brådska här i riksdagen, med beslut den 29 oktober, har fortfarande bara en av de fyra systemviktiga storbankerna anslutit sig till bankgarantin. Det tog tre dagar för riksdagen att få detta program på plats. Men sedan dess har väldigt lite hänt. Väldigt få banker har gått med i garantiprogrammet.

Jag menar att detta är mycket bekymmersamt. Regeringens oförmåga att hantera bankgarantiprogrammet resulterar i ökade kostnader för privatpersoner och företag.

Så sent som i tisdags hade vi i finansutskottet och näringsutskottet en utfrågning med anledning av propositionen om stärkta insatser för fordonsindustrin, där representanter från underleverantörerna till fordonsindustrin deltog. De redovisade att företagens svåra läge när det gäller likviditeten beror på kundernas mycket stora volymneddragningar och bankernas fortsatta restriktivitet när det gäller finansiering av rörelsekapital. De visade med isande tydlighet att bankerna inte fungerar normalt

och att det är mycket bråttom. Många i grunden stabila och solida företag riskerar att gå i konkurs för att kreditmarknaden inte fungerar. För vissa företag handlar det om dagar, inte veckor, innan en lösning måste komma på plats för att konkurser på grund av brist på krediter ska undvikas.

Vi föreslog redan i november ett omfattande stimulanspaket på 17 miljarder kronor för 2008 och 2009 som syftar till att undvika en djup och långdragen lågkonjunktur, men också till att investera i kompetens och grön omställning, och vi har därefter föreslagit ytterligare investeringar som ryms väl inom Konjunkturinstitutets rekommendationer.

Herr talman! Vi socialdemokrater anser att Finansinspektionen behöver 12 miljoner kronor i ytterligare resurser. De extra resurserna ska användas för att säkerställa att Finansinspektionen under de kommande åren kan genomföra sitt grundläggande uppdrag, som omfattar tillsyn, reglering och tillståndsgivning inom den finansiella sektorn. Utvecklingen under hösten visar att det är av yttersta vikt att finansmarknaden fungerar väl. Sedan budgeten lades fram har Finansinspektionen fått ytterligare uppgifter på grund av finanskrisen och de beslutade åtgärderna för att stabilisera det svenska finansiella systemet, vilket ytterligare understryker behovet av extra resurser.

Även Riksgäldskontoret har på grund av finanskrisen fått ytterligare betungande arbetsuppgifter, inte minst på grund av bankgarantin. Det är förändringar som vi socialdemokrater anser motiverar förändringar i Riksgäldens styrelse. Genom beslutet den 29 oktober gavs Riksgälden möjlighet att besluta om stödåtgärder till kreditinstitut som inte begränsas till något belopp. Det ger Riksgälden synnerligen omfattande befogenheter. Vi socialdemokrater anser att dessa nya befogenheter måste mötas av förändringar i Riksgäldens styrelse så att den får en parlamentarisk representation.

Enligt uppgift ska regeringen i dag utse tre nya styrelseledamöter, 37 arbetsdagar efter det att beslutet om Riksgäldens utökade befogenheter fattats. Regeringen har under denna höst lämnat fem extra propositioner som man har begärt att riksdagen ska snabbbehandla, men själv tar regeringen 37 dagar på sig att för att utse tre ledamöter till Riksgäldens styrelse! Vi förutsätter att styrelsen kompletteras så att vi får en parlamentarisk insyn. Allt annat är oacceptabelt med hänsyn till det jättelopp på 1 500 miljarder kronor som nu hanteras av Riksgälden.

Jag vill också kommentera att regeringen i budgetpropositionen inte föreslår åtgärder för att förstärka krisberedskapen i det svenska betalningssystemet. Finansutskottet behandlade i våras Riksrevisionens granskning av krisberedskapen i det svenska betalningssystemet. Granskningen visade på allvarliga svagheter och brister. Vi framhöll då vikten av att åtgärda problemen och att regeringen senast i budgetpropositionen för 2009 borde återkomma till riksdagen med information om vidtagna och planerade åtgärder.

Regeringen skriver visserligen att den ser allvarligt på problemet men hänvisar till att frågan bereds i Regeringskansliet.

Vi anser att nivån på krisberedskapen i betalningssystemet är tydligt kopplad till stabiliteten på finansmarknaderna och till samhällsekonomins funktionssätt. Det är mycket viktigt att säkerställa en tillräcklig krisberedskap inom detta samhällsviktiga område. Därför är det allvarligt att regeringen dröjer med att ta fram åtgärder för att förstärka krisbered-

skapen i det svenska betalningssystemet. Denna tidsutdräkt i en mycket viktig fråga är anmärkningsvärd.
(Applåder)

Prot. 2008/09:53
19 december

*Samhällsekonomi
och finansförvaltning*

Anf. 3 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Sonia Karlsson för en mycket bra beskrivning av vad som har hänt under den här hösten.

Jag är lite oroad över den mediala bild av finansministern som nu ges. Han hyllas och har till och med har fått en pepparkaksgubbe bakad efter sig. Jag tycker att det är väldigt märkligt. Vi har faktiskt en finansminister som har blundat och inte velat se alla de tecken på lågkonjunktur och finanskris som funnits. Tyvärr har vi också en majoritet i finansutskottet som verkar vara lika blind.

Jag tänkte dock framför allt prata om Konjunkturinstitutet, en myndighet som ligger under det här utgiftsområdet.

Regeringen har ju genomdrivit en rad nedläggningar av myndigheter, och andra har fått kraftigt minskade anslag. Detta har man motiverat på olika sätt, främst med att det skulle handla om ekonomisk effektivitet. Vi kan dock konstatera att regeringens val av myndigheter uppvisar en mycket tydlig ideologisk agenda. De myndigheter som lagts ned är nämligen sådana som arbetat med kunskapsutveckling och politikuppföljning i för dem som arbetar viktiga frågor som arbetsmiljö, säkerhet och välbefinnande på arbetsplatsen. Exempelvis har Arbetsmiljöverket drabbats, och Arbetslivsinstitutet har lagts ned.

Regeringen har dock inte visat några planer på en översyn av de myndigheter som bedriver verksamhet utifrån helt andra utgångspunkter. Särskilt anmärkningsvärd är de dubbla standarder som gäller regeringens syn på myndigheters opinionsbildande arbete. För två år sedan ansåg Mats Odell att en utredning behövdes därför att myndigheter ”i för stor utsträckning tillåtit bedriva opinionsbildning” och att det därför skulle behövas ”tydligare gränser för vad som bör vara myndighetsuppgifter och vad som bör vara förbehållet den politiska och allmänna opinionsbildningen eller marknadsekonomin”. Samtidigt har regeringen tydligt uttryckt att den gillar ideologiska synpunkter. Till exempel har Anders Borg gjort så när Konjunkturinstitutet har uttalat sig. Konjunkturinstitutet har också blivit en väldigt opinionsbildande myndighet, och detta helt utifrån ett marknadsliberalt och nationalekonomiskt perspektiv.

Vänsterpartiet föreslår att Konjunkturinstitutet läggs ned. Det skulle spara pengar. Vi tror också att det skulle bli mer effektivt och ge bättre kvalitet på de makroekonomiska bedömningar i Sverige om man sammanfogade den kompetens som finns på olika myndigheter. I dag har vi Statskontoret, Ekonomistyrningsverket, Riksbanken, Finansdepartementet, Arbetsmarknadsdepartementet och troligtvis ett antal andra departement och myndigheter som håller på med de här frågorna. Det vore intressant att se vad denna verksamhet kostar och vad vi faktiskt får ut av den.

Vänsterpartiet föreslår alltså att Konjunkturinstitutet läggs ned och att en del av de arbetsuppgifter KI utför överförs till SCB, som därmed också får höjda anslag.

Vidare föreslår vi att Finanspolitiska rådet läggs ned. Detta råd kom ju till för att legitimera regeringens politik och passar väl in i det förhåll-

ningssätt till den ekonomiska politiken som fanns i början av 90-talet och som den nuvarande högerregeringen står särskilt fast förankrad i. En rad institutionella inslag minskar de folkvaldas möjligheter att föra en ekonomisk politik för full sysselsättning och bidrar samtidigt till en allmän ekonomisk utveckling där löntagarnas positioner på arbetsmarknaden försvagas till förmån för arbetsgivarnas.

Vi tror att Finanspolitiska rådet blir ytterligare ett organ som ska klä regeringens högerpolitik i ett falskt vetenskapligt skimmer. Den snäva ekonomiska teoribildning som ligger till grund för mycket av dagens etablerade ekonomisk-politiska debatt har mycket uppenbara ideologiska utgångspunkter som borde vara föremål för en problematiserande samhällsdebatt snarare än att befästas i myndighetsform. Vi sparar då in lite mer pengar om vi lägger ned Finanspolitiska rådet.

Däremot anser vi att Finansinspektionen bör få ytterligare anslag. Finansinspektionen har under de två år som jag har suttit i finansutskottet fått ett mycket utvidgat uppdrag, bland annat genom olika EU-direktiv som de inte har fått kompensation för att utföra. Vi vet att under en finanskris finns det stor risk för att brottsligheten ökar. Vi menar därför att Finansinspektionen behöver utökade anslag av den anledningen. Vi är också väldigt oroliga för konsumentskyddet.

Vi föreslår en utökning av Finansinspektionens ram med 10 miljoner kronor.

Anf. 4 GÖRAN PETTERSSON (m):

Herr talman! Under hösten har världens politiska församlingar utsatts för stora påfrestningar. Den globala finansiella krisen har verkligen testat de olika politiska församlingarna runt om i världen.

Jag är väldigt glad att kunna konstatera att den här församlingen, Sveriges riksdag, har bestått testet. Jag tycker att det är ett gott betyg till det svenska parlamentet att när det blir väldigt svåra situationer lyckas vi, trots oenighet i många frågor, olika ideologier och olika väljarbaser, ta oss samman. Jag instämmer i den beskrivning som Sonia Karlsson har gett, att finansutskottets behandling av de mycket stora och mycket svåra ärendena har gått väldigt bra. Och det har gått bra genom att vi har satt landet framför smala partiintressen.

Jag tycker också att en annan del av det svenska systemet har fungerat väldigt bra, och det är det som egentligen är frågan för debatten i dag på utgiftsområdet Samhällsekonomi och finansförvaltning, nämligen de svenska myndigheterna. De tre myndigheter som har varit mest i elden – Riksbanken, Riksgälden och Finansinspektionen – har agerat såväl snabbt, klokt som kraftfullt. De har inom de ramar och inom den modell vi har i Sverige med oberoende myndigheter agerat väldigt väl, så att vi i denna mycket svåra kris ändock så här långt har klarat oss väl.

Det blir ofta så i debatten här i kammaren att vi lyfter upp det som skiljer, och visst finns det sådant som skiljer i det här ämnet också.

Det här politikområdet omfattar 11,9 miljarder kronor. I debatten här i dag när det gäller ramar kan man konstatera att skillnaden mellan den ram som majoriteten har lagt och den ram som Socialdemokraterna har lagt är 1 promille, så när det gäller själva ramen är vi väl tämligen överens.

Däremot finns det en stor skillnad mellan partierna här inne i kammaren, och den redovisades väldigt tydligt av Ulla Andersson i förra inlägget. Vänsterpartiet vill avskaffa två myndigheter, Konjunkturinstitutet och Finanspolitiska rådet. Man framför väldigt tydligt att man inte vill ha den typen av kunskap och råd som dessa två myndigheter kan bistå med. I det socialdemokratiska budgetförslaget och i den socialdemokratiska reservationen finns inga invändningar mot dessa två myndigheter. Konjunkturinstitutet har också funnits under en socialdemokratisk regering.

Jag tycker att det här är en väldigt viktig skillnad, för i dessa viktiga frågor som rör hur finanspolitiken fungerar går inte skiljelinjen mellan majoriteten och Socialdemokraterna. Vi har emellanåt olika syn på vad man ska vidta för åtgärder, och vi representerar delvis olika ideologiska inriktningar. Men vi menar väl ändå att politiken ska vila på en stabil grund med starka myndigheter som ger gott beslutsunderlag till regeringen.

Här har nog det rödgröna blocket en intressant hemläxa att göra. Är det så att Socialdemokraterna vill täppa igen öronen och hålla för ögonen och egentligen låta finanspolitiken bli väldigt mycket mer politisk och inte lyssna på råd från kloka myndigheter?

Anf. 5 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Det blev till slut lite för mycket när Göran Pettersson påstod att finanspolitik inte skulle vara politik. Det är det här som är hela problemet med de myndigheter jag har tagit upp.

Ekonomisk politik är politik. Det handlar om vilket samhälle vi vill bygga, hur samhället ska organiseras. Det handlar om vilka frågor som ställs och vilka svar som ges. Visst, det finns ekonomisk vetenskap som kan förklara och teoretisera olika modeller, men det finns en politisk arena som dessa nationalekonomer många gånger beträder som egentligen är förbehållen den ekonomiska politiken, alltså vår debatt.

Det som är problemet är att man vill göra ekonomisk politik till något annat än vad det faktiskt är. Vi har skilda politiska partier i Sverige därför att det finns en grundläggande ideologisk skillnad i den ekonomiska debatten.

Jag tycker att Göran Pettersson kastar sten i glashus. Han anklagar Vänsterpartiet för att vilja lägga ned myndigheter som vi menar överträder den ideologiska gränsen mycket tydligt, när regeringen själv lägger ned myndigheter som jobbar med arbetsmiljö för arbetstagare och kallar det för ideologiskt. Kan du förklara det, Göran Pettersson?

Anf. 6 GÖRAN PETTERSSON (m) replik:

Herr talman! Politiken förs i sin högsta potens i den här kammaren. Det är här som det ska vara politik. Men politik ska också grundas på kunskap och fakta.

Jag kan ta några politikområden. När det till exempel gäller miljöpolitiken formars den här, men den ska byggas på fakta som har tagits fram av vetenskap på stabila myndigheter.

På samma sätt är det på det här området, att vi ska ha myndigheter och faktaunderlag som vi bygger politiken på. Sedan är det den här

kammaren som är suverän att använda underlaget hur man vill, men att frånsäga sig underlag är en väldigt farlig väg att gå.

Jag delar Ulla Anderssons uppfattning att vi inte ska ha myndigheter som övertar den politiska rollen och är de ideologiserande. Den delen ska ske här. Men sedan har vi olika uppfattningar när det gäller Konjunkturinstitutet. Just den ekonomiska forskningen och vetenskapen är ett knepigt område. Men själva politiken formas i de politiska församlingarna, och myndigheterna förser oss med ett gott underlag.

Anf. 7 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Man kan säga att Konjunkturinstitutets förhållningssätt bygger väldigt mycket på teorin om jämviktsarbetslöshet, alltså att det finns någon sorts naturlig nivå där arbetslösheten kan ligga, för annars sticker inflationen i väg. Då framställs det som att inflation skulle vara mer skadligt än hög sysselsättning och massarbetslöshet. Det finns en hel del luckor i denna ekonomiska teoribild.

20 år tillbaka i Sverige hade vi enligt Konjunkturinstitutet en lägre jämviktsarbetslöshetsnivå än vi beräknas kunna ha i dag. 6 procent beräknade KI för ett tag sedan att arbetslösheten ska kunna ligga på. Då kan man säga att allting som hänt sedan 20 år tillbaka, att vi har fått fler otrygga anställningsformer och på olika sätt har avträtt den arbetsmarknadspolitiska arenan, egentligen skulle kunna tyda på att vi skulle kunna ha en lägre jämviktsarbetslöshet i dag enligt jämviktsarbetslöshetsmodellen. Men det har vi faktiskt inte. Det finns alltså stora hål i de här teoretiska modellerna. Ett annat problem med dessa teoretiska modeller är att de helt saknar ett maktperspektiv.

Det kanske inte är så konstigt att Göran Pettersson står och försvarar de här modellerna, eftersom en teoretisk modell som alltid pekar ut de härskande som de mest lämpliga att härskas självklart alltid blir mest rumsren och därmed också får större stöd än en teori som pekar ut en annan maktordning. Eller hur?

Ekonomisk politik handlar om just politik. Vi ska ha underlag, men de ska inte ta politisk ställning eller i ett vetenskapligt skimmer lägga fram sådant som är politik och inget annat. Det är en fara i den utveckling som vi har haft under lång tid.

Anf. 8 GÖRAN PETTERSSON (m) replik:

Herr talman! Det var många starka synpunkter. Vissa låg utanför utgiftsområdet, så de lämnar jag därhän.

Jag ser framför mig att det är viktigt i sådana här stora frågor att man har en mångfald också i de olika synpunkterna. Vänsterpartiet föreslår att man ska lägga ned Konjunkturinstitutet och föra ihop det till en myndighet. Det finns många fördelar med att föra ihop och få en rationalitet, men just när det gäller rådgivning och underlag i viktiga frågor tror jag att det finns en styrka också i mångfalden.

Ulla Andersson lyfter fram ett antal andra perspektiv där vi har myndigheter som tittar på det så att vi även får den typen av andra vinklingar på ärenden.

Jag kan bara konstatera att i detta ärende rörande Konjunkturinstitutet tycker regeringen och Socialdemokraterna lika och Vänsterpartiet anorlunda.

Anf. 9 PER ÅSLING (c):

Herr talman! Finanspolitiken har flera uppgifter, men dess allra viktigaste syfte är att säkerställa hållbarheten i de offentliga finanserna. I Sverige vet vi alltför väl hur det kan gå om detta inte upprätthålls. Skenande underskott och statskuld, försämrad kredit och trovärdighet och hög varierande inflation är något vi absolut inte vill återuppleva. Erfarenheterna från det tidiga 90-talets kris blev en väckarklocka. Hur skulle vi se till att det inte upprepades? blev per automatik den fråga som ställdes.

Lösningen blev att binda upp politiken genom ett strikt, tydligt, öppet och trovärdigt ramverk för de offentliga finanserna. I dag har vi över-skottsmål, budgetmarginaler och ramverk för utgiftstak. Även det penningpolitiska ramverket stramades upp. Riksbanken fick en oberoende ställning och uppdraget att värna prisstabiliteten.

Dessa institutionella förändringar har gjort den ekonomiska politiken mer förutsägbar och tydlig och minskat den osäkerhet som tidigare rådde bland hushåll och företag. Som en följd har vi kunnat åtnjuta makroekonomisk stabilitet och kunnat amortera på statskulden, återupprättat förtroendet för svensk ekonomi och skapat förutsättningar för att hantera den ogynnsamma demografiska utvecklingen.

Herr talman! Ett huvudskäl för ett strikt finanspolitiskt ramverk och sunda offentliga finanser är att ha handlingsutrymme i krislägen. I dag skördar vi frukterna av de reformer som initierades och iscensattes under det sena 90-talet. Tack vare våra mål och regler kan vi nu när vi som bäst behöver det bedriva en politik som syftar till att öka efterfrågan och underlätta omställningen på arbetsmarknaden. Vi kan möta nedgången utan att tvingas till skattehöjningar och utgiftsnedskärningar. Till skillnad från många av våra europeiska grannländer kan vi dessutom stimulera ekonomin utan att den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna hotas.

Det är dock viktigt att spara på krutet och att vidta rätt åtgärder vid rätt tidpunkt. Förtroendet för den ekonomiska politiken är A och O för att våra åtgärder ska kunna vara trovärdiga och få önskad effekt. Vi vet dessutom sedan tidigare att de svenska statsfinanserna är mycket konjunkturkänsliga. Viss försiktighet är således påkallad, vilket är precis i linje med den förda politiken.

Herr talman! Låt mig mot denna bakgrund peka på ett område i propositionen som vi nu behandlar. Regeringen föreslår nu att det för politikområdena Effektiv statsförvaltning och Finansiella system och tillsyn införs ett nytt övergripande mål som bland annat innebär att det finansiella systemet ska vara effektivt och tillgodose såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd, att reglering och tillsyn ska bidra till förtroendet för den finansiella sektorn och att kostnaderna för statskulden långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas.

Genom att ta ansvar skapar vi utrymme för handlingskraft i dag och i framtiden.

Avslutningsvis yrkar jag bifall till utskottets förslag.

Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Min present till kammaren är att jag ska vara ganska kortfattad.

Det var någon här som sade att det fanns en bristande förmåga att hantera förhållandena i den finansiella sektorn. Man får dock skilja på den svenska finansiella sektorn och den amerikanska. Den amerikanska bolånekrisen byggde på att det var en affärsidé att mörka de risker som fanns. Att utifrån det titta på den finansiella sektorn i Sverige och komma till insikt i den tsunami som sedan drabbade oss är att gå lite långt, tycker jag.

Vi står inte inför en bankkras i Sverige. Det är viktigt att konstatera. De svenska bankerna har klarat sig. Carnegie föll på eget grepp och hade fallit med eller utan bolånekris. Jag tror personligen att de antagligen inte blivit räddade om det inte varit en så labil övergripande situation.

När det gäller bankgarantierna vet de som har talat om detta tidigare att regeringen och vi andra på den borgerliga kanten i utskottet hela tiden har kritiserat EU-nivån för att man inte har kommit fram till ett rimligt och bra beslut.

Det som skett med Konjunkturinstitutet är mycket intressant. Man är i dag mycket mer självständig gentemot regeringen än vad man var för låt oss säga tio år sedan. Då var man Finansdepartementets förlängda arm. Det är man inte i dag. Finansministern blir förargad när man gör budgetprognoser och i andra avseenden visar sig självständig. Jag tycker att det är bra. Konjunkturinstitutet har i den meningen gått åt rätt håll.

Anf. 11 EMMA HENRIKSSON (kd):

Herr talman! Det ärende som vi debatterar i dag, Samhällsekonomi och finansförvaltning, innehåller det utgiftsområde som berör frågor för vilka de flesta medborgare i vårt land i vanliga fall känner: Det där är nog viktigt och bra, men det är inget som berör mig i min vardag.

Den här hösten har dock visat att det här är något som mycket påtagligt berör oss alla i vår vardag.

Jag tänkte säga något kort om några av de områden som ligger inom de 11,9 miljarderna i budgeten. Finansinspektionen och Riksgäldskontoret har båda varit uppe, men jag skulle också vilja diskutera staten som arbetsgivare och vikten av att vi har tydliga mål och ambitioner på detta område.

Jag håller helt och hållet med de tidigare talare som har lyft upp vikten av att Finansinspektionen har tillräckliga resurser för sin verksamhet. Det anser även regeringen som i budgeten har höjt anslaget med 3,3 miljoner till 227,8 miljoner, bland annat för att sätta fokus på det som Ulla Andersson tog upp, nämligen konsument- och tillsynsfrågorna.

Regeringen har också under hösten berättat att man avser att återkomma i en tilläggsproposition under våren när man vet vilka ytterligare resurser som Finansinspektionen behöver.

För att det ska vara rätt resurser och för att de ska användas på ett effektivt sätt har man gett Statskontoret i uppdrag att utreda hur resurserna används och hur mycket extra resurser som eventuellt kan behövas.

Samma sak gäller för Riksgäldskontoret. Även deras resurser kommer att ses över och regeringen kommer att återkomma med en tilläggsproposition under våren. Det tycker jag är viktigt att ha med sig.

Jag vill också kort beröra staten som arbetsgivare och vikten av den rollen.

Det är viktigt att staten har höga ambitioner att vara en god arbetsgivare med höga ambitioner för jämställdhet, lönenivåer, hälsa och kompetens hos personalen och när det gäller att ha en mångfald bland sina anställda.

Jag är glad att kunna konstatera att man faktiskt har förbättrat sig på de målområden som finns. När det gäller till exempel jämställda löner är det fortfarande upprörande att kvinnor anställda i staten har i genomsnitt 13,9 procent lägre lön än män, men utvecklingen går ändå åt rätt håll. Siffran var 14,3 procent ett år bakåt. Går vi tillbaka till 2000 var det så mycket som 17,7 procent lägre lön för kvinnor.

Rensar man det som är högre lön på grund av olika ansvar och olika befattningar återstår det 1 procent som är oförklarlig 2007.

Det var 1,1 procent året innan. Två år bakåt var det hela 1,7 procent. Vi ser att det går åt rätt håll.

Med det yrkar jag bifall till förslagen i betänkandet.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

9 § Allmänna bidrag till kommuner

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2008/09:FiU3

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner (prop. 2008/09:1 delvis).

Anf. 12 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSON (m):

Herr talman! Finansutskottets betänkande FiU3, utgiftsområde 25, handlar om statens bidrag till kommuner och landsting samt bidrag och avgifter i systemet för kommunalekonomisk utjämning, vilket utgör den största delen av utgiftsområdet.

I betänkandet tar riksdagen ställning till de mål som regeringen har satt upp för att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet.

Även bidrag för utjämning av LSS-kostnader och finansiering av två ideella föreningar på det kommunalekonomiska området återfinns inom utgiftsområdet.

De totala anslagen för området uppgår 2009 till drygt 67 miljarder kronor.

Herr talman! I betänkandet finns tre reservationer från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet samt tre särskilda yttranden från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet.

Anf. 13 TOMMY TERNEMAR (s):

Herr talman! Fredagen den 12 december var jag med på en samling med flera av kommunstyrelseordförandena och representanter för landstinget i Värmland.

Vi gick igenom läget för dessa kommuner och för landstinget. Det var ingen munter tillställning.

Jag ska ge några exempel.

I Arvika kommun är över 1 000 personer i fordonsindustrin varslade. De flesta varslen övergår nu i rena uppsägningar. Av de varslade är det över 200 unga metallare som inte är med i a-kassan. De är nu tvingade att gå till kommunen för att söka socialbidrag.

I Storfors kommun är man tvungen att höja kommunalskatten, inte för att höja kvaliteten på kommunala välfärdstjänster utan för att rädda den verksamhet som man bedriver i dag.

Kommun efter kommun redovisade hur fler och fler kommuninvånare nu tvingas söka socialbidrag för att klara sig.

Nära nog samtliga kommuner rapporterade att de kommer att säga upp personal under år 2009.

Landstinget i Värmland höjer landstingsskatten. Trots det är de tvungna att minska personalstyrkan med 400 anställda.

Det besked jag fick med mig efter den här träffen var att den borgerliga regeringen måste lämna ett tydligt besked om hur det blir med statsbidragen för år 2010. Om det inte kommer ett positivt besked kommer fler och fler kommuner och landsting att tvingas minska sin personalstyrka för att klara ekonomin.

Herr talman! I dag talar inte bara vi socialdemokrater, Miljöpartiet och Vänsterpartiet om nödvändigheten av mer ekonomiska resurser till kommuner och landsting. Expert efter expert har talat om nödvändigheten av att kommuner och landsting får ekonomiskt tillskott för att klara och inte förvärra den lågkonjunktur som vi nu befinner oss i.

Herr talman! Den 19 november ställde sig majoriteten i riksdagen bakom regeringens budgetförslag för år 2009. Det innebär att vårt förslag har fallit och att vi inte kan yrka bifall till det. Socialdemokraternas förslag för kommuner och landsting är 5 miljarder mer år 2009 och 5 miljarder mer år 2010 än regeringens förslag.

Vi socialdemokrater ser med stor oro på kommunernas ekonomiska utveckling. När kommunernas ekonomi försämras vet vi att det går ut över välfärden som skola, vård och omsorg. Det drabbar alltså barn, unga och gamla.

Den borgerliga regeringen bär just nu ett stort ansvar för den försäggade ekonomin i kommuner och landsting.

Genom att man har prioriterat stora skattesänkningar framför välfärd står nu kommunerna sämre rustade för konjunkturnedgången än vad de annars hade gjort.

Nedskärningar i a-kassan innebär att fler och fler personer måste söka socialbidrag, som jag tidigare nämnde. Det gäller också alla dem som nu utförsäkras från sjukpenning och aktivitets- och sjukersättning.

Trots att dessa kostnader drabbar kommunerna är det kanske ändå inte det som är värst. Det värsta är att enskilda individer nu drabbas och får se sin ekonomi slås i spillror.

Herr talman! Jag ska gå över till att nämna några förslag ur den socialdemokratiska motionen.

Vi vill satsa medel på bättre kvalitet och tillgänglighet i sjukvården. Vi vill förstärka personalens kompetens inom äldreomsorgen. Vi vill satsa på lärlingsutbildning och sommarjobb för ungdomar.

Vi avsätter medel för en solidaritetsbonus för de kommuner som har tagit emot flyktingar i eget boende.

Ett kvalitetsprogram för grundskolan bör genomföras och vi bör ha fler platser i komvux. Klimatinvesteringsprogrammet bör fortsätta.

Herr talman! Vi föreslår en allmän förskola för alla treåringar. Den ska vara avgiftsfri tre timmar per dag. För att hjälpa barnen till en bra skolstart föreslår vi socialdemokrater 200 miljoner till mer personal i förskolan.

Vi föreslår också 50 miljoner i statsbidrag för särskilda insatser i kommuner och landsting vid till exempel naturkatastrofer.

Vi satsar också på upprustning av miljonprogrammets bostäder för ungdomar och äldre.

Herr talman! När vi nu ser att arbetslösheten ökar dramatiskt kommer vi socialdemokrater, förutom vårt budgetförslag och vårt stimulanspaket, som innehåller mer pengar till kommunsektorn, att följa utvecklingen väldigt noga. Vi socialdemokrater kommer inte att tveka att ge ytterligare resurser till kommunsektorn.

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har skrivit ett brev till finansministern. De skriver:

De tysta varslen börjar nu verkställas bland Sveriges kommuner och landsting. Det vill säga att anställda som inte har fast anställning exempelvis i äldreomsorg, förskola eller skola, inte får sina kontrakt förlängda.

”Orsaken är bland annat”, skriver de, ”den frysning av statsbidragen till kommuner och landsting för 2009 som regeringen föreslagit. Regeringen har heller inte uttalat några ambitioner för en uppräknings av statsbidragen 2010.” Den självklara frågan till de borgerliga ledamöterna i finansutskottet blir: Vilket besked ska ni lämna till kommunal- och landstingspolitikerna? Ni har chansen att lämna ett besked i dag.

Jag citerar vidare ur SKL:s brev: ”Konjunkturavmattningen visar sig nu i de budgetar för 2009 som kommuner och landsting fattar beslut om.” Enligt den ekonomiska rapport SKL presenterade i oktober kommer hälften av landstingen att tvingas minska sin verksamhet för att klara balanskravet nästa år. Uppskattningsvis beräknar ett 60-tal kommuner och hälften av landstingen att de redan i år får underskott och har således ett mycket besvärligt utgångsläge inför 2009.

I sitt brev vill SKL ha ett tillskott på ytterligare 3 miljarder för 2009 och 8 miljarder för 2010. De vill att tillskottet ska vara varaktigt om det ska få effekt i form av fler jobb.

Som tidigare kommunstyrelseordförande vet man vad sämre ekonomi för kommuner och landsting innebär i form av försämringar i välfärden. Det drabbar barnen i skolan, det drabbar dem i vården och det drabbar de äldre i äldreomsorgen. Frågan blir, återigen: Kommer ni borgerliga ledamöter att ge SKL ett klart besked om vad som ska gälla för kommuner och landsting 2010? Om ni är tysta kommer ni att spåda på lågkonjunkturen och vi missar massor av arbetstillfällen inom offentlig sektor. Det finns de som menar att det kan röra sig om över 20 000 jobb i offentlig sektor. I morse kunde vi på nyheterna höra att tusen personer riskerar att sägas upp vid Karolinska sjukhuset.

Herr talman! Jag vill avsluta med att yrka bifall till vår reservation nr 1 och reservation nr 3. Dessutom hoppas jag att de borgerliga ledamöterna läser vårt särskilda yttrande som vi socialdemokrater lämnat i detta

betänkande så att de får idéer och kraft för att kunna hjälpa kommuner och landsting.
(Applåder)

Anf. 14 ALICE ÅSTRÖM (v):

Herr talman! Vi går nu in i årets sista debatter, men för mig är det här min allra första debatt som ledamot i finansutskottet.

Jag har följt och följer finansoron med alla varsel och situationen i kommuner och landsting. Det är nyheter som inte kan ha undgått någon, inte heller dem som inte sitter i finansutskottet.

Döm därför om min förvåning, herr talman, när jag läste betänkandet då jag skulle förbereda mig för denna min första debatt som ledamot i finansutskottet. Betänkandet inleds med politikens allmänna inriktning. Det står: "Regeringen anför i budgetpropositionen att den ekonomiska situationen för kommunsektorn som helhet har förbättrats avsevärt under de senaste åren. Under 2005–2007 har kommunerna och landstingen sammantaget redovisat ett resultat före extraordinära poster på mellan 13 och 15 miljarder kronor. ... Det har därmed varit möjligt att höja ambitionsnivån i de kommunala verksamheterna."

Jag får erkänna att jag redan där började känna att det inte riktigt stämmer med den bild jag fått när jag följt debatten. Men snäll som man är i juletid tänkte jag att det är en beskrivning av budgetpropositionen, och det var ju ett tag sedan den lades fram. Även om den var överdriven i sin beskrivning av hur bra ekonomin egentligen var så var krisen kanske inte så djup. Jag tänkte därför att jag får väl fortsätta att läsa och inte döma ut finansutskottets majoritet utifrån den texten.

Jag fortsatte alltså att förbereda mig och tittade längre fram i betänkandet. Då kom jag givetvis fram till finansutskottets ställningstagande. Det är det ställningstagande som majoriteten i finansutskottet precis har ställt sig bakom och alltså det som är grunden. I betänkandet står följande: "Regeringens politik för fler jobb och minskat utanförskap ger resultat och bidrar därmed till en positiv utveckling i kommunernas och landstingens ekonomi."

En positiv utveckling i kommunernas och landstingens ekonomi alltså. Här börjar det, herr talman, bli svårt att förstå vad det var jag skulle debattera i dag. Samtidigt har vi, precis som föregående talare sade, brevet från Sveriges Kommuner och Landsting. Det är underskrivet av Anders Knape, en moderat politiker, och beskriver tydligt situationen i kommunerna och landstingen. Det gick inte ihop med finansutskottets ställningstagande, som majoriteten precis har justerat och står bakom när vi ska rösta om det senare i dag.

När man vaknar på morgonen och får fler nyheter om neddragningar inser man att situationen är värre än man någonsin kunnat tänka sig. Senast i dag på morgonen kom ett litet TT-meddelande som sade att "nio av tio kommuner har upplevt varsel från offentliga eller privata arbetsgivare. Var fjärde kommun har problem med beredskapen för att möta finanskrisen. Åtta av tio kommunchefer tror i stället att man måste banta den egna personalstyrkan." Dessutom väntar sig nästan alla kommuner som deltog i undersökningen "minskade skatteintäkter och ökade socialbidrag. Åtta av tio kommuner efterlyser insatser från staten för att kunna möta krisen."

Herr talman! När jag läste detta gjorde finansutskottets ställningstagande mig väldigt orolig. Den verklighetsbeskrivning som finns i betänkandet är långt ifrån den verklighet som finns där ute. Uppenbarligen har majoriteten i finansutskottet bestämt sig för en karta, och kartan är mycket viktigare än verkligheten. Det väcker stor oro ute i landet. Det väcker stor oro hos kommuner och landsting. Och framför allt väcker det stor oro hos alla de människor som inser att de kanske kommer att få lämna sina jobb.

Det handlar inte om kronor och ören, vilket föregående talare också tog upp, eller om kommuners och landstings budgetar eller om överskott eller underskott. Det handlar om välfärden. Det handlar om barnomsorgen, om våra barns utbildning, om omsorgen om våra äldre. Det handlar om effekterna ute i verksamheterna. När de tysta varslen trätt i kraft och timanställda fått gå hem innebär det att den personal som finns kvar får jobba ännu hårdare och den omsorg som kan ges blir lägre. Det är människor som drabbas av majoritetens oförmåga att se problemen.

Herr talman! Jag tänker inte beröra Vänsterpartiets förslag när det gäller kommunerna eftersom våra förslag redan fallit. De har dock lyfts fram i flera tidigare debatter. Jag vill yrka bifall till reservation 1 och reservation 2 och speciellt betona reservation 1. Majoriteten ställer sig inte bakom det förslaget och därför får det bli en reservation.

Reservation 1 innebär att man ska ha möjlighet att göra en analys och kartlägga hur regeringens politik egentligen påverkar kommuner och landsting för att skaffa sig ett bra underlag och därmed kunna fatta de kloka besluten samt kunna möta de behov som finns i kommuner och landsting.

Men från majoriteten väljer man att stirra sig blind på kartan och säga att vår ekonomi fungerar och att kommuner och landsting har fått förbättrade möjligheter. Jag ber er och vädjar nu i juletid: Använd ledigheten till att möta folk ute i verkligheten! Återkom och var beredda att fatta positiva beslut, så att kommuner och landsting kan bedriva den viktiga verksamhet som behövs!
(Applåder)

Anf. 15 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp):

Herr talman! Sverige står i dag inför flera stora utmaningar. Det gäller inte minst kommuner och landsting, som i och med finanskrisen och den stundande lågkonjunkturen kommer att stå inför större utmaningar än kanske någonsin tidigare.

När industrins orderingångar minskar kan man minska arbetstiden eller varsla sina anställda. Inom kommuner och landsting har man inte alls den möjligheten på samma sätt, därför att orderingångarna, det vill säga det som måste göras i kommuner och landsting, kommer att vara minst lika stora nästa år som i år. Behoven inom förskolor, skolor, äldreomsorg och handikappomsorg kommer att vara minst lika stora nästa år som i år.

Den ekonomiska krisen, som bidrar till minskade skatteinkomster, riskerar att leda till att kommuner och landsting kommer att försöka spara genom att minska på personalen. Detta kommer inte att bli lyckosamt, bland annat därför att kommunerna redan i dag har oerhört slimmade organisationer. Skulle kommuner och landsting minska sin personal skulle det leda till försämrade sjukvård, försämrade skolor och förskolor

och försämrad äldreomsorg. Tyvärr har det flaggats för detta på flera håll.

Kommuner och landsting är inte i samma situation som 1990. Ytterligare besparingar på personalen kommer att leda till färre händer i vården, vilket betyder sämre vård och omsorg. Detta menar vi måste förhindras. Ska man lyckas med detta måste staten ge kommunerna resurser, så att de kan bibehålla och helst fortsätta utveckla en hög kvalitet inom verksamheter som har betydelse för våra barn, gamla, sjuka och funktionshindrade.

Vi har därför i en motion till riksdagen med anledning av den snabbt försämrade konjunkturutvecklingen föreslagit stimulansåtgärder som innebär att ytterligare 5 miljarder kronor tillförs till kommuner och landsting för att möta de här utmaningarna.

I en ekonomisk kris är det viktigt att bibehålla grunderna för våra samhällsfunktioner men också fortsätta processer som utvecklar den viktiga kommun- och landstingssektorn. Dit hör en fortsatt satsning på ökad kvalitet, valfrihet och mångfald i de offentligt finansierade välfärdstjänsterna. Vi hoppas att arbetet med ökad jämställdhet fortsätter i kommunerna och att kulturen får resurser till den viktiga plats den har för betydelsen av människors välbefinnande, vilket kanske är ännu mer viktigt i kristider.

Vi hoppas också att landstingens arbete med att bygga ut den klimatsmarta kollektivtrafiken fortsätter. Vi vill se ökade satsningar på modersmålsundervisning och på ett solidariskt ansvarstagande för flyktingmottagning i kommunerna. Därför tillför vi ekonomiska medel till detta. Vi anser också att det behövs en storsatsning på fler utbildningsplatser inom vuxenutbildning, folkhögskolor och olika yrkesskolor.

Det finns flera inslag i den nya regeringens politik som vi kan sympatisera med. Dit hör den uttalade viljan att satsa på fler jobb, förbättrade villkor för företagande, minskat utanförskap och ökad valfrihet i utbudet av välfärdstjänster. Vi stöder också att arbetsmarknadspolitiken ses över för att skapa större frihet för individen och att fler aktörer släpps in som arrangörer och arbetsmarknadsåtgärder.

Det vi har reagerat på och kommer att fortsätta att reagera på är förslag som går ut över de sämst ställda i samhället, till exempel försämringar av ersättningsnivåerna i a-kassan. Vi ser också en oroande ökning av antalet utförsäkrade människor, vilket kommer att ge kommunerna ytterligare ökade kostnader nästa år.

Vi har också ett pågående och växande problem med människor som inte får sin privatekonomi att gå ihop i dag. Den gruppen består av runt 500 000 människor, men kan bli mycket större framöver i takt med den tilltagande konjunkturedgången.

Vi vill också se ett ökat samarbete mellan sociala myndigheter och fastighetsägare, så att vräkningar av äldre och barnfamiljer kan undvikas. Det finns som sagt mycket saker som kommuner och landsting har att bibehålla, utveckla och förbättra.

Herr talman! I den kris som vi nu ser, där kommuner och landsting har en viktig roll att spela för att motverka de negativa konsekvenserna för människor som är i behov av hjälp, är det viktigt att riksdagen förstår och vågar fatta de beslut som krävs för att underlätta för kommuner och

landsting i deras uppdrag, så att de kan motverka de negativa konsekvenser som konjunkturavmattningen ger som resultat.

Riksdagen har under hösten fattat en rad viktiga beslut för att smörja näringsliv och finansiella system. Vi har med en viss stolthet talat om att vi minsann har tagit lärdom av 90-talskrisen. Nu menar vi att det är dags att visa att vi också har tagit lärdom av 90-talskrisen när det gäller kommuner och landsting, de som har ansvaret för samhällets viktigaste verksamheter, våra barn, ungdomar, äldre och sjuka och de med olika funktionshinder. Det är dags, anser vi i Miljöpartiet, att visa att vi tagit lärdom av 90-talskrisen också på samhällets mjuka områden och börja smörja även dessa verksamheter. Därför föreslår vi att 5 miljarder satsas på kommuner och landsting 2009 och ytterligare 7 miljarder 2010.

Herr talman! Det är dags att riksdagen visar viljan och att man vågar ta ansvar också för samhällets mjuka verksamheter i kommuner och landsting. Allt annat kommer att ge oerhörda konsekvenser, också för vårt näringsliv, som förutsätter att samhällsfunktionerna fungerar.

Jag tänkte berätta en historia om en helt ung man som inte var speciellt rik. Han hade inte råd att köpa några nya kläder, utan var tvungen att laga dem han hade. Han hade mat för dagen, men inte så mycket mer. Men han hade drömmar – drömmar om att få köpa sig fina kläder, drömmar om att ha tillräckligt mycket pengar för att kunna resa dit han ville resa, vilket var rätt långt bort från Sverige.

Så en dag när han var på väg hem träffade han en främling som gav honom en börs. I börsen låg ett guldmynt. Det som var så speciellt med den här börsen var att när man plockade ur guldmyntet hoppade det genast in ett till. Men det förutsatte att man inte köpte någonting för pengarna.

Den unge mannen tänkte att det här var precis vad han behövde ha. Han sprang hem, började plocka ur börsen och fick bara mer och mer pengar. Han visste att han inte kunde köpa sig någonting för pengarna. Men när han fått tillräckligt mycket skulle han göra det. Då skulle han få sina drömmar uppfyllda. Då skulle han resa, köpa sig fina kläder och få ett bra liv.

Men han kunde inte göra detta. Han fortsatte hela livet att plocka av guldpengarna. När han dog hade han sina gamla vanliga slitna kläder på sig. Han bodde i sitt gamla slitna hus och hade inte unnat sig att resa någonstans i världen.

Det sedelärande med det här är att det är jättebra att ha pengar på kistbotten, men att man någon gång också ska använda dem. Man bör använda dem och ta möjligheten att göra det. Vi menar att det i dag är dags för statskassan att börja använda pengarna för det som är oerhört viktigt. Det som är absolut viktigt i dag är att se till att våra fungerande kommuner och landsting får fungera också under de närmaste kristiderna, så att vi på bästa sätt kan komma framåt och utåt till nästa högkonjunktur med ny framtidstro. Det är oerhört viktigt.

Herr talman! Jag avslutar mitt anförande och tackar för de trevliga månader i riksdagen som jag varit med om under den här hösten. Jag önskar en god och vilsam jul till riksdagens alla ledamöter.

(Applåder)

Anf. 16 ANNA LILLIEHÖÖK (m):

Herr talman! Alliansens budget, om vi nu ska uppehålla oss vid det förslag vi ska tala om i dag, förstärker kommunernas ekonomi med 6,5 miljard per år i snitt de närmaste tre åren. Det är inte i form av uppräknade statsbidrag. Det är i form av sänkta kostnader genom sänkta arbetsgivaravgifter, som är sänkta för alla, och särskilt sänkta arbetsgivaravgifter för ungdomar under 26 år, som betyder ytterligare 2,5 miljarder. När fastighetsskatten blir en kommunal avgift kommer det att betyda ytterligare 2 miljarder om året. Det betyder att kommunernas ekonomi förstärks betydligt under de närmaste tre åren.

Alliansens satsar också på välfärdstjänster. Jag tycker att det är viktigt att vi lyfter fram vad som föreslås. Sjukvårdsmiljarden till rehabilitering går till ett område som har varit eftersatt och som landstingen inte över huvud taget har ägnat sig åt. Äntligen sker någonting här.

Det avsätts 1 miljard för sjukskrivningsfrågorna och ytterligare 1 miljard för att minska köerna. Det har aldrig varit något riktigt tryck bakom den frågan förrän nu när alliansen sitter vid makten.

Barnomsorgen utvecklas. Valfriheten i barnomsorgen utökas nu ytterligare genom barnomsorgspong. Från och med år 2010 blir det allmän förskola för alla treåringar, och kommunerna ersätts med 440 miljoner på årsbasis. Förskollärare och barnskötare ska ges vidareutveckling och kompetensutveckling.

Alliansregeringen har redan gett förutsättningar för bättre reda i klassrummen och bättre kunskaper. Nu går man vidare genom fortsatt vidareutbildning av lärare genom Lärarlyftet. Det handlar om satsning på basfärdigheter och nationella prov bland annat med inriktning på naturvetenskapliga ämnen. Äntligen ser alliansen till att skolan blir den framtidsatsning den ska vara. Även de små pojkarna längst bak i klassrummet ska få de kunskaper de behöver inför framtiden.

Valfrihet, konkurrens och jämförelser ger kvalitet och effektivitet. Alliansen bidrar till uppföljning av redovisning och jämförelser för verksamheter inom vård, omsorg och skola så att de ska kunna lära av varandra och tjänsterna uppnå den allra bästa möjliga kvaliteten.

Kommunerna och deras tjänster är nämligen mycket olika. Inte bara kvaliteten utan också resultaten skiljer sig mycket åt. Den som har höga kostnader behöver inte ha högre kvalitet, och den som har låga kostnader har inte säkert lägre kvalitet. Det skriver SKL.

Avgörande för kommunernas inkomster är emellertid hur många som arbetar. Allt annat lika har regeringens jobbpolitik fungerat. Bedömningarna skiljer i hur många arbeten det rör sig om. Men på sikt handlar det om 60 000–70 000 fler jobb.

Detta är en varaktig ökning som gäller både i hög- och lågkonjunktur. Tack vare en sådan politik har nu kommunerna kunnat satsa och kommer också i framtiden jämfört med andra budgetförslag att kunna genomföra viktiga välfärdssatsningar genom att få in mer skatt.

Oppositionens olika förslag spretar åt olika håll. V vill anställa 45 000 till. S har lite svårt att få ihop sin räkning och anser tydligen att det har en högre ram med 10 miljarder. Det är egentligen bara en ersättning för fastighetsskatten som de återför till en statlig skatt.

Framför allt tar oppositionens förslag tillbaka regeringens jobbavdrag på olika sätt. Det innebär rejäla skatteökningar för alla som arbetar i kommuner och landsting. Med Vänsterns förslag blir det en skatteökning redan när man har 17 000 kronor i lön, och med Socialdemokraternas förslag blir det en höjning från 19 000 kronor i lön. Jobbavdraget med 1 000 kronor mer kvar i plånboken varje månad har betytt mer än löneökningarna. Det betyder att man har en hel månadslön kvar.

Herr talman! Förutom patienter, vårdtagare och elever är de som verkligen tjänar på alliansens politik de anställda. Det gäller sjuksystrar, undersköterskor, lärare och förskolepersonal och alla andra som på detta sätt har fått en hel månadslön extra med regeringens jobbavdrag.

Herr talman! Med detta yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på alla reservationer.

Anf. 17 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Man kan undra hur det går för de små pojkar som sitter längst bak i klassrummet som Anna Lilliehöök talade om. Jag vill nog påstå att de med er politik hamnar ännu längre bak i klassrummet. Såsom det rapporteras i dag från kommuner kommer klassernas storlek att öka.

När vi socialdemokrater redan i början av hösten sade att den borgerliga budgeten var överspelad sade ni, Anna Lilliehöök, att det var ett superpaket och att det räcker. Vi kommer inte att lägga fram något mer, utan det räcker.

När vi sade att det behövdes ytterligare stimulansåtgärder sade ni: Vi har ett superpaket, det räcker. Sedan insåg ni att också ni behövde lägga fram ett stimulanspaket.

Vi säger nu samlat i oppositionen: Det behövs mer pengar till kommuner och landsting. Min fråga är: Kommer ni att höja anslagen till kommuner och landsting och öka statsbidragen för 2010? Du kan ge ett klart besked i dag.

Anf. 18 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Herr talman! Jag börjar med den sista frågan. Det är inte 2010 års budget som vi diskuterar här i dag. Det är också regeringen som lägger fram de förslagen. Det är inte jag som gör det här i talarstolen.

Kommunernas ekonomi har varit väldigt expansiv. Det har möjliggjorts genom höga skatteintäkter. Kommunernas verksamhet har ökat med kanske 5 eller 6 procent om året. Antalet årsarbetare har ökat med 10 000 och antalet anställda med ännu fler.

I högkonjunkturen har det betytt att det har varit ganska svårt att hitta anställda. Det har blivit många deltider. Det kan vara möjligt nu när en kommun vill vara försiktig att man kommer att ändra personalstrukturen. Det kan vara möjligt.

Samtidigt ska vi veta att intäkterna för kommunerna fortsätter att öka. Det är inte så att de minskar som det låter här. Skatteintäkterna ökar fortfarande med 2–3 procent om året.

Förutom med de tillskott i budgeten som jag har redogjort för här betyder det ett väsentligt tillskott i budgeten för kommunerna under 2009 och också 2010.

Anf. 19 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Det är helt riktigt att vi i dag inte talar om budgeten för 2010. Men när ni själva var i opposition sade ni alltid att det är väldigt viktigt att kommunerna får långsiktiga spelregler. Det gör att man kan planera för kommunernas och landstingens verksamhet.

Får man inte i dag besked om år 2010 inträffar just det som vi har talat om från oppositionen. Det finns de som talar om att 20 000 jobb försvinner i den offentliga sektorn.

Vi vill inte att det ska vara mer resurser till kommunerna för kommunalrådets skull eller för landstingsrådets skull utan för de enskilda människorna som behöver vård, omsorg och barnomsorg.

Anf. 20 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Herr talman! När det gäller den fortsatta utvecklingen innebär alla de utvecklingsprojekt som jag har gått igenom en bättre skola. Jag vill fråga: Tycker inte även Socialdemokraterna att det är bra att vi äntligen satsar på en kunskapsskola som gör att fler går ut med fullständiga betyg och kan gå vidare?

Kvalitet i verksamheten betyder att färre patienter behöver stå och vänta i kö. Det handlar om att sätta verklighet bakom de orden.

Även Socialdemokraterna sätter av pengar till detta. Är det inte det som är det viktiga – att verksamheterna fokuserar, effektiviserar och blir bättre?

Som jag sade är det också ytterligt stor skillnad mellan kommunerna. Det är inte alls säkert att det ska vara några generella tillskott till alla. Det är väldigt stor skillnad. Det är 60 stycken som sannolikt kommer att gå med underskott. Jag tycker att vi ska hålla alla dörrar öppna, för vi vet att det kommer tuffa tider nu. Naturligtvis måste man följa kommunernas ekonomi noga; det har också finansministern sagt.

Men det kan vara ett slöseri att just nu sätta upp generella bidrag och ge pengar till alla i stället för bara till de kommuner som visar sig behöva förbättra sin planering och hålla i ekonomin lite bättre. Det har vi inte råd med i dessa tider, utan nu gäller det att hålla i slantarna.

Anf. 21 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Det tidigare replikskiftet och även anförandet visar tydligt att det är kartan som gäller och inte verkligheten. Jag har knappast uppmärksammat något värre när det gäller att blunda för vad som händer.

Nu blev det tydligt i replikskiftet att signalen till kommuner och landsting från Anna Lilliehöök från Moderaterna är att de behöver säga upp personal i kommuner. Det är tydligen att slösa bort pengar att satsa på att behålla jobben. Signalen är att det går jättebra att förbättra kvaliteten inom vård, omsorg och rehabilitering samtidigt som man kan skära ned på personalen. Det är ju en bra signal till Karolinska, som nu ska säga upp 1 000 personer. Ni säger: Ni får pengar till rehabilitering, och ni kan förstärka kvaliteten för ni har varit för slösaktiga! Det finns all anledning att skära ned på personal.

Det är inte Vänsterpartiets syn på arbetarna i den offentliga sektorn att det finns en marginal att dra ned, att detta är att slösa bort pengar och att man kan höja kvaliteten. Det går inte att blunda, så jag är övertygad

om att även Anna Lilliehöök kommer att stå här i kammaren i början av året och helt plötsligt försvara det som finansministern kommer att vara tvungen att gå ut och säga, nämligen att vi måste öka de generella statsbidragen till kommuner och landsting. Då kommer jag åtminstone att vara glad över att vi har kunnat säga det här i dag. Men det finns all anledning att vara orolig över det som Anna Lilliehöök säger om att det går att spara om man har varit för slösaktig.

Anf. 22 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Herr talman! Det är särskilt viktigt att man fortsätter att arbeta med effektivitet och bättre verksamhet i dagens läge när vi kommer att gå mot en kärvare ekonomi.

Ordning och reda i ekonomin är förvisso viktigt, inte minst när det gäller våra kommuner. Jag menar att det faktiskt är ganska stor skillnad mellan olika kommuner när det gäller hur ekonomin sköts. Jag är helt säker på att det går att vidareutveckla verksamheten och göra den mer effektiv och även förbättra tjänsterna. Jag tror att det är den viktigaste vägen att gå för att säkra både kommunernas tjänster och ekonomi. Då kanske svaret inte är generella bidrag utan något annat.

Det är absolut viktigt att vi följer kommunernas ekonomi; det har finansministern sagt. Och visst kommer de bistra tiderna att nå också kommunerna. Det är självklart. Då måste vi ha handlingsberedskap. Men det har vi bara om vi håller i pengarna, agerar försiktigt, tar steg för steg och inte rusar in med en massa snabba förslag. Det kommer att vara tillräckligt tufft ändå under det närmaste året.

Anf. 23 ALICE ÅSTRÖM (v) replik:

Herr talman! Uppenbarligen finns det stora skillnader i synen bland moderater i den här frågan. Jag behöver inte ens argumentera utifrån Vänsterpartiets budget eller förslag.

Det är tydligt i det brev från SKL som Anders Knape hade skrivit under att orsaken bland annat är den frysning av statsbidragen till kommuner och landsting som regeringen har genomfört. Sedan lägger man vissa potter och säger att man förstärker kvaliteten. Det lyfter även Sveriges Kommuner och Landsting upp. Sveriges Kommuner och Landsting beskriver i ett brev som en moderat, en centerpartist och en socialdemokrat har skrivit under hur situationen ser ut mot den här bakgrunden. Det är upp till 20 000 tjänster som det minskade skatteunderlaget handlar om. De säger att de är djupt oroade för att kommuner och landsting nu tvingas skära i välfärden eller höja skatterna. Ni sänker skatterna på den statliga nivån. Kommuner och landsting blir tvungna att höja skatterna för att i så fall kunna klara välfärden.

Men uppenbarligen har man från Moderaterna i finansutskottet fortfarande inte insett det här. Ni säger att det går att förbättra kvaliteten, göra viktiga satsningar, se till att barnen i skolan kommer att få kunskaper och inte gå ut utan godkända betyg och att man kommer att kunna förbättra i vården över huvud taget. Men de som styr kommuner och landsting och Anna Lilliehööks partikamrat säger att man kommer att bli tvungen att skära i välfärden. Och det tror jag är närmare sanningen.

Anf. 24 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Herr talman! Det har som sagt varit mycket goda år. Det kommer att bromsa upp, och skatteintäkterna kommer inte att öka med mer än 2–3 procent. Tillväxten kommer att bromsa upp.

Vi kommer säkert att se många kommuner som kommer att försöka parera sämre tider. Om detta sker i alltför stor utsträckning ska man givetvis följa upp det. Vissa kommuner har god långsiktig planering. De har samlat i ladorna under de goda åren, gjort stora investeringar och satt av till pensionerna så att de kan klara en nedgång i intäkterna ganska väl. Sedan finns det andra som har levt med mycket små marginaler och kanske inte har hållit i kostnaderna på samma sätt. De kommer kanske att göra inbromsningar. Vi ser inte det än, men vi kanske kommer att se det under nästa år. Som jag säger kommer det att bli ett kärvt år, och regeringen följer det här noga.

Låt oss se till att vi gör de riktiga sakerna – de saker som behövs i det här läget! Vi har inte råd att göra fel saker och att låta bli att arbeta för effektivitet, bättre planering av utgifterna och hur man agerar i kommunerna.

Anf. 25 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp) replik:

Herr talman! Jag har läst i tidningen att i snitt har varje svenskt hushåll 80 000 kronor på banken. ”I snitt” betyder inte varje svensk, utan när man tar fram sådana siffror har man tyvärr också räknat med miljardärerna i Sverige. Många människor har tyvärr inte de buffertar som Anna Lilliehöök hoppas på att man ska ha.

Det är naturligtvis viktigt att man försöker arbeta vidare på att människor ska ha en buffert, men nu är vi i en lågkonjunktur och människor har inte det. Oavsett om de har stora eller små inkomster lever många människor på marginalerna. Det man sparar till pensionen kan man tyvärr inte ta ut när man behöver det. De pengarna har man låst in till dess att man fyller 55, 60 eller 65.

Riksdagen, Riksgälden, Riksbanken och finansutskottet har kommit svenska banker till hjälp och undsättning. Tror inte Anna Lilliehöök som jag, att väldigt många människor anser att riksdagen rimligtvis borde tycka att kommunernas och landstingens ekonomi är lika angelägen? Väldigt många äldre, barn, sjuka eller ungdomar finns i deras verksamheter. Tror inte Anna Lilliehöök att många människor anser att det här är en minst lika viktig verksamhet för riksdagen att hjälpa till med och få att fungera?

Anf. 26 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Herr talman! Jo, naturligtvis. Jag har försökt att redogöra för att alliansen har prioriterat ett antal åtgärder i sin budget som kommer att ge väsentliga tillskott till kommunernas ekonomi. Dessutom läggs ett antal förslag fram i budgeten som gör att välfärdstjänsterna inom sjukvården, skolan och omsorgen kommer att förbättras och få betydliga tillskott. Det sker kanske inte just inom det utgiftsområde som vi talar om i dag, utan det kommer i andra delar av budgeten. Det är väldigt viktigt att vi ser till att de välfärdstjänster som utförs i kommuner och landsting ges utrymme, att de har kvalitet, att det går att få tjänsterna utförda, att det går att komma till vårdcentralen och att det går att komma till sjukhuset för

att få sin behandling. Allt detta är åtgärder som ingår i de förslag som vi tar ställning till i dag.

Prot. 2008/09:53
19 december

Anf. 27 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp) replik:

Herr talman! Det är egentligen lite märkligt att alliansen fortfarande framhårdar i att verkligheten är mycket ljusare än vad den är. Det inte främst vi miljöpartister eller socialdemokrater och vänsterpartister som anser detta, utan det är en väldig massa chefsekonomer på våra stora banker som säger det. De säger att regeringens bild förändras lite sakta, några månader efter alla andras. Jag tror att regeringen skulle vinna på att försöka komma i kapp verkligheten och vara mer aktiv och offensiv när det gäller det som behöver göras med anledning av den finansiella krisen.

Verksamheten i kommuner och landsting ligger väldigt många människor varmt om hjärtat. Man vill att den ska fungera. Det är oerhört viktigt att man visar att man är beredd att satsa mer resurser när det är så krisartat runt om i övriga delar av samhället. Det här är verksamheter som måste fungera. Jag är rätt övertygad om att många människor förväntar sig att vi i riksdagen ska fatta sådana beslut som underlättar verksamheterna i kommuner och landsting på bästa möjliga sätt. Som flera har tagit upp handlar det om de mjuka verksamheterna. De borde rimligtvis vara minst lika viktiga, om inte viktigare, som andra verksamheter i samhället. Det handlar om våra barn, våra unga, de sjuka, de funktionshindrade och de äldre.

Anf. 28 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Herr talman! Jag vill påminna om den politik som alliansregeringen har fört under två års tid. Den har gett många fler jobb och färre i utanförskap. Den har betytt att kommunerna har fått mycket mer pengar och kunnat expandera verksamheten med ca 5–6 procent per år. Det är den politiken som också i fortsättningen lägger grunden för att kommunerna ska få skatteintäkter och många i arbete. Varje år i denna debatt har olyckskorpar sagt att nu kommer kommunerna att få det mycket sämre och att behoven av socialbidrag kommer att öka. Denna gång kommer det att bli så. Behovet av socialbidrag kommer att öka, men det har inte gjort det än. Kommunerna ligger ganska långt efter utvecklingen inom till exempel industrin. Vi hoppas alla att de väldigt omfattande åtgärder som vi har vidtagit under hösten, bland annat på finansmarknaden och för industrin, ska stabilisera, men det vet vi inte.

Därför menar jag att det är viktigt att vi tittar på detta mycket nyanseerat och följer utvecklingen. Vi måste vänta, följa och se vilka åtgärder som är de rätta i ett visst ögonblick. Det är inte som vanliga år i år. Det går inte att veta exakt hur man ska planera för 2010. Låt oss nu bedöma och följa situationen, som finansministern har sagt. Även statsministern har betonat att vi måste följa utvecklingen i kommunerna. Vi har faktiskt inte sett att det har drabbat kommunerna ännu. Det kommer säkert, och det måste vi följa.

Anf. 29 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Herr talman! Oron i kommuner och landsting över effekten av den finansiella krisen och lågkonjunkturen är stor. Men trots oron finns det en

*Allmänna bidrag
till kommuner*

tilltro inför framtiden då regeringen på punkt efter punkt agerat aktivt i och inför krisen.

Herr talman! Oppositionens inlägg här i dag kräver en beskrivning, och kanske något av en repetition, av den verklighet vi har. Det är en helhet vi har att ta ställning till. Man kan inte bara specifikt titta på den kommunala delen, utan samhällsbilden i övrigt påverkar även den våra kommuner och landsting.

Vi kan konstatera att vi i dag har den starkaste budgeten på decennier. Vi har en investeringsbudget som innehåller 32 nya friska miljarder från årsskiftet. Vi har infört ett jobbskatteavdrag som införs i tre steg och som frigör en enorm köpkraft för enskilda människor ute i våra kommuner. I mitt lilla hemlän innebär det 1 600 miljoner kronor i västmanlänningarnas fickor.

Privata företag, kommuner och landsting har genom sänkta arbetsgi-
varavgifter fått en förstärkt ekonomi. Kommunerna får dessutom ett ekonomiskt utfall av fastighetsskattens ökning. Till det kommer det stimulanpaket på 8,3 miljarder kronor som bland annat innehåller ROT-avdrag. Utöver detta kommer stimulanpaket riktat till bilindustrin på i storleksordningen 28 miljarder.

Trots lågkonjunktur och finanskris har vi de bästa förutsättningar vi kan tänka oss för att klara krisen på ett hyggligt sätt. Men jag vill ändå betona att trots de här betydelsefulla insatserna är det viktigt att förstå att det väntar svårigheter framöver.

Herr talman! Sedan alliansregeringen övertog regeringsmakten från Socialdemokraterna har 185 000 fler människor fått arbete. Det är en radikal omsvängning som skett från det socialdemokratiska samhället, där 140 personer om dagen pensionerades ut från arbetsmarknaden, till det samhälle vi har i dag som visar att alla behövs.

I en lågkonjunktur sjunker givetvis antalet nyanmälda lediga jobb. Från toppen 2007 med 70 000 nyanmälda jobb på Arbetsförmedlingen har det sjunkit till 50 000 i augusti i år, och för någon vecka sedan var det drygt 31 000. Den fallande kurvan beskriver en del av problemet. Samtidigt kan vi konstatera att vi har varsel i storleksordningen 40 000 jobb.

Nu jämför många den här krisen med krisen under 90-talet. Jag var då ansvarig i mitt hemlandsting, och jag vet vad det innebar och vilka stålbad man fick gå igenom på gott och ont. Men när man jämför med 90-talet ska man ha klart för sig att vi i dag har 185 000 fler i arbete än när Socialdemokraterna hade regeringsansvaret. Då, i mitten av 90-talet, var 550 000 personer utan jobb. I den här krisen beräknar Arbetsförmedlingen att botten kommer att nås 2009–2010 då 145 000 människor beräknas vara utan jobb. Det är alltså ett beräknat utfall som är en fjärdedel av utfallet i krisen under 90-talet. Trots detta är det naturligtvis inte acceptabelt. Allt måste göras för att mildra krisen, och det görs också.

Vi kan konstatera att om vi skulle hamna på de nivåer som Arbetsförmedlingen säger är sysselsättningsgraden betydligt högre än de nivåer som Socialdemokraterna kunde åstadkomma under högkonjunktur.

Herr talman! Den här redovisningen är givetvis ingen ursäkt utan en saklig förklaring om den situation vi befinner oss i, vilket givetvis påverkar kommuners och landstings förmåga att klara sina åligganden. Sysselsättning ger inkomster som ger skatt, som i sin tur ger den välfärd som

kommunerna står för. Därför är sysselsättningen en nyckelfråga för kommuner och landsting.

Herr talman! Vi kan konstatera att kommuner och landsting har haft en god ekonomi det senaste året. Förutsättningarna för att nå upp till begreppet ”god ekonomisk hushållning” har därför varit bra. Trots att utgångsläget är bra försämras resultaten successivt, och värst är situationen för landstingen, där situationen blir extra kärv redan under kommande år. Det är därför viktigt att regeringen aktivt följer utvecklingen inom den kommunala och landstingskommunala sektorn och vid behov stöttar sektorn ytterligare.

För att konsekvenserna av den ekonomiska krisen inte ska bli stora fordras ett besked i den här frågan före vårpropositionen för att kunna hinna med i kommunernas budgetarbete så att eventuella varsel förhindras.

Herr talman! Kommuner och landsting står för mycket av vad människor betraktar som välfärd och demokrati, och det är därför viktigt att sektorn hanteras på ett ansvarsfullt sätt. Det åvilar såväl kommunpolitiker och landstingspolitiker som rikspolitiker. I det här arbetet kan vi se såväl problem som möjligheter. Det övergripande problemet är att allt färre ska försörja allt fler i framtiden. Sysselsättningen har jag nämnt och betonat vikten av. I det sammanhanget är det också viktigt att betona kommunernas strategiska roll i en lågkonjunktur då sektorn inte påverkas av konjunktursvängningarna på samma sätt som näringslivet i övrigt gör.

För de regionala och lokala politikerna är det viktigt att inse att det inte bara är att skrika efter mer resurser när det börjar kärva till. Det är ändå så att flexibilitet, effektiviseringar och förmåga att snabbt kunna anpassa sin verksamhet efter de ekonomiska realiteterna är en viktig del av uppdraget, och det måste alla inse.

Systemförändringar i syfte att dels effektivisera verksamheten, dels höja kvaliteten och dels ge det demokratiska innehållet en mer framträdande roll ger, som jag ser det, en ökad snabbhet i det regionaliseringsarbete som pågår i vårt land.

Herr talman! SKL säger i sitt material under hösten här att ett intensivt arbete pågår för att få fram kvalitetsnyckeltal som beskriver olika delar och perspektiv på vården. Det är bra, men som gammal landstingspolitiker blir jag något nedstämd när jag ser den här skrivningen, för den här debatten och det här arbetet har pågått i decennier. Det är dags att också visa resultat, för det här är oerhört viktigt för våra medborgare. Det måste alltså bli dags att ta steget från prat till handling.

Herr talman! Ett annat problem för kommunerna är pensionsskulder. Som situationen ser ut i dag för många kommuner och landsting belastar pensionerna i dag skattebetalarna dubbelt. Att det är så här beror på att kommunerna i allmänhet inte har fonderat pengar för pensioner som intjänades före 1998. När de här pensionerna nu faller ut ska de betalas direkt ur kommunkassan samtidigt som framtida pensioner ska fonderas. En dubbel pensionskostnad uppstår alltså därmed i realiteten.

Ett annat problem som landstingen brottas med är statsbidragsnivån för läkemedelsförmånerna. Här sker i dag en dialog mellan SKL och regeringen, och förhoppningen är att frågan löses snabbt. Här rör det sig om mångmiljardbelopp, och frågan är vem som ska betala notan i slutändan.

Prot. 2008/09:53
19 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Herr talman! Det finns även positiva inslag. Nio av tio kommuner anser att infrastrukturen är avgörande för kommunens utveckling. Vi kan konstatera att under förra regeringens tolvåriga regeringsinnehav var underhållet av våra vägar och järnvägar starkt eftersatt. Det innebar att trängsel och förseningar tillsammans med ökade utsläpp, bristande tillgänglighet och försämrad trafiksäkerhet blev resultatet.

I budgeten görs nu en närtidssatsning på infrastrukturen om 3,8 miljarder för 2009 och 2010. Till det ska läggas de 1,2 miljarder som årligen förstärker föregående års satsningar inom infrastrukturområdet. Därutöver föreslår regeringen en planeringsram för transportinfrastrukturen om 417 miljarder under perioden 2010–2021. 136 miljarder går till statliga vägar, 64 miljarder går till järnvägen och 217 miljarder går till utveckling av transportsystemet. Det är alltså investeringar som faller helt inom ramen för kommunernas önskelista om de åtgärder som regeringen bör vidta.

Herr talman! I det här skedet skulle det kanske vara på sin plats att gå igenom oppositionens förslag till budgeten. Jag ska inte göra det, för jag anser att min beskrivning av den situation vi har i dag och den situation som vi hade under den förra regeringens tid talar sitt tydliga språk. Några ytterligare kommentarer behövs inte.

Det regeringen gjort är att man har restaurerat Sverige, lagt grunden för att klara framtidens prövningar och samtidigt gjort Sverige till en konkurrenskraftig aktör på den globala marknaden. I det arbetet har faktiskt regeringen lyckats hittills.

Herr talman! Det som behövs i dag är en aktiv observation från regeringens sida av hur framtiden artar sig för kommuner och landsting och vid behov ett stöd till sektorn. En sådan stöttning bör i så fall komma i god tid innan kommunernas budgetarbete slutförs. Även om förutsättningarna är bättre än på många år gör finanskrisen att den här observationen är nödvändig. Regeringens budget på det här området är ett bra steg för att förbättra kommunernas ekonomiska situation. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag till beslut.

I anförandet instämde Christina Andersson (c).

Anf. 30 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Jag ska fatta mig kort. Det är helt riktigt att kommunernas och landstingens ekonomi har varit bra. Faktum är, Jörgen Johansson, att den var som allra bäst 2006, när vi lämnade ifrån oss majoriteten.

Du vet, eftersom du tidigare har varit ansvarig inom landsting, liksom jag har varit det inom en kommun, att man kan prata vackert om att det är väldigt viktigt att fortsätta effektivisera i kommunerna. Men vad betyder ordet ”effektivisera” i det landsting där du har varit verksam och i den kommun där jag var verksam? Jo, det betyder oftast att man minskar på personal.

Det låter så vackert när man säger: Vi ska effektivisera i verksamheten! Men det blir mindre personal.

Det var ändå glädjande, Jörgen, att du uttalade att kommunerna tydligt behöver besked före vårpropositionen. Du sade så: före vårpropositionen. Då frågar jag dig, Jörgen: Bedömer du, precis som SKL har gjort,

att det behövs 3 miljarder ytterligare för 2009 och 8 miljarder 2010? Annars riskerar kanske upp till 20 000 jobb att försvinna ur offentlig sektor.

Prot. 2008/09:53
19 december

*Allmänna bidrag
till kommuner*

Anf. 31 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Även jag har tagit del av de skrivelser som SKL har skickat till regeringen, både vad gäller den nämnda skrivelsen och den skrivelse som sedan berör läkemedelsförmånerna. Det är naturligtvis en problematisk situation man har. Men att gå in i någon sifferexercis i dag och att tala om hur eventuella stöd ska utformas är det för tidigt att göra i det här skedet.

En kommuns och ett landstings verksamhet har oerhört höga löne-kostnader, och när man gör förändringar och effektiviseringar blir givetvis personal berörd. Det är ofrånkomligt. Så fungerar det. Men man får ändå lov att inse att en kommun och ett landsting inte är en förstelnad organisation, så att säga, utan det är en organisation som hela tiden förändras. Även den här sektorn måste hänga med i utvecklingen.

Jag var själv med i mitten av 90-talet. De åtgärder som vidtogs då var mycket jobbiga att genomföra. Samtidigt konstaterade vi efteråt att de skulle ha gjorts betydligt tidigare. Den här typen av kriser är ofta också ett reningsbad för våra kommuner och landsting. Man ställer sig frågor på ett tydligare sätt: Vad håller vi på med, och hur ska vi arbeta i framtiden?

Det är inte bara negativt.

Anf. 32 TOMMY TERNEMAR (s) replik:

Herr talman! Förklara för människorna där ute i verkligheten, Jörgen Johansson, att nu behövs det ett reningsbad, och därför måste de gå från jobbet!

Anf. 33 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Herr talman! Man kan naturligtvis uttrycka sig på detta vis, men vi får ändå lov att ha klart för oss detta: Vad är vår uppgift?

Vår uppgift är att ge välfärd till de människor vi har att tjäna. De vi har i våra kommuner, i våra landsting och i statens verksamhet är medlet för att skapa välfärd för våra medborgare. Det är vår skyldighet att se till att varje skattekrona hanteras på bästa möjliga sätt så att människor får den bästa möjliga välfärden.

Anf. 34 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp) replik:

Herr talman! Jag vaknade till lite grann vid ordet ”effektivisera”. Det är ett ord som också jag har tagit i min mun i kommunala sammanhang, ungefär fram till dess jag fick det i halsen. Det är lätt att använda det ordet när man skär bort personal, men då måste man se till att servicen för brukarna, som det heter – alltså barn, ungdomar och äldre – blir lika bra. Tyvärr är det inte alltid på det sättet. Skär man ned på personalen drabbas också dessa verksamheter.

Du, Jörgen Johansson, kommer ihåg hur det var på 90-talet. Då kommer du väl också ihåg att arbetslösheten var betydligt mindre när man

gick in i den lågkonjunkturen än vad den är i dag. Fallhöjden var alltså lite större.

Man kan säga att ekonomin har restaurerats i Sverige. Ditt eget parti var med där, i högre grad än dina andra kamrater i alliansen, och drog ett tungt lass tillsammans med Socialdemokraterna. Men när det gäller arbetslösheten har vi väl inte lyckats speciellt bra, och då har ändå alla partier i den här salen varit inblandade.

Ekonomin restaureras, statens finanser restaureras men arbetslösheten har vi fortfarande inte kommit till rätta med, trots att vi har haft en IT-boom och en superekonomi i den senaste högkonjunkturen.

En effekt av 90-talskrisen i kommuner och landsting är väl ändå att de som blev kvar och alltså skulle jobba betydligt mer inte orkade göra det i så många år. Sedan kunde vi se hur sjukskrivningarna ökade och blev oerhört stora. Jag har en känsla av att de blev störst i hela världen. Vi har inte riktigt kunnat hantera detta än. Borde inte detta vara en lärdom den här gången, när man pratar om att effektivisera och minska antalet anställda i kommuner? Det kan hända att det går några år, men sedan får man en rekyl i och med att många inte orkar jobba dubbelt hur länge som helst.

Anf. 35 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag har varit med i omstruktureringar i de flesta sektorer, skulle jag säga, även i den privata sektorn.

När en organisation har funnits tillräckligt länge blir den förstelnad. Man behöver hela tiden ha en diskussion om hur man arbetar. Man behöver hela tiden ifrågasätta sig själv: Vad gör jag för att göra det bästa möjliga för dem jag ska göra något för?

Om det sedan handlar om kommuner eller landsting eller om det är räddningstjänsten, polisen eller ett byggföretag är en andrahandsfråga. Detta handlar om hur man leder en verksamhet. Här måste även kommuner och landsting inse att förändringar kommer att ske, och det blir än mer i framtiden.

När det gäller arbetslösheten kan vi konstatera att det har skett en enorm globalisering de senaste åren.

Apropå finanskrisen har vi ju här i kammaren ett antal gånger sett på utvecklingen av priset på järnskrot. I juni månad betalades ungefär 2 000 kronor per ton, och i oktober betalades ungefär 100 kronor. Det är en sänkning med 95 procent. Hur parerar ett företag sådana svängningar? Det innebär ju att man måste ha en enorm flexibilitet.

Nu lever inte kommuner och landsting på samma marknad, men detta ger ändå en bild av vilken beredskap vi som beslutsfattare måste ha i dagens samhälle.

Anf. 36 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp) replik:

Fru talman! En medveten omorganisation som man gör med öppna ögon för att nå vissa fördelar kan jag tycka vara vettigt för att utveckla kommunal- och landstingsverksamheter. Men att man gör det under tvång på grund av att resurserna fattas brukar aldrig bli lika bra.

Tycker inte också Jörgen Johansson egentligen att landstingen har varit alltför duktiga när det gäller att omorganisera? Det har oftast skett på

grund av att man har haft kniven på strupen och inte för att man har velat utveckla verksamheten med en bra effektivisering som målsättning.

Vi anser fortfarande att om man i kommuner och landsting ska kunna förändra och ta hand om den ekonomiska situationen för dem som behöver den allra bäst måste man tillföra generella medel till kommunerna. Detta är en mycket viktig sak för riksdagen att besluta om.

Sedan är det naturligtvis bra att man gör vissa omorganisationer, men jag har en känsla av att både personal och medborgare tycker att det har gjorts lite för mycket omorganisationer i landsting och kommuner.

Anf. 37 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Jag tar för givet att vi har ansvarsfulla politiker i kommuner och landsting. De förändringar som görs sker på ett medvetet och planerat sätt. Sedan är naturligtvis ekonomiska realiteter också en drivkraft.

Jag har jobbat många år inom landstingssektorn, och jag ser problematiken. Jag kan kasta ut en fråga: När såg Christopher Ödmann ett landsting ta hem vinsterna av den medicinsk-tekniska utvecklingen på olika områden? När fick vi politiker den typen av frågor att ta ställning till? Detta visar problematiken med att en verksamhet ofta styr sig själv. Här måste vi som förtroendevalda faktiskt skärpa oss lite. Därför tog jag i mitt anförande med diskussionen om uppföljningen av landstingens verksamhet.

Jag kom med i landstinget 1973, och den diskussionen var högaktiv då, och det har den varit ända sedan dess. Sedan uttrycker sig SKL i sin skrivelse från oktober i år som om detta vore en nyhet! Någon gång måste det börja bli dags att sätta ned foten och verkligen få detta instrument för såväl den ekonomiska uppföljningen som för att se att våra patienter får den bästa möjliga vården i våra landsting.

Anf. 38 EMMA HENRIKSSON (kd):

Fru talman! Utgiftsområde 25, Allmänna bidrag till kommuner och landsting, är för mig precis som för tidigare talare svårt att beröra utan att samtidigt prata om andra satsningar som också berör kommun- och landstingssektorn. De insatser vi gör för att stärka kommun- och landstingssektorn är viktiga för människor som bor runt om i vårt land.

Sjukvårdsmiljarden, vård och stöd till psykiskt sjuka och personer med psykiskt funktionshinder, extrasatsningar för att uppfylla vårdgarantin, det pedagogiska uppdraget i förskolan, fler platser på yrkesutbildningen, satsningar på kvalificerad fortbildning för lärare, det som kommer under 2009, nämligen barnomsorgspong, och inte minst vårdnadsbidraget – det är sådant som gör att kommuner och landsting får mer resurser till kärnan i vårt välfärdssamhälle. Det är också sådant som gör att människor får mer livsutrymme i sin egen vardag.

Totalt ökar intäkterna för kommunerna – eller rättare: kostnaderna för kommunerna minskar – med miljardbelopp varje år, men jag delar den oro för kommunernas och landstingens ekonomi de kommande åren som flera i oppositionen har gett uttryck för. Vi vet att när lågkonjunkturen sätter in drabbas inte bara staten, även om staten bär mycket av kostnaden, utan även kommuner och landsting drabbas. Därför är jag och mina partikamrater väl medvetna om att det kan komma att behövas ytterligare

satsningar. Vi följer hela tiden vad som behöver göras. Men det gäller att vi gör rätt saker.

Jag skulle också vilja anknyta till diskussionen i tidigare anföranden om att det faktiskt är viktigt att vi gör jämförelser mellan kommuner och landsting. Tillsammans med staten och Sveriges Kommuner och Landsting har man satt i gång ett nationellt jämförelseprojekt som ska pågå under 2009. Det är viktigt att man faktiskt gör ordentliga genomlysningar.

Effektiviseringar i form av att människor ska springa fortare leder till att folk springer in i väggen, men effektiviseringar där man jämför sig med andra kommuner och ser vad man har gjort som har varit bra och delar med sig av de erfarenheterna är något som gynnar både den kommunala ekonomin och statens ekonomi, och det gynnar framför allt medborgarna.

Samma saker gäller landstingen. Vi har under hösten hört rapporter om att man har gjort jämförelser mellan stora bra sjukhus i olika regioner i landet. Man kan se att det är väldigt stor skillnad på resultaten.

Sådana sjukhus som jag med trygghet vänder mig till med mina barn här i Stockholm visar sig på vissa områden inte ha samma goda resultat och samma goda bemötande av patienterna, i det här fallet barn, som andra sjukhus i andra delar av landet.

När det gäller detta tycker jag att det är viktigt att vi som medborgare kan känna oss trygga i att man gör allt man kan överallt för att se till att alla kan få tag i samma goda kvalitet när det gäller omsorgen och när det gäller vården.

Det som är den stora skillnaden mellan regeringens budget, som vi i utskottet stöder, och det alternativ som kommer från oppositionspartierna är framför allt synen på vad arbete gör för kommunernas och landstingens ekonomi.

Man säger att man inte är beredd att ställa upp på de förslag som gör att kostnaderna sjunker för kommuner och landsting och att intäkterna i form av skatteintäkter ökar tack vare att fler får arbete än om vi hade fört en alternativ politik. Det är det som långsiktigt skulle urholka kommunernas ekonomi helt och hållet.

Mot den bakgrunden yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet och önskar en god jul.

Anf. 39 AGNETA GILLE (s):

Fru talman! Det har varit en intressant förmiddag här i kammaren. En sak är nämligen vad man säger. En helt annan sak är vad man gör. Det har vi verkligen fått erfara i dag.

Jag har ett minne av vad högern, de borgerliga partierna, sade under valrörelsen. De lovade oförändrad och förbättrad välfärd. Och det är välfärden vi nu har debatterat.

Vad har gjorts för välfärden, och vad görs? Hur tänker man satsa? Hur tänker man förbättra? I dag kan vi se att det är ingenting.

Det finns en lösning på allting. Det är skattelättnader, skattesänkningar. Man började med att ta bort förmögenhetsskatten. Man förändrade fastighetsskatten. De som är förmögna, de som har stora fantastiska villor, har gjort otroliga förtjänster på denna blå regering.

Jag mötte ett välbärgat par med en stor villa. De var så lyckliga, för de skulle få flera hundra tusen över i skatt. Det skulle de få över till att satsa på annat. De skulle renovera sin tennisbana. Det var härligt, tyckte de.

När jag möter mina arbetskamrater i barnomsorgen och i vården där jag har jobbat säger de någonting helt annat. De har problem. De har bekymmer. Deras pengar räcker inte till. De har haft visstidsarbete inom omsorgen. De har fått lämna det för att kommunerna inte har tillräckligt med pengar.

De visstidsanställda får gå ut i arbetslöshet. Då får de erfara vad som har hänt i och med de skattelättnader som gjordes för de förmögna och välbärgade, att a-kassan har försämrats, att de har svårt att klara sig på de ersättningar de får för dagen.

Detta innebär att kommunerna i dag känner av att socialbidragen ökar. Det står man här och förnekar. Man säger att kommunerna har en väldigt bra ekonomi. Men vi följer tv-programmen. Vi ser vad som händer. Socialbidragen ökar. Kommunernas och landstingens ekonomi försåras. Men här i kammaren har vi i dag hört att det inte är några problem, och vi ska inte slösa pengar på kommunerna.

Så är det, och så ser den blå regeringen på det hela – vi ska inte slösa med det. Mot detta står alla dessa varsel. Det är varsel ute i näringslivet. Det är varsel på väldigt många arbetsplatser. Då gör man en neddragning av produktionen. Det följer på vartannat, att man har minskad arbetskraft och minskad produktion.

Fru talman! I välfärden kan man inte dra ned på produktionen, för våra barn, skolan, våra gamla, våra sjuka behöver den välfärd som vi har byggt i landet. Men vi minskar på personal. Vi ser att det kommer varsel på varsel. Vi ser att visstidsanställda får lämna sina jobb, och vi ser att det blir kärvare för den personal som är kvar.

Kristdemokraternas representant sade också att det är illavarslande, för då bränner den personal som är kvar ut sig och mår dåligt. Och de blir kanske sjukskrivna på köpet.

En neddragning av produktionen är alltså inte möjlig i välfärden. Men vad händer då med kvaliteten? Vad händer med kvaliteten när vi minskar antalet anställda?

Svaret i alla lägen är skattesänkningar. Nu får vi mer i plånboken. Det blir ännu mer efter den 1 januari att handla för. Men det gäller bara oss som har arbete.

De som nu är oroliga och har varsel hängande över sig och de som hade en visstidsanställning som de redan har fått lämna har inga skattelättnader att se fram emot. De har kanske inte någon speciellt trevlig jul att se fram emot.

Är man utan arbete under en lång tid blir det socialbidrag. Då kommer det här fantastiska namnet utanförskap, som skulle bekämpas under valrörelsen. Den stora parollen var att utanförskapet skulle minska. Vi ser nu att utanförskapet ökar, och mot det här utanförskapet står renoveringen av tennisbanan. Det är de motpoler vi har i dagens politik.

Vi från Socialdemokraterna vill satsa. Vi vill ha en bra välfärd. Det har vi alltid velat. Vi tycker att det är viktigt att vi har en välfärd som tar hand om barnen, som tar hand om de gamla, som tar hand om de sjuka. Därför vill jag verkligen trycka på det som har framförts från oppositionens sida och yrka bifall till den reservation vi har.

Jag önskar att det vore en annan majoritet i Sverige i dag. Jag önskar att det vore julklappen, att vi kunde se att vi fick en majoritet som skulle satsa på välfärden och att vi fick ett socialdemokratiskt styre. Jag ser verkligen fram emot valet 2010.

(Applåder)

Anf. 40 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Det var en rejäl repa som Agneta Gille avlossade så här efter diskussionen.

Jag sade i mitt anförande att vi sedan valet har lyckats få fram 185 000 nya jobb. Är inte det att minska utanförskapet?

De beräkningar som Arbetsförmedlingen har gjort är att i värsta fall 145 000 människor blir utan arbete. Det innebär ändå att det är fler i arbete än vad Socialdemokraterna kunde få fram under högkonjunktur. Har då inte regeringen gjort ett enormt arbete för att få bort utanförskapet?

Sedan kan vi titta på den kommunala ekonomin. Det är precis samma resonemang, oavsett vilken typ av regering det är. Den socialdemokratiska regeringen resonerade likadant. Är det ett överskott i storleksordningen 13–15 miljarder i våra kommuner och landsting anser man att de har en god ekonomi.

Vi vet dock att alla kommuner och landsting inte har samma situation. Här tycker jag att väljarna i de kommunerna också måste utkräva ett ansvar. Varför ser det ut på det viset just i den kommunen? Varför har min kommun så dålig ekonomi när alla andra kommuner klarar kravet på en god ekonomisk hushållning?

Vi i den här kammaren ska inte sätta oss över kommunerna och gå in på det kommunala självstyret och peta i detaljerna, utan här måste vi lita på våra människor som är folkvalda i våra kommuner och i våra landsting.

Anf. 41 AGNETA GILLE (s) replik:

Fru talman! Tack, Jörgen Johansson, för att du tog en replik! Det ger mig nämligen ytterligare möjligheter att visa på några delar i dagens situation.

Det vore också bra om Jörgen Johansson tittade på hur det såg ut under 2005 och 2006 vad gäller att skapa arbeten. Går man in i en högkonjunktur är det inte svårt att skapa arbeten och prata om att det nu har blivit ytterligare fler som har kommit i arbete.

För 2006 var det en väldigt tydlig siffra. Det var fler som fick arbete då än senare. Men det var i mångt och mycket högkonjunkturen som bidrog till att skapa detta.

Det ni gjorde var att ni införde skattelättnader. Det var skattelättnader för de förmögna och för dem med stora villor. De välbärgade i samhället fick möjligheten att rusta tennisbanorna.

Min arbetskamrat som jobbar deltid och har svårt att få en heltidsanställning i barnomsorgen i Uppsala fick en helt förändrad situation. Hon fick stämpa bara 75 dagar. Sedan var hon tvungen att gå till socialen för att klara dagen och försörja barnen med mat.

Det är den skillnad som är mellan en borgerlig politik och en socialdemokratisk politik. Det är den skillnaden man ser i samhället i dag. Orättvisorna ökar.

I opinionsmätningar av vad svenska folket vill säger man: Jag skulle nog hellre betala en hundring i skatt för att veta att människor inte slås ut, att människor inte hamnar i utanförskap.

Det är det som är den stora skillnaden mellan vår politik och er, Jörgen Johansson.

Anf. 42 JÖRGEN JOHANSSON (c) replik:

Fru talman! Grunden för att kommuner och landsting ska fungera bra är att man får in skatteintäkter. För att man ska få in skatteintäkter måste så många som möjligt vara i arbete. Jag anser att den här regeringen på ett mycket aktivt sätt har prioriterat arbetslinjen och också nått resultat.

Jag håller med Agneta Gille om att högkonjunkturen naturligtvis till stor del har bidragit till den situation vi har. Men det är inte enbart det. Forskare som har tittat på det här menar att minst en tredjedel av jobben har kommit till på grund av de aktiva åtgärder som regeringen har vidtagit.

Vad gäller lönen till de förmögna, att de har fått större skatteåterbäring, är det procentuellt de grupper som Agneta Gille pratar om som har fått de stora vinsterna, mellan 1 000 och 1 500 kronor i månaden. Det är en enorm köpkraft som har släppts loss just till de grupperna. Sällan har man sett en sådan enorm löneutveckling för de grupperna som vad det här har inneburit.

Anf. 43 AGNETA GILLE (s) replik:

Fru talman! För mig är rättvisa ett rättesnöre. Det är det för mig personligen i min familj men också i samhället. Om jag ska ge mina två söner julklappar ser jag till att de blir rättvist fördelade så att inte den ena får en hundring och den andra en tusenlapp. Det måste vara rättvist när man fördelar.

Det rättviseperspektivet lever jag med, i politiken också. Jag tycker att det är oerhört viktigt.

Rättvisa för mig är inte att man tar från dem som har det tufft, sänker ersättningen i a-kassan så att de som är utan arbete slås ut från samhället och inte klarar sig. På andra sidan ser man till att de som är förmögna får renovera sina tennisbanor.

Jag kommer från Uppsala. Där har vi också en debatt vad gäller skatterna. Där kan vi se att minskningen av intäkter på grund av den situation

som är blir 400 miljoner kronor. Det kommer att slå ännu hårdare mot denna kommun.

I detta går Uppsala kommun ut och bestämmer sig för att de ska ta bort den ungdomssatsning som fanns. Mitt i stormande lågkonjunktur lägger Uppsala kommun ned satsningen på att hjälpa ungdomar med svårighet in på arbetsmarknaden.

Det är inte rättvisa. Det är inte en politik som jag tycker är bra för samhället i dag. Jag vill att det ska förändras. Jag hoppas att 2010 kommer fortare än vad det ser ut att göra. Jag hoppas att vi då får en förändring av den politiska majoriteten i det här landet.

Jag önskar god jul.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

10 § Statsskuldräntor m.m.

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2008/09:FiU4
Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m. (prop. 2008/09:1 delvis).

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 15 §.)

11 § Avgiften till Europeiska gemenskapen

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2008/09:FiU5
Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen (prop. 2008/09:1 delvis).

Anf. 44 MAX ANDERSSON (mp):

Fru talman! Miljöpartiet har två reservationer i det här betänkandet. Jag tänkte börja med den som handlar om klimatpolitiken och EU:s budget.

Just nu pågår en budgetöversyn inom EU för den kommande långtidsbudgeten. Man tittar på vad det är som ska behöva ändras. Ska man flytta utgifter från det ena området till det andra? Vad ska EU:s pengar användas till?

EU har en klimatpolitik som även om den kunde vara betydligt bättre än vad den är ändå innehåller en del positiva åtgärder. Det är nödvändigt med en mycket tuff klimatpolitik för att vi ska kunna klara målet om att världens temperaturer inte ska stiga med mer än två grader, vilket skulle få katastrofala konsekvenser.

Men även om EU:s budget och verksamhet innehåller vissa positiva delar för klimatet motverkar stora delar av EU:s budget syftet att hålla

tvågradersmålet och en bra klimatpolitik. Vi har väckt en motion som säger att vi ska klimatsäkra EU:s budget.

Det är ett nytt begrepp. Med det menar vi att EU:s budget inte ska gå till verksamheter som förstör klimatet. EU lägger stora resurser på att bygga motorvägar och flygplatser och på att utöka flygtrafiken.

EU:s jordbrukspolitik är inte klimatanpassad. Man har subventioner av kolkraften. En union där man på fullt allvar beslutar om att man ska subventionera diesel till fiskebåtar för att dieselpriiset är högt och fisken håller på att bli utfiskad är inte en klimatunion.

Man behöver genomföra en stor översyn och flytta bort resurser från de saker som skadar klimatet och i stället lägga dem på saker som skulle vara bra, exempelvis att man satsar mer pengar på att bygga järnvägar så att man kan flytta över trafik från flyget till järnvägen. Det skulle vara betydligt bättre för klimatet.

Sieps, Svenska institutet för Europapolitiska studier, har skrivit om det här. De gav ut en rapport i år, där de analyserar i vilken utsträckning EU:s budget har bidragit till att nå unionens klimatmål. Slutsatsen är att budgeten hittills inte har fokuserat på klimatförhållanden, vilket även gäller den nuvarande långtidsbudgeten. Dessutom har miljöåtgärder i EU:s regionalfonder motverkats av investeringar i till exempel vägbyggen och andra projekt som har bidragit till att förvärra utsläppen av växthusgaser.

Så kan vi inte ha det. Miljöpartiet har motionerat om att regeringen ska ta initiativ i EU för att klimatsäkra EU:s budget. EU:s budget ska inte gå till verksamheter som förstör klimatet. Det bör regeringen driva i den pågående budgetöversynen. I dag har vi en situation där det verkar som att den ena handen inte vet vad den andra gör.

Jag yrkar bifall, fru talman, till reservation nr 2.

Den andra reservationen Miljöpartiet har gäller Sveriges kostnader för EU-medlemskapet. Jag och Ulf Holm har skrivit en utredning om behovet av att man utreder kostnaderna för Sveriges medlemskap i EU.

Det betänkande som vi diskuterar i dag handlar om att vi ska erlagga ungefär 20 miljarder kronor i EU-medlemsavgift nästa år. Det är lite billigare än vanligt beroende på budgettekniska aspekter. Det kostar mer vanligtvis.

Men den direkta medlemsavgiften är bara en liten del av kostnaderna. Det finns en massa indirekta kostnader för EU-medlemskapet.

Vi har varit tvungna att byråkratisera vår jordbrukspolitik. Vi har varit tvungna att återreglera den. Vi har en misskött fiskepolitik. Vi har en regionalpolitik som numera till stora del sköts från EU. Svenska kommuner och landsting betalar stora delar i medfinansiering av en politik som är långt ifrån effektiv.

EU har tvingat på Sverige en protektionistisk handelspolitik med högre tullar. Sådant kostar pengar.

Man får inte heller glömma kostnaden för den alkoholpolitik som EU-medlemskapet har tvingat på oss som gör det svårare att höja skatten på alkohol och som gör att vi har tvingats acceptera högre införselkvoter.

Det finns också andra indirekta kostnader som är svårare att beräkna, men det är uppenbart att kostnaden för EU-medlemskapet är långt högre än medlemsavgiften.

Det här är intressanta fakta som skulle kunna vara väldigt användbara även för EU-anhängare i diskussionerna med EU inför kommande långtidsbudgetar. Det kostar en hel del, både direkt och indirekt, att vara med. Att få fakta på bordet om hur stor kostnaden är skulle vara användbart.

Därför vill vi i Miljöpartiet ha en utredning av dessa kostnader. Utskottet vill gärna att man ska titta på båda sidor, och de sade, när vi motionerade om det första gången, att det vore orättvist att bara utreda kostnaderna för EU-medlemskapet. Man borde väl, om det ska vara rättvist, även titta på vinsterna. Då motionerade vi förra året om att man ska titta på både–och.

Då svarade utskottet att det inte verkar som att man kan kvantifiera fördelarna och vinsterna med EU-medlemskapet.

Jag förstår det. De är svåra att kvantifiera. De är väldigt små. En sådan här utredning skulle troligen visa att de ekonomiska kostnaderna vida överstiger vinsterna med medlemskapet. Jag kan alltså förstå att utskottet inte vill ha en sådan utredning.

I år hävdar utskottet återigen att man inte ska ha någon utredning med motiveringen att det är svårt att kvantifiera. Jag tror att utskottet underskattar den påhittighet och kompetens man kan hitta i en svensk of-fentlig utredning. Vi behöver den här kunskapen. Den skulle vara värdefull, framför allt i diskussionerna om kommande budgetar, framför allt när det gäller att minska de indirekta kostnader som EU-medlemskapet leder till.

Fru talman! Jag yrkar bifall till reservation 1.

Anf. 45 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Först vill jag önska talmännen och personalen en god jul. God jul också till finansutskottets kansli som har jobbat stenhårt hela hösten och till mina kolleger i finansutskottet. Jag önskar god jul genom att sjunga en sång:

Jag vill leva i Europa
Jag vill älska och sjunga här
Jag vill skratta och gråta och dansa
Jag är yr och förlorad och kär
När jag tänker på hela Europa
Och på oss som hör hemma här.

(Applåder)

Den sjunger Arja Saijonmaa betydligt bättre än jag. Men det finns en anledning till att jag sjunger den sången eftersom vi nu debatterar EU:s avgift och vad vi kan göra med EU.

Tyvärr domineras Europa i dag av djupt konservativa krafter. Det regnar i Europa, som Tomas Ledin sjunger i sin låt *Genom ett regnigt Europa*. Högerstyre är dåligt för löntagarna, för klimatet, för välfärden och för rättvisan. Ännu värre är det när högerdominansen i EU förstärker den svenska högerregeringens politik.

Vår hållning är förstås att EU ska användas till att förbättra, inte försämra, villkoren för löntagarna i Sverige och till att förbättra för jobben, klimatet och solidariteten.

Vi vill ha en restriktiv budget, precis som det står i betänkandet om utgiftsområde 27 om avgiften till Europeiska gemenskapen. Det är det betänkande vi står bakom och som vi debatterar nu.

Vi menar att det behövs en reformering och en modernisering av utgifterna, och det behövs en genomgripande omprioritering. Till exempel måste utgifterna till jordbrukspolitiken kraftigt minskas. De behöver i stället inriktas på forskning och utveckling och på klimat- och miljöfrågorna. Krafttag måste tas mot gränsöverskridande brott.

Så står det i betänkandet, och där är vi överens.

Vi socialdemokrater har dock lagt märke till att Moderaterna har ändrat sin retorik om EU. Nu ska det framstå som att de vill ha lite mindre av EU i Sverige än de ville förut. De tänker till och med framställa sig som lite mer nationalistiska; det är en tydlig strategi.

Som vanligt ska man lyssna mindre på vad de säger och mer se till vad de gör. Svaren får vi när vi tittar på vad Moderaterna har låtit EU driva åt sig eller vad Moderaterna inte driver i EU. Då är skiljelinjerna mycket tydliga.

Det är Bryssel Moderaterna skyller på när de vill införa marknadshyror i Sverige.

Det är via EU Moderaterna försöker krossa prestödet i Sverige och försämra den svenska alkoholpolitiken.

Det är med hjälp av EU som Moderaterna försöker försvaga vår arbetsmarknadsmodell och de fackliga rättigheterna.

Dessutom skyller de alltid på någon annan när det går dåligt. Anders Borg ville först ta äran åt sig för den bankgaranti som vi med hast behandlade här i riksdagen. Men nu när det visar sig att det inte fungerar skyller regeringen på att det är EU:s fel.

Vi är med i EU för att vill förbättra för människorna i hela Europa. Vi vill ändra det som är dåligt med EU för Sveriges skull men också för resten av EU. Från solen i söder till isen i norr, som Christer Sjögren sjunger i *I love Europe*.

Vad som behövs nu är inte en svagare svensk röst i EU utan en starkare. Vi vill och ska använda EU-medlemskapet till att förbättra, inte försämra, för jobben, klimatet och solidariteten. Vi menar att vi klarar välfärden om vi ökar kampen mot ekobrott och kampen mot skattefusk.

I dag beräknas 11 300 miljarder dollar vara gömda – pengar som skulle göra enormt mycket större nytta i välfärden i Europa och i Sverige. Vi vill att EU ska leda den globala kampen mot skatteparadiserna.

Herr talman! Det behövs det en socialdemokratisk valseger i Europa-valet den 7 juni nästa år. Socialdemokratisk politik handlar alltid om att möjliggöra för människor att forma sitt eget liv. När jobben hotas, välfärden försämras och klyftorna mellan människor ökar drabbar det alla. Därför krävs en politik som sätter människan i centrum, som ser att trygghet inte står i motsättning till tillväxt utan tvärtom. Det gäller i Sverige, och det gäller i EU. Framgång kräver rättvisa!

Vi socialdemokrater vill skapa fler trygga jobb i EU och Sverige. Vi sätter löntagarna före marknaden. Vi vill stärka kollektivavtalen så att nya Lavalfall kan undvikas. Vi vill införa ett socialt protokoll som bättre skyddar de fackliga rättigheterna. Vi vill investera i utbildning och forskning så att forskarflytten till USA kan vändas tillbaka.

Vi vill att EU ska ta täten i klimatarbetet. Vi vill att EU ska minska sina utsläpp med 30 procent fram till 2020. Vi vill att EU satsar på forskning och utveckling av ett hållbart jordbruk. Vi vill se en ökad tågtrafik och investeringar för att rädda Östersjön.

Vi vill att EU ska vara en solidarisk röst i världen. Vi vill stärka EU som fredsaktör. Vi vill inte att EU ska utvecklas till en militär allians. Vi vill fortsätta EU:s utvidgning. EU ska bidra till en rättvis världshandel, och medlemsländerna ska öka sitt bistånd. Vi vill stärka EU:s stöd för demokrati i Vitryssland, Ukraina, Georgien och Moldavien.

Kort sagt: Det behövs fler socialdemokrater i Europa!
(Applåder)

Anf. 46 MAX ANDERSSON (mp) replik:

Fru talman! Det är alltid trevligt när man får höra någon sjunga en låt som är skriven av Jan Hammarlund. Jag tänker på *Jag vill leva i Europa* som han ursprungligen skrev som en sång mot kärnvapenkapprustningen. Jag vill bara påminna om att Jan Hammarlund är EU-motståndare och mycket väl vet att det är en stor skillnad på EU och Europa.

De politiska frågor jag tänkte ställa med anledning av det här inlägget är: Vore det inte bra om Socialdemokraterna kunde tänka sig att också ta kamp för att klimatsäkra EU:s budget? Vore det inte bra om EU slutade att å ena sidan vidta bra åtgärder för att minska koldioxidutsläppen samtidigt som man å andra sidan vidtar många åtgärder som också ökar dem? Vore det inte bra om Socialdemokraterna kunde ansluta sig till Miljöpartiets kamp för att rätta till det här?

Anf. 47 MONICA GREEN (s) replik:

Fru talman! Jo, det ska vi göra tillsammans. Miljöpartiet och Socialdemokraterna kan jobba ihop numera om EU-frågorna. Vi kan flytta fram positionerna när det gäller klimatarbetet i EU.

Jag välkomnar att ni har haft en medlemsomröstning och att ni nu har bestämt er för att vilja vara kvar i EU och göra något bra av EU, bland annat för miljöns skull. Vi kan göra betydligt mer än vi har gjort hittills. Vi är ju med bland annat för att vi vill få en bättre miljö. Skiten känner ju inga gränser. Vi måste ha tuffare miljökrav både här hemma och i EU. Vi kan säkert göra mycket mer tillsammans nu när ni har bestämt er för att vara kvar i EU.

Anf. 48 MAX ANDERSSON (mp) replik:

Fru talman! Vi är faktiskt tre partier som ska jobba tillsammans, även om vi bara är två personer som står i talarstolarna för ögonblicket. Jag välkomnar att Vänsterpartiet, som har en väldigt sund och bra inriktning i EU-politiken, också kommer att kunna vara med och jobba tillsammans med Miljöpartiet och Socialdemokraterna och att vi tillsammans alla tre kan jobba för en bättre klimatpolitik på EU-nivå.

Anf. 49 MONICA GREEN (s) replik:

Fru talman! Det är bara att hålla med. Det är vi tre tillsammans. Det gör vi ihop.
(Applåder)

Anf. 50 PEDER WACHTMEISTER (m):

Fru talman! Jag misstänker att Socialdemokraterna gör en research på sina motståndare. Numera står det alltid dold talang i alla tidningar. Min dolda talang är att jag inte kan sjunga. Ni var väl underrättade.

Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget och avslag på motionerna.

Vi har ett väldigt intressant år framför oss. Vi har ett EU-val, och vi har dessutom ett ordförandeskap. Vi kommer att ha tusentals debatter under det kommande året. Därför slutar jag här.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 15 §.)

*Avgiften till
Europeiska
gemenskapen*

12 § Åtgärder mot konjunkturförsvagningen

Föredrogs

finansutskottets betänkande 2008/09:FiU12

Åtgärder mot konjunkturförsvagningen.

*Åtgärder mot
konjunktur-
försvagningen*

Anf. 51 GÖRAN PETTERSSON (m):

Fru talman! Den kommande debatten avhandlar tre motioner med förslag för att motverka konjunkturförsvagningen. Förslagen innebär finanspolitiska stimulanser för 2009.

Regeringen aviserade den 5 december sin avsikt att lämna en proposition till riksdagen i slutet av januari månad och där föreslå åtgärder för att stimulera ekonomin.

Finansutskottet har ansett att regeringens förslag bör avvaktas och avstyrkt motionsförslagen.

I betänkandet finns elva reservationer och ett särskilt yttrande.

Anf. 52 THOMAS ÖSTROS (s):

Fru talman! Sängen får vänta tills vi har ajournerat oss för juluppehåll, eller hur?

Jag vill i stället börja med att yrka bifall till reservationerna 1, 4 och 7.

Jag vill till samtliga talmän, till samtliga ledamöter och hela den fantastiska kanslipersonal som vi har både i finansutskottet och i riksdagen som helhet önska en riktigt god jul, en vilsam sådan, så att vi återsamlas fulla av energi.

Vi har precis bara för någon timme sedan fått Konjunkturinstitutets senaste bedömning av svensk ekonomi. Det är ett mycket allvarligt läge som vi är inne i. Konjunkturinstitutet bedömer att arbetslösheten kommer att nå 9 procent 2010, skyhögt över de siffror som gällde när de borgerliga partierna tog över regeringsmakten hösten 2006. Konjunkturinstitutet varnar för att arbetslösheten blir ännu högre om regeringens passiva politik ligger fast.

Bedömningen från Konjunkturinstitutet är att jobben blir närmare 150 000 färre. Det är lika många färre som det antal jobben ökade med det sista året Socialdemokraterna satt vid regeringsmakten, oktober 2005–oktober 2006, en ökning av sysselsättningen på 153 000 personer. Nu sjunker det i snabb takt.

Konjunkturinstitutet bedömer också att bnp nästa år minskar med 0,9 procent. Vi har inte haft en sådan utveckling av ekonomin, ett sådant bnp-fall, sedan 1993 – en period i svensk ekonomi som många av oss minns som en mycket svår utveckling för Sverige.

Dessutom säger Konjunkturinstitutet att socialbidragen ökar. Socialstyrelsen bedömer att socialbidragen det senaste året har ökat i 65 procent av landets kommuner. Vi har under debatten på förmiddagen fått höra att socialbidragen inte ökar. Jag är ledsn, men socialbidragen ökar. Arbetslinjen från Moderaterna och de övriga borgerliga partierna har alltmer utvecklats till en socialbidragslinje.

Konjunkturinstitutet säger också mycket tydligt att det måste komma ett tillskott till kommunernas ekonomi. Annars går de in i en period av uppsägningar. Vi har under förmiddagen fått höra att ett extra tillskott till kommunernas ekonomi bara skulle vara ett incitament för kommunerna att slösa med resurser. Nu ska det effektiviseras. Det finns det sannerligen förutsättningar för om man ska titta på de prognoser som nu ser ut att komma för kommunerna, nämligen behovet av att säga upp personal.

Samtidigt bedömer Konjunkturinstitutet att vi går mot mycket stora underskott i offentliga finanser, 2 ½ procent 2010. Många förutspår ännu större underskott än så. Det är sannerligen en scenförändring vi har gått igenom de senaste två åren.

Jag måste säga att jag är än mer övertygad om att den styråra i svensk ekonomisk politik som socialdemokratin har stått för, som vi har skapat, nämligen överskottsmålen, att i goda tider skapa stora överskott i offentliga finanser för att kunna klara dåliga tider, är en styråra med högsta relevans också i framtiden.

Den borgerliga regeringen ärvde mycket stora offentliga överskott. Då kommer det som är det svåra när man får regeringsmakten i en fantastisk högkonjunktur, när vinden blåser i ryggen, jobben växer i antal och överskotten är stora. Då börjar pengarna bränna i fickan på regeringen och majoriteten. Man genomför mycket stora skattesänkningar, över 80 miljarder i skattesänkningar i mycket snabb takt under de år när högkonjunkturen var som allra hetast. Man lyssnade inte på Riksbanken som sade: Lugna ned er! Går ni vidare med den här politiken under högkonjunkturen stiger inflationen, räntorna stiger. Nu skulle man minsann sätta sprätt på överskotten.

Tänk om de resurserna hade funnits till förfogande när vi nu går mot mycket stora underskott i offentliga finanser. Man förmådde inte att hantera högkonjunkturen. De som hade det bäst ställt fick fantastiskt stora skattesänkningar. Den tiondel i Sverige som har det bäst ställt fick i kronor och ören mer än 60 procent av hushållen i Sverige. Det var en fest som pågick under två år men som nu närmar sig sitt slut.

Två av tre företag, enligt Svenskt Näringslivs företagspanel, planerar att minska antalet anställda under de kommande sex månaderna. Under de senaste höstmånaderna, fram till nu, har 50 000 personer varslats om uppsägning. När man lyssnade på de borgerliga företrädarna på förmid-

dagen lät det som om jobben kommer. Det är som en skiva som har hakat upp sig. Arbetslösheten minskar, jobben kommer, utanförskapet minskar – men så ser det ju inte längre ut.

Det var högkonjunkturen som blåste in från 2005, 2006, 2007 och halva 2008, men nu ser utvecklingen helt annorlunda ut. Antalet arbetslösa är nu högre än när den borgerliga regeringen tillträdde. Det är 25 000 fler arbetslösa i november 2008 än november 2006. Ungdomsarbetslösheten överstiger nu 20 procent.

Jag hade glädjen att få lyssna på finansminister Anders Borg för nästan exakt två år sedan. På väg till stallet med mina döttrar fick jag inte lyssna på P 1 utan fick skriva in en av reklamradiokanalerna. Där intervjuades den alldeles färske finansministern. De undrade nu när jobben kom så snabbt i september och oktober om det var finansministerns förtjänst. Finansministern mumlade och ville inte riktigt svara. De låg på och frågade om det kunde vara så att jobben som hade kommit nu under de senaste månaderna var den borgerliga regeringens förtjänst. Nej, det var nog den socialdemokratiska regeringens förtjänst. Men när skulle de jobb komma som skulle vara finansministerns förtjänst, den ekonomiska politik som han bedriver? Ja, det skulle ta ett tag förstås. Men när? Presad kom svaret att det skulle ta ett par år. Två år. Då skulle det börja verka.

Man måste nästan vara ledarskribent på Svenska Dagbladets ledarsida för att känna att de jobb som kom var den borgerliga regeringens förtjänst. Det var de som skrev en fantastisk ledarkrönika som handlade om att till och med de jobb som kom det sista året under den socialdemokratiska regeringen var den borgerliga regeringens förtjänst. Varför det? Jo, för den pura förväntningen om en borgerlig regering gjorde att antalet sysselsatta ökade med 153 000 året innan den borgerliga regeringen tillträdde. Lyssnar man på den borgerliga majoriteten i kammaren skulle man tro att samtliga vikarierar på Svenska Dagbladets ledarsida.

Två saker är oerhört viktiga nu. Det är höstens lärdom som verkligen står på sin spets. Den ena är att finanskrisen måste hävas. Det är en internationell kris med rötter i den amerikanska bolånekrisen som vi varnade för under ett och ett halvt års tid men som konsekvent viftades bort av finansministern och den borgerliga majoriteten. Det var en allvarlig kris, och den har svept in över hela världen.

Den andra saken är att det också måste vidtas åtgärder på hemmaplan. Vi tog tre dagar på oss för att fatta beslut om garantiprogram för 1 500 miljarder kronor. Nu har snart nio veckor gått och ingenting har hänt. Regeringen har lagt fram ett garantiprogram som är uppenbart felkonstruerat. Det innebär att om banker går med får de högre upplåningsräntor än om de står utanför.

Vi begärde redan i diskussionerna med regeringen innan propositionen kom att detta bör göras obligatoriskt och på ett sådant sätt att det blir attraktivt att vara med. Annars kommer detta inte att fungera. Vi fick försäkringar om att detta var väl förankrat i bankerna och att alla skulle vara med. Något obligatorium var inte nödvändigt.

Nu är det dags att överväga en generell bankgaranti. Det här kan inte fortgå. Majoriteten måste förstå att det vi går igenom nu är ett stålbad för små och medelstora företag. De stora företagen vänder hem eftersom de inte får krediter internationellt. De söker krediterna i Sverige. Det inne-

bär att de små och medelstora företagen trängs ut av bankerna. Det ska vara en generell bankgaranti och kapitalinjektioner till bankerna så att de kan möta den ökande kreditefterfrågan. Annars fortsätter konkursvågen som nu börjar välla in.

Jag tycker inte efter nio veckor att regeringen har skött finanskrisen bra. Det var ett samarbete som resulterade i en mycket snabb hantering i riksdagen med mycket breda mandat för regeringen att agera, och sedan nio veckor av passivitet.

Det andra som är lärdomen från dessa två år är haveriet för regeringens jobbpolitik. Vad är själva kungslinjen i majoritetens jobbpolitik? Jo, det handlar om arbetslöshetsförsäkringen. Det är den som ska göras så dålig och omfatta så få så att de sänker sina lönekrav och därmed kommer i sysselsättning. Ni formulerar det som er arbetslinje.

Vad har nu effekterna av denna a-kassepolitik som skulle skapa många nya jobb blivit? Ni har raserat den viktigaste försäkringen i ett modernt samhälle. En halv miljon har på två år lämnat försäkringen. Av dem som nu är arbetslösa är det en tredjedel som saknar arbetslöshetsförsäkring. I bästa fall får de leva på 7 000 kronor i månaden brutto i garantibelopp. Det har finansministern sagt är väl anpassat för att man ska klara sig. Det är en hård politik mot människor som jobbat ett helt yrkesliv och kastas ut i arbetslöshet.

Arbetslöshetsförsäkringen är nu så dålig att man kan få kanske hälften av sin lön i a-kassa, om man har rätt till a-kassa. Det är en otrygghetschock ni har sänt genom Sverige som bidrar till att försämra konjunkturläget. Det är den sämsta möjliga konjunkturpolitiken att möta denna djupa recession med att ha knuffat undan en halv miljon människor ur försäkringen och erbjuda dem i bästa fall 7 000 i månaden. Alternativet är socialbidraget. Det innebär dessutom – och det har TCO påpekat tydligt – att kommunernas ekonomi försämras ännu mer eftersom kostnaderna för socialbidragen ökar. TCO bedömer att detta kan innebära socialbidragskostnader och övriga kostnader för kommunerna på 2 miljarder kronor.

Låt mig vända mig till majoriteten i kammaren och konstatera att det ni har gjort med arbetslöshetsförsäkringen är det största politiska misslyckandet i modern politisk historia i Sverige. Ansvar för att människor står utan skydd när vi går in i en recession vilar mycket tungt på er.

(Applåder)

Under högkonjunkturen har ni berömt er för att det var den borgerliga regeringens förtjänst att jobben kom till. Det gick inte många veckor förrän Maud Olofsson och resten av statsråden och majoriteten i kammaren berättade om att vartenda jobb var regeringens förtjänst. Nu när arbetslösheten ökar, utanförskapet ökar och socialbidragen växer är budskapet från regeringen att man inte kan göra någonting åt det. Vilken trovärdighet har man med den typen av politisk hållning?

Ni har fört en utbildningsfientlig politik under högkonjunkturen och inte erbjudit arbetslösa möjligheter till utbildning. Det har varit Amspolitik. Min bedömning är att ni kommer att tvingas återkomma med Amspolitik.

Småföretagarna kläms åt rejält med höjda arbetsgivaravgifter.

Ni lade i våras fram en vårproposition kliniskt ren på insatser för att möta det som Arbetsförmedlingen då sade, nämligen att arbetslösheten stiger till hösten.

Ni lade fram en budget i september där tyngdpunkten låg på stora, breda och generella skattesänkningar. Samma politik återigen, trots att ni då hade mycket tydlig kunskap om att Sverige var på väg in i en lågkonjunktur – som KI sade i somras.

När jobbkrisen har fördjupats under hösten har det varit en bedövande passivitet från regeringen med reellt funktionella åtgärder för att möta arbetslöshetskrisen. Pressade kom ett magert paket från en motvillig regering för några veckor sedan. Konjunkturinstitutet sade också mycket tydligt att det inte räcker.

Regeringens egen rådgivare professor Lars Calmfors har sagt att det för med sig större risker att vara så passiv som regeringen är nu än att göra för mycket. Vad händer när man är så passiv inför arbetslöshetskrisen? Jo, fler blir arbetslösa. Offentliga finansers underskott ökar ytterligare, och ni riskerar att hamna i ett läge där ni inte kan hantera den offentliga ekonomin 2009 och 2010.

I dag säger Konjunkturinstitutet att det behövs ytterligare stimulanser på 15 miljarder 2009 och 50 miljarder 2010 för att inte råka illa ut på arbetsmarknaden framöver.

Vi har lagt fram ett förslag till stimulansprogram som bland annat handlar om att se till att stärka byggverksamheten i Sverige. Vi går in i ett dödläge på byggarbetsmarknaden. Det behövs investeringsstöd för byggandet av hyresrätter. Det behövs renovering av miljonprogrammen så att arbetslösa byggjobbare kan bidra till att rusta oss väl inför den klimatkris vi är på väg in i.

Ni lyssnade till slut på förslaget om ROT-avdraget. Det är bra, men det behövs mer, till exempel investeringar i järnvägar och vägar.

Barnfamiljer, studenter och pensionärer, de hushåll som har det mest trångt, behöver stimulanser. Höj studiemedlen så att studenterna får möjlighet till lite mer konsumtion. Sänk skatten för pensionärerna, i stället för den straffbeskattning ni har infört under den här mandatperioden. Dessutom skulle bostadstillägg för pensionärerna göra att de som har det sämst ställt får lite mer att röra sig med. Barnbidragen för barnfamiljerna är ett mer effektivt instrument för att stimulera hushållen än era stora skattesänkningar för dem som tjänar bäst.

Stimulera småföretagandet. Sänk arbetsgivaravgiften för småföretag, men satsa också så att de kan gå ut på exportmarknaderna. Satsa mer på forskning och utveckling.

Utbildningsfrågan har ni bortsett från under era första två år. Det är så oerhört viktigt att ni inte låter dessa kanske ett par hundra tusen människor som kastas ut i arbetslöshet passiviseras. Det behövs breda satsningar på vuxenutbildning, möjligheter till eftergymnasial utbildning och att se till att människor får tillbaka framtidshopp och framtidstro genom breda utbildningsinsatser, inte minst för ungdomarna. Det är nu 18 000 ungdomar som ni passiviserar i det ni kallar ungdomsgarantin. Ge dem utbildning, jobb och praktik så att de inte förlorar framtidstron! Det är oerhört viktigt i ett sådant här skede.

Kommunernas ekonomi har vi diskuterat under förmiddagen, och det är uppenbart att majoriteten inte förstår vad som är på väg att hända. Sveriges Kommuner och Landsting larmar om situationen. Vi har nu på morgonen fått ytterligare information om hur Karolinska sjukhuset i detta fall ska säga upp personal. Akademiska sjukhuset i Uppsala är i samma situation liksom Sahlgrenska i Göteborg. Det krävs mycket tydliga insatser för att kommuner och landsting ska kunna behålla sin personal och inte späda på arbetslösheten i dessa svåra tider.

Vi har gett besked om att redan 2009 ge ytterligare resurser på 5 miljarder, och 5 miljarder 2010. Det ger arbetsro åt välfärdssektorn.

Men till slut hamnar ni väl återigen i ett skattesänkingsprogram, det som breda grupper av ekonomer och experter säger är icke verkningsfullt i detta läge. Gör inte det! Förstå att stimulanser måste sättas in och riktas mot de områden där de ger effekt och där de ger jobb! Er jobblinje har havererat. Nu gäller det att lägga om kursen för Sveriges skull. Sverige kan bättre.

Tack och god jul!
(Applåder)

Anf. 53 ULLA ANDERSSON (v):

Fru talman! Jag vill också önska alla en god jul och ett gott nytt år.

Jag vill börja med att yrka bifall till reservationerna 2, 5 och 8.

Jag skulle också inledningsvis vilja ge några lovord till Socialdemokraterna som har tagit initiativet i den här frågan, ett initiativ som en ansvarsfull regering borde ha tagit i den här allvarliga situationen.

I stället har vi en regering som pratar om en superbudget. Ja, alla med någorlunda intellekt kvar förstår att den redan är passé, förbispelad, förbrukad. Men det blir väl så här när teoriboken inte längre ger några råd som stämmer överens med verkligheten. Vi har en majoritet som har gått vilse i ideologiska irrläror.

Under en lång tid har det pågått en debatt om betydelsen av att reglera den offentliga sektorns ekonomi och utrymme. EU, EMU och Sverige har alla sina regelverk för att den offentliga sektorn inte ska ta för stor andel av ekonomin. Men inte är det väl den offentliga sektorn som ställt till med finanskrisen? Nej, det är effekten av nyliberalismens framfart, och bolånekrisen är bara en effekt av nyliberalismen, när nyliberalismen har segrat och det har varit rådande att marknaden ska sköta sig själv, samhället och demokratin träda tillbaka. Och Alan Greenspan, profeternas profet bland alla nyliberaler, har kanske en hel del att fundera över och en hel del på sitt samvete i dagsläget.

Den finanskris vi nu har beror på en girighet som är inbyggd i systemet. Det är den som har gjort att hela världsekonomin nu har tarmvred, hjärnblödning och hjärtinfarkt på samma gång. Inkomstskillnaderna är gigantiska, och regering efter regering får sätta in extra insatser. Vi borde faktiskt i stället diskutera hur nyliberalismen har skadat hela samhällssystem, enskilda individer och seriösa företag, det vill säga orsakerna till att vi har tvingats lägga fram de här tilläggsbudgetarna i Sverige men också i många andra länder.

Anders Borg pratar i stället om ordning och reda i statsfinanserna och om det utmärkta utgångsläge Sverige har före andra länder. Och visst ska vi vara glada över det. Men att låta pengarna ligga i sina fack vore för-

ödande för svensk ekonomi och för arbetslösheten. Det går inte längre att låtsas som att inga insatser är billigast eller att det inte skulle kosta något med passivitet. Sanningen är den att det är dyrare att göra för lite än för mycket i den situation som vi nu befinner oss i. Det är de allra flesta ekonomer dessutom överens om, från Lars Calmfors, Svenskt Näringsliv, Handels och TCO. Dyrt kommer det att bli i årtal framöver om vi får massarbetslöshet och stora nedskärningar i välfärden och om sunda företag tvingas gå omkull för att inga stimulanser för ökad efterfrågan sätts in. Det blir långt mycket dyrare än om vi skulle lägga någon miljard för mycket i något stimulanspaket.

Självklart handlar det också om vad pengarna används till. Generella sänkningar av arbetsgivaravgifter eller stora generella skattesänkningar leder helt fel. Det är indirekta åtgärder som är både dyra och ineffektiva. Men investeringar i välfärd, järnväg, bostäder eller energiomställning skapar både jobb och ökad efterfrågan direkt. Det är också vad Vänsterpartiet har föreslagit. Passivitet kostar samhällsekonomiskt och individuellt.

Som jag sade har Vänsterpartiet föreslagit en hel rad åtgärder. Vi hade alla de åtgärderna i den budget vi lade fram i höstas, men där hade vi också satsningar på vägunderhåll och en miljöteknikfond. Vi föreslog höjda garantipensioner, höjt underhållsstöd, bostadstillägg och höjda studiemedel. Vi vet att ekonomiskt eftersatta grupper behöver resursförstärkning i plånboken eftersom många av dem har en egen finanskris varje dag. Men vi vet också att människor som har det knapert ekonomiskt använder sina pengar till eftersatta behov, och då ökar efterfrågan i ekonomin eftersom vinterjackan köps in, håret klipps och kanske till och med tänderna kan lagas.

Vi föreslog också i höstas som enda parti höjda generella statsbidrag till kommuner och landsting, för signalerna var tydliga redan då. Men vi föreslog också en kraftig sänkning av a-kasseavgiften så att alla skulle ha råd att vara med. Vi föreslog en nivå på 60–70 kronor, och vi höjde golven och taken så att 80 procent skulle få ut 80 procent av sin tidigare lön. Om det hade vunnit gehör skulle en varslad Volvoarbetare, som nu kanske har blivit uppsagd, få ut 4 800 kronor mer i månaden.

Nu har vi lagt fram kompletterande förslag för att motverka effekterna av den kris som vi nu befinner oss i och som kommer att djupna. Arbetslösheten riskerar att bli 9 procent – 145 000 fler arbetslösa. 50 000 har varslats under hösten. Sveriges Kommuner och Landsting pratar om att 20 000 jobb i välfärden hotas av de försämrade ekonomiska villkoren. Två av tre kommuner beräknas varsla nästa år. Var tredje kommun beräknas ha underskott redan i år. Och redan innan de nya siffrorna kom hade hälften av landstingen planerat att lägga varsel.

Men Odell och Borg nekar Sveriges Kommuner och Landsting höjda statsbidrag eller extra stimulanser, trots att ordföranden, moderaten Anders Knape, vädjar till regeringen. Nej, Odell och Borg nekar och lägger pengarna i ordning och reda i bankfacket i stället. Men Borg kan tänka sig några eventuella skattesänkningar för dem som har turen att ha ett jobb. De arbetslösa, de sjuka och pensionärerna ska fortsatt straffas, enligt högerideologin.

Skattesänkningar som föreslås och som har genomförts – det är en 100-miljardersspärr vi har passerat – får betalas varje dag av en uppsagd

Volvoarbetare, verkstadsindustriarbetare eller välfärdsarbetare i form av ökad ekonomisk trygghet och i form av sänkt a-kassa. Det är den a-kassa som regeringen har misshandlat så kraftigt att redan i dag får var tredje arbetslös endast 5 500 kronor i månaden, och det innan alla varsel fallit ut. Maud Olofsson sade i tisdags: Ja, men de får väl skylla sig själva. Borg säger att det här är en rimlig nivå att leva på.

Thomas Östros sade att det var ett politiskt stort misslyckande. Så kan man se det. Men det är inte ett misslyckande, utan det är medveten politik av högerregeringen byggd på rå cynism, en människosyn som är helt förkastlig.

Jag vet att vi alla i oppositionen är helt överens om att denna extraordinära situation kräver extra stort ansvarstagande och är oerhört besvikna på den regering som nu sitter. De verkar inte ens inse att det krävs insatser utöver det vanliga.

Tänk om alla de investeringar som kommunerna hade planerat fryser inne! Tänk om alla varsel som kommuner nu kanske tvingas lägga på grund av att statsbidragen inte höjs faller ut! Då förvärras den här lågkonjunkturen ännu mer.

Vänsterpartiet har föreslagit ett konjunkturellt investeringsstöd till kommuner och landsting för att de ska kunna göra investeringar som är planerade men inte kan genomföras på grund av en försämrad ekonomi, eller få del av om de tidigareläggs.

Vi avsätter 8 miljarder, och staten ska stå för 20 procent av medfinansieringen. Det kan användas för skolor, sjukhus, el, vatten, fjärrvärme, vägar eller bostäder, och det ska särskilt gynna miljö- och energieffektiveringar och tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

1 byggmiljard ger ungefär 1 000 arbetstillfällen. Det hade varit ett bra sätt att motverka byggarbetslösheten.

Vi föreslår också ett utökat ROT-avdrag på 3 miljarder kronor, men inte ett sådant ROT-avdrag som regeringen har föreslagit eftersom det faller ut på följande sätt: Om jag bor i ett radhus och är gift eller sambo och vi ska laga taket kan vi få 100 000 kronor i rabatt. Men om en granne som är ensamstående ska laga sitt tak då får hon bara 50 000 kronor i rabatt. Det är en ren diskriminering.

Förutom ökade statsbidrag till kommunerna och investeringsstöd vill vi att regeringen ska undersöka möjligheterna att via Riksgälden ordna en kreditfacilitet för kommunsektorn. Det skulle avlasta banksektorn och även möjliggöra för de kommuner som i dag nekas lån via bankerna att få sina behövliga krediter.

Vi föreslår en extra utbetalning nu i december månad av barnbidraget, och det skulle också omfatta studiebidraget till gymnasieungdomar och alla de familjer som i dag tvingas leva på socialbidrag. Det är ett förslag som skulle glädja många barn och barnfamiljer i juletider och vara mycket välbehövligt.

I finanskrisens spår har företagens möjligheter att få tillgång till kapital kraftigt försämrats. Det är ett allvarligt hot mot utvecklandet av nya idéer, bärkraftiga företag och nya jobb. I ett läge där kapitalmarknaden inte längre fungerar eller inte vill ta sitt ansvar måste staten gripa in. Staten har en viktig uppgift att fylla för att säkra långsiktig finansiering och teknikutveckling. Vi föreslår därför att en riskkapitalfond bildas genom en extra utdelning från Vattenfall på 5 miljarder kronor.

Vi föreslår också att bankernas ensidiga rätt att säga upp lån ska tas bort. I dag går staten in med skattemedel för att finansiera små och medelstora företag som har svårigheter att få lån. Men vi tillåter fortfarande att bankerna ensidigt säger upp lån för företag som sköter sig och inte har gjort något fel. Det är bara de ekonomiska förhållandena i omvärlden som har förändrats. Företagen får inte ens nyttja den checkkredit som de faktiskt har blivit beviljade tidigare. Det som vi gör med skattepengar motverkas av banksektorn.

Men vi, alltså staten, äger också en bank, nämligen SBAB. Om vi hade en regering som företrädde ett klokt bankäggande skulle den låta SBAB pressa och sänka bolåneräntorna. Det har TCO föreslagit, och vi tycker att det är ett mycket bra förslag. Det skulle också sätta en press på övriga aktörer på bolånemarknaden. Men enligt en del bedömare försämrar SBAB:s upplåningsvillkor av den osäkerhet som råder kring en eventuell utförsäljning. Denna osäkerhet skulle regeringen snabbt kunna sätta stopp för genom att avbryta försäljningsplanerna. Vi behöver ett ökat statligt bankäggande eftersom ägande ger makt och möjligheter att vrida utvecklingen, och det behövs inte minst nu när utlåningen inte fungerar.

Jag måste erkänna att det faktiskt är lite småroligt att det har visat sig att vi i finansutskottet har en liten smysocialist bland oss. Carl B Hamilton, Folkpartiet, har nu anslutit sig till Vänsterpartiets förslag om ett ökat statligt bankäggande. Även han har kommit till insikt. Man skulle kunna säga: Sent ska syndaren vakna. Men välkommen i det röda laget, Carl. Det är härligt när smysocialister framträder i ljuset.

För att förhindra varsel och uppsägningar bör staten erbjuda ekonomiskt stöd till fortbildning av anställda i branscher med tillfälligt sviktande orderingång, till exempel fordonsindustrin. Det har IF Metall föreslagit, och vi har det också med i vår motion. Det betyder att anställda under den tid som de inte behövs i produktionen i stället skulle beviljas studieledighet. När studierna sedan är genomgångna ska de kunna gå tillbaka till sina jobb. Företaget finansierar utbildningen, och staten står för ersättning till de studerande.

Vi vill också ha fler kvalificerade yrkesutbildningar och fler högskoleplatser. Vi anser också att om det är arbetsmarknadspolitiskt motiverat ska man kunna erhålla aktivitetsstöd under ett år för högskolestudier.

Vi vill också understryka betydelsen av att tidigarelägga de arbetsmarknadspolitiska insatserna. Regeringen borde omprioritera insatserna så att mer fokus läggs på tidiga åtgärder i stället för att låsa alla resurser till olika former av garantier och åtgärder för långtidsarbetslösa.

Många unga kommer också att bli arbetslösa, och många unga är redan arbetslösa. Det är deras visstidsanställningar som inte förlängs, och det syns inte i någon varselstatistik. De unga som löper allra störst risk att bli långvarigt arbetslösa och som har särskilt svårt att hitta ett jobb är de som inte har klarat gymnasiet. Det beräknas bli många fler ungdomar. Det kommer att vara ungefär 120 000 till inom tre år som inte kommer att ha fullständiga gymnasiebetyg. Vänsterpartiet föreslår därför en särskild utbildningssatsning för långtidsarbetslösa unga som saknar gymnasieutbildning – ett kunskapslyft för unga.

Vi vill även betona den ökade betydelsen av tidiga insatser när det gäller unga arbetslösa. Arbetsförmedlingen vill inte vänta fem sex månader, som de tvingas till i dag, med att erbjuda insatser för arbetslösa ung-

domar. Man vill kunna erbjuda praktik eller utbildning inom 14 dagar, vilket vi också föreslår.

Fru talman! Vi närmar oss jul, och alla har önskelistor. Jag har tre saker på min önskelista:

Låt oss hoppas att nyliberalismen är begravd och att den eran nu är över.

Låt oss hoppas att fler smygsocialister kliver fram i ljuset.

Låt oss hoppas på ett paket som kanske kommer lite längre fram. Men jag ska vara snäll så länge så kanske det går i uppfyllelse.

Jag ska i alla fall göra allt vad jag kan – vi är nog många i denna kammare och utanför den som svettas varje dag under den borgerliga regeringens tyranni – för att vi ska byta både regering och politik 2010.

(Applåder)

Anf. 54 MIKAELA VALTERSSON (mp):

Fru talman! Det var med anledning av den snabbt och kraftigt försämrade konjunkturutvecklingen som vi i Miljöpartiet lämnade in en motion med anledning av särskild händelse, precis som Vänsterpartiet och Socialdemokraterna gjorde, och det är därför som vi har denna debatt i dag. Det gjorde vi för att vi anser att riksdagen omedelbart bör ta initiativ till kraftfulla åtgärder för att möta det försämrade konjunkturläget.

Regeringen har länge varit handfallen inför den snabba förändring som vi nu ser på arbetsmarknaden. Man har nu aviserat att förslag kommer i januari. Men det är tyvärr alldeles för sent, och det saknas väldigt många viktiga delar. Det som framför allt lyser med sin frånvaro är nödvändiga förstärkningar för kommuner och landsting och investeringar som skulle kunna bidra till en nödvändig omställning samtidigt som de också ger jobb.

Vi i Miljöpartiet presenterade redan i vår budgetmotion åtgärder som syftar till att underlätta med anledning av konjunkturedgången och den vikande arbetsmarknaden. I motionen om ytterligare stimulansåtgärder har vi dessutom presenterat åtgärder för 10 miljarder ytterligare för både år 2009 och 2010. Vi föreslår bland annat höjningar av statsbidragen till kommuner och landsting, investeringar i klimatåtgärder, energieffektivisering och ett klimatsmart transportsystem samt sänkta arbetsgivaravgifter.

Prognoser har länge visat på en kraftfull konjunkturförsvagning. Sysselsättningen faller kraftigt, arbetslösheten stiger, och tillväxten kommer enligt dagens prognos från Konjunkturinstitutet att visa på minus 1 procent 2009, och arbetslösheten kommer att vara runt 9 procent 2010.

Det läge som vi nu går in i riskerar att utvecklas till något betydligt mer dramatiskt än en normal inbromsning av konjunkturen, dels för att riskerna för en kraftig konjunkturedgång är så påtagliga, dels för att det är väldigt oklart vilka effekter som penningpolitiken har i dagsläget.

På grund av den kraftiga konjunkturavmattning som vi nu går in i måste riksdagen besluta om ytterligare åtgärder.

Vi från Miljöpartiet kritiserade regeringens finanspolitiska inriktning redan i samband med att budgetpropositionen lades fram. Stora delar av regeringens skattesänkningar har riktats till personer med väldigt höga inkomster samtidigt som man har gjort försämringar i socialförsäkringar

som framför allt drabbar dem med låga inkomster. Det är en dålig politik, och den har bidragit till att människor i dag är sämre rustade att möta det konjunkturläge som vi nu upplever. Att man försämrar trygghetssystemen och ökar otryggheten för människor är inte bara mycket dåligt, det visar också på en människosyn som är cynisk och som vi från Miljöpartiet aldrig någonsin kan sympatisera med.

Att man sedan i efterhand gör nya pudlar nästan varje vecka och går ut och talar om att man nog faktiskt ångrat sig lite och säger att man kanske tog i lite för mycket visar bara ytterligare hur ogenomtänkt och vårdslöst som denna regering hanterar såväl människors liv och vardag som svensk ekonomi och våra skattepengar. Snälla, låt oss slippa se en enda pudel till med ledsna ögon från den här regeringen! Lär er tänka efter före!

Fru talman! Vi i Miljöpartiet presenterade i vår budgetmotion ett antal offensiva förslag som vi såg som nödvändiga nu när arbetsmarknaden försämras. Bland annat föreslog vi ett stort antal nya utbildningsplatser. Syftet var att skapa förutsättningar för fler att omskola sig när arbetslösheten stiger. Det både mildrar effekterna av lågkonjunkturen och gör att fler kan bli rustade att ta nya jobb när konjunkturen sedan vänder. Vi föreslog omfattande förstärkningar av arbetslöshetsförsäkringen och sjukförsäkringen samt satsningar på kommuner och landsting utöver de förslag som regeringen presenterade. Vi ville också ha sänkta arbetsgivaravgifter för små och medelstora företag, omfattande investeringar i infrastruktur och energieffektiviseringar samt höjt studiemedel.

Vi menar att den inriktningen i Miljöpartiets budgetmotion hade lagt grunden för en politik som betydligt bättre än regeringens hade svarat upp mot de utmaningar som Sverige står inför.

Miljöpartiet föreslog redan då en stor satsning på klimatsmart infrastruktur, på en väsentligt högre nivå än regeringens. Bland annat ingick en närtidssatsning på spårbunden infrastruktur. Underhållet av järnväg är eftersatt i Sverige. Nu bör dessutom ytterligare underhållsarbete snabbt sättas i gång, när konjunkturen vänt nedåt och mer ledig arbetskraft finns att tillgå.

Bygginvesteringarna går nu snabbt ned. En beprövad och effektiv metod för att mildra effekterna av nedgång i byggkonjunkturen är ROT-avdrag. Det är bra att regeringen har aviserat ett ROT-förslag, men det är synd att man helt missar möjligheten att koppla det till miljösmarta och energibesparande åtgärder. Det är också helt otroligt att det inte omfattar hyresrätter. Hur tänker ni då? Är det ett ideologiskt ställningstagande, eller kommer det ännu en tvärvändning efter jul när ni varit lediga och insett misstaget?

Vi har föreslagit ett ROT-avdrag som även omfattar flerbostadshus och som syftar till miljöförbättringar. Vi föreslår att avdrag ska kunna medges för bygginvesteringar där bra miljövänliga material används, för energieffektiviseringar och för investeringar i bättre inomhusmiljö. Vi föreslår också att man nu tar chansen och gör en insats med energieffektiviseringar även i statens eget fastighetsbestånd.

Vi har också tidigare i vår budgetmotion föreslagit ett teknikneutralt investeringsstöd för åtgärder som kan leda till energieffektiviseringar både i enbostadshus och i flerfamiljshus.

Bostadssektorn står i dag för ungefär en tredjedel av Sveriges energi-användning och orsakar också en stor del av utsläppen av växthusgaser. För att rejält minska bostäders klimatpåverkande utsläpp behövs stora energibesparande åtgärder i hela bostadsbeståndet de kommande åren. Det behövs ingen komplicerad teknik för att bygga energieffektivt. Flera goda exempel visar att det går att bygga extremt energisnålt på ett lönsamt sätt.

Framför allt de bostäder som byggdes inom miljonprogrammet står nu inför omfattande renoveringsbehov. Många av husen har dålig energiprestanda. Nu finns en unik chans att snabbt och kostnadseffektivt minska energianvändningen samtidigt som vi kan skapa jobb. Inom en period på 15–20 år framåt måste merparten av miljonprogramsbeståndet renoveras. Enligt Boverket måste renoveringstakten öka från nuvarande 20 000–25 000 till 65 000 lägenheter per år.

Miljonprogrammets bestånd är dessutom särskilt gynnsamma för energibesparande åtgärder. De är många, de är energitekniskt lika varandra och det omfattande renoveringsbehovet gör att man får samordningsvinster. Eftersom renoveringscykeln i denna typ av bostäder är ungefär 40 år måste vi ta den unika möjligheten att vidta dessa energiåtgärder nu, så att vi inte låser in oss i en gammal lösning i 40 år till.

Fru talman! Arbetslösheten kommer under 2009 att stiga kraftigt, och det är de unga som särskilt kommer att drabbas. Vi föreslog i vår budgetmotion att antalet utbildningsplatser inom arbetsmarknadspolitiken skulle förstärkas kraftigt för att möta den vändande konjunkturen. Vi föreslog också fler högskoleplatser samt satsningar på kommunal vuxenutbildning och kvalificerad yrkesutbildning. Vi föreslår nu ytterligare 1 miljard för arbetsmarknadsåtgärder.

För Miljöpartiet går skapandet av nya jobb och hållbar utveckling hand i hand. Vi menar att den konjunkturedgång som vi nu ser framför oss innebär en möjlighet till offensiva åtgärder som också kan skapa förutsättningar för hållbar utveckling. När konjunkturen nu bromsar in och kommunernas och landstingens skatteintäkter förväntas minska på grund av ökad arbetslöshet och lägre sysselsättning finns det en stor risk att kommuner och landsting kommer att bli tvungna att skära i sina kostnader. Detta riskerar att ytterligare försämra konjunkturutvecklingen då det i många fall kommer att leda till uppsägning av personal.

Regeringen verkar vara helt oförstående för de problem som kommer i kommuner och landsting och fullständigt ovillig att bidra till att ge bättre förutsättningar att möta framtiden. Vi föreslår en permanent höjning av statsbidragen med 5 miljarder per år för att kommunerna nu inte ska börja planera för neddragningar i sin verksamhet som ytterligare driver ned konjunkturen. Det kommer att bli kraftiga nedskärningar, och då riskerar situationen att försämrats rejält. Det är viktiga verksamheter som skola, förskola och äldreomsorg som då blir lidande. Det drabbar i slutändan barnen och våra gamla.

Regeringens egen uppdaterade prognos från den 16 december visar att kommunsektorn får stora underskott 2010. SKL spår ännu större underskott, 7 miljarder, för kommun- och landstingssektorn 2010. Enligt nya prognoser från Sveriges Kommuner och Landsting kommer redan i år 60 kommuner och hälften av landstingen att gå med underskott. Redan

i dag ser man dessutom att kommunerna och landstingen inte förlänger visstidsanställningar, vilket är det första steget för att minska kostnader.

Sveriges Kommuner och Landsting har tidigare krävt höjda statsbidrag med 3 miljarder 2009 och 5 miljarder 2010. I och med att skatteintäkterna reviderades ned ytterligare den 16 december uttalade Anders Knappe att tillskotten nu måste bli ännu större än vad man tidigare begärt.

Dessutom kommer de nya reglerna och det lägre antalet medlemmar i a-kassan att leda till ytterligare ansträngningar i kommunernas ekonomi. Svenska Dagbladet rapporterade den 17 december att sju av tio socialnämnder inte kommer att klara årets budget eftersom fler söker socialbidrag efter ändringarna i a-kassa och sjukförsäkring.

Fru talman! Det finns väldigt stora brister i regeringens aviserade stimulansåtgärder. Åtgärderna leder inte till de nödvändiga strukturella förändringar som regeringen själv har sagt behövs.

Den största åtgärden i ett volymperspektiv är förstärkningen av Arbetsförmedlingen med 1,1 miljard. Det sägs leda till att många fler ska få stöd och hjälp. Men insatserna verkar inte handla om några konkreta åtgärder eller utbildningsinsatser utan bara om gammaldags, passiva Amsåtgärder. Man föreslår ROT endast för småhus och bostadsrätter trots att det största behovet av renovering och energieffektivisering finns i hyreshus och i allmännyttan.

En förstärkning görs av kvalificerad yrkesutbildning och yrkesvux, och det är bra. Det är i linje med vad vi tidigare föreslagit. Men volymerna är alldeles för små.

I EU-kommissionens så kallade Barrosoplan lyfter man fram att de åtgärder som nu sjösätts i de olika länderna också bör leda till att klimat- och miljömål lättare nås. Bland annat lyfter man tydligt fram byggnaders energieffektivitet och främjande av miljövänliga varor. Kommissionen uppmanar medlemsstaterna ”att vidta ytterligare konsumentinriktade åtgärder för att stimulera efterfrågan på miljövänliga varor”.

Fru talman! Den svenska regeringen visar inte på den insikt som krävs för att klara vare sig klimatkrisen eller jobbkrisen och följer inte heller EU-kommissionens intentioner.

Jag yrkar bifall till reservationerna 3, 6 och 9.
(Applåder)

Anf. 55 STEFAN ATTEFALL (kd):

Fru talman! Jag vill yrka bifall till majoritetens förslag i FiU12.

Världsekonomin är i ett mycket bekymmersamt läge. Vi har gått från att tro att vi mötte en lågkonjunktur till att nu tala om en recession i världsekonomin. Anställda – exempelvis fordonsarbetare i Detroit, Rüsselsheim och Göteborg – känner oro inför julen. Hur ska det bli med jobbet? Hur blir det med framtiden? Många människor upplever just nu en bekymmersam situation, och det är svårt att se hur utvecklingen blir på längre sikt.

Konjunkturinstitutet uttrycker det på följande sätt i dag: Den globala lågkonjunkturen och finanskrisen får stora effekter på den reala ekonomin i Sverige 2009. Så är det. Ett litet exportberoende land som Sverige drabbas, särskilt som vi ser att fordonsindustrin, som är stor och viktig för Sverige, drabbas hårt.

Låt oss ta en bild från det gamla bondesamhället. Vi kan säga att man använde sommaren och hösten för att spara i förråden. Man sparar för att kunna ha detta under vintern. Särskilt om man bedömde att vintern skulle bli lång och kall gällde det att se till att förråden räckte under hela vintern.

Det fanns de som inte sparade i förråden. Det fanns också de som sparade i förråden men som satte sprätt på alla godsakerna till jul och inte hade någonting kvar när vintern blev längre än normalt. Det finns en risk att vi har sådana politiska krafter även i det svenska samhället.

Nu har vi att behandla ett betänkande som tar upp tre motioner från oppositionen med anledning av konjunkturavmattningen. Oppositionen klagar på att vi i alliansen, regeringssidan, inte gör tillräckligt. Thomas Östros, Socialdemokraternas ekonomiska talesman, säger i TT att regeringen sitter still, att vi inte tror att politiken har någon roll att spela i det här läget.

Är vi passiva? Jag lyssnade på Sonia Karlsson, Socialdemokraternas talesman i den förra debatten om samhällsekonomi på utgiftsområde 2. Hon sade att vi har hanterat fem extra propositioner under hösten i finansutskottet. Är det passivt?

Vi har lagt fram en av EU:s mest expansiva budgetar redan tidigare på hösten som har behandlats i riksdagen. Den innehöll ökade satsningar på 32 miljarder kronor. Det plus det som låg i gamla beslut sedan tidigare gör att vi ökar de offentliga utgifterna med nya 36 miljarder kronor den 1 januari 2009. Det är 4 000 kronor per svensk. Det är intressant att jämföra det med ett av de förslag som kom från oppositionen om att göra en engångsutbetalning på 100 kronor extra i barnbidrag, även till dem som har det ganska gott ställt.

Vi har antagit ett program mot finanskrisen med både en stabilitetsplan och ett garantiprogram. Här har vi sett klara förbättringar på kreditmarknaden, men vi är långt ifrån färdiga, långt ifrån att känna att det här har fungerat fullt ut. Ett av de problem som vi brottas med och som Socialdemokraternas ekonomiska talesman inte verkar veta av är EU:s regelverk och statsstödsregler som gör att vi inte kan sätta de garantiavgifter som vi skulle önska för att göra det helt lönsamt för alla banker att snabbt gå in i systemet.

Det regelverket försöker vi på olika sätt bearbeta för att få till stånd en bättre ordning för att därmed kunna få ännu effektivare åtgärder mot finanskrisen. Det verkar som att Thomas Östros inte vet om detta. Antingen har han svårt att ta in information, eller så står han här och för fram uppgifter som inte stämmer med verkligheten.

Vi har fattat beslut i riksdagen om garantier på sammantaget 2 100 miljarder kronor. Det är ett stort åtagande som den svenska staten gjort. Jämför dessa 2 100 miljarder med hela vår bnp som är på drygt 3 000 miljarder kronor.

Vi har stärkt kapitalinsatsen i Almi för att ge dem ökade muskler att låna ut pengar till småföretag, gett dem också regelverk som gör att de kan nå fler typer av småföretag. Vi har förstärkt svenska exportkrediter med 5 miljarder sammanlagt, varav 3 är nya miljarder, för att öka kapaciteten att låna ut till svenska exportföretag som har svårt att få finansiering på den vanliga finansmarknaden.

Vi har aviserat ett jobbprogram som omfattar 8,3 miljarder kronor år 2009 och som handlar om, utöver det som föreslogs i budgeten, ytterligare satsningar på yrkesutbildning, praktikplatser, förmedlingsinsatser på Arbetsförmedlingen och underhåll av vägar och järnvägar, med mera. Vi antog i går ett fordonspaket som kan ge upp till 28 miljarder i stöd och stimulanser till fordonsbranschen, ett paket som var det första som har antagits av något parlament i Europa och i USA.

Regeringen följer självklart utvecklingen mycket noga framöver. Fler åtgärder kan behöva vidtas. Konjunkturinstitutet bedömer att det kan finnas både utrymme och nödvändighet för detta. Men det gäller att vidta rätt åtgärder i rätt tid och att se till att de resurser som vi har räcker under hela den bistra vinter som vi nu möter. Det gäller att vårda skattebetalarnas pengar så att pengarna används effektivt och inte används på områden där de gör lite nytta för jobben och för att stimulera ekonomin. Kom ihåg att vi går från att vi trodde att vi skulle ha ett budgetöverskott nästa år på 15–20 miljarder kronor till att vi i dag bedömer att det blir 40–50 miljarder i underskott 2009. Det gäller att ta ansvar för statsfinanserna så att man vidtar rätt åtgärder i rätt tid.

Det här kallar oppositionen för passivitet. Det är mycket märkligt. Vad föreslår de själva? Socialdemokraterna har högstämmd retorik och högt tonläge, men vad är deras krispaket? Jo, det är 6,6 miljarder kronor för 2009. Bara det jobbprogram som vi har lagt fram är mer omfattande än det stora krispaket som de själva talar om. De skriver: Det här är åtgärder, omedelbara och väl tilltagna åtgärder, för att möta den dramatiska försämringen av konjunkturen. Men det är inte ens i närheten av det program som vi har lanserat bara för arbetsmarknaden.

Det är ett högt tonläge hos oppositionen, mycket av katastrof, enorma dimensioner på allting. Det gäller oavsett om man lyssnar på Ulla Andersson, Mikaela Valtersson eller Thomas Östros – sällan rimliga proportioner på någonting.

Ett exempel är när Thomas Östros talar om hur vi har satt sprätt på pengarna under 2007 och 2008 när det var goda tider. Han ger sken av att det fanns ett sparandeöverskott och att Socialdemokraterna ville spara mer, ladda mer i ladorna, mer i förråden.

För det första låg vi redan då över det sparandemål som vi satt upp gemensamt, Socialdemokraterna och allianspartierna.

För det andra, hade Socialdemokraterna i sina budgetalternativ något större offentligt sparande? Nej, de satte sprätt på lika mycket pengar. Skillnaden är bara att vi hade mer av skattesänkningar för människor som arbetar. Ni hade lite mer bidrag, särskilt för dem som tjänar lite mer.

När det gäller finanskrisen talar Thomas Östros här om att det är en skandal att inte alla är med i garantiprogrammet och antyder att vi ska ha ett obligatorium. Ja, är det så att vi ska införa ett obligatorium? Jag säger inte att det är helt uteslutet, men kan Thomas Östros utveckla hur vi ska gå till väga? Inser Thomas Östros den komplicerade lagstiftningsproceduren som det innebär? Vilka ska omfattas? Hur ska regelverket se ut? Det är inte helt enkelt. Men Thomas Östros kanske svarar på de frågorna. Om han lanserar dem kan vi säkert samtala seriöst om just detta.

Det höga tonläget och bristen på proportioner gör att det blir ganska dålig trovärdighet i oppositionens kritik. Låt mig citera krönikören Peter Kadhammar som skrev i Aftonbladet i går. Jag tycker att han fångar det

här på ett ganska intressant sätt. Han skriver så här angående katastrof-narkomanerna: ”Samma natt som socialdemokraterna förlorade regeringsmakten blev Thomas Östros katastrofnarkoman. Med tvångsmässig regelbundenhet sänder han nu inbjudningar till Sveriges nyhetsredaktioner i vilka han erbjuder sig att kommentera regeringens politik.

Den är alltid katastrofal, alternativt orättvis, helst både och.

Senast i måndags sa Östros med en indignerad röst som la ansvaret för den internationella finanskrisen på finansminister Anders Borg:

Han måste förstå att han nu har ett mycket stort ansvar för att häva en ökande arbetslöshet.

Ja, prognoserna är verkligen hemska. Arbetsförmedlingen tror att arbetslösheten år 2010 kan bli lika horribelt stor som i slutet av 1990-talet. När Thomas Östros satt med i regeringen.”

Med detta vill jag inte säga att vi inte har ett mycket allvarligt läge i ekonomin och på arbetsmarknaden. Det gäller inte minst också ute i världen. Men när det gäller den socialdemokratiska oppositionen vill jag hävda att det är mycket skrik och lite ull, som bonden sade när han klippte grisen.

(Applåder)

Anf. 56 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! Det är intressant att lyssna på Stefan Attefall. Men en del felaktigheter fanns med, och låt mig korrigera dem.

När det gäller vårt stimulansprogram föreslår vi stimulanser på 15 miljarder kronor för 2009, vilket är av samma omfattning som Konjunkturinstitutet bedömer vara den korrekta. Vi har lagt fram ett stort antal initiativ under hösten, och jag tror att det är precis vad som behövs i det här läget. Det kan behövas ytterligare insatser.

Det som Attefall inte har är den bekymrade rynka som man bör ha när man ser arbetslöshetsutvecklingen. Det måste innebära att man är beredd att agera.

Världsekonomin är bekymmersam, säger Attefall. Det är alldeles riktigt, och den påverkar oss väldigt starkt. Men, Stefan Attefall, det är inte världsekonomin som har tvingat Sverige att slå sönder arbetslöshetsförsäkringen. Det gjorde Stefan Attefall och kamraterna i den borgerliga alliansen när högkonjunkturen var som allra starkast. Det är ett stort ansvar man har om man ser till att 500 000 människor lämnar arbetslöshetsförsäkringen och Sverige sedan står inför en djup recession. Jag är inte säker på att dina väljare och dina sympatisörer ställer upp på att människor ska stå utan arbetslöshetsförsäkring när man nu varslas och sägs upp.

Jag vill fråga Stefan Attefall: Ångrar du de förändringar du gjorde som slog sönder vår arbetslöshetsförsäkring? Är du beredd att backa och återinföra de regler som gällde innan försäkringen slogs sönder? Är det rimligt att de som nu blir arbetslösa hänvisas till antingen 7 000 kronor brutto i månaden eller socialbidrag? TCO bedömer att detta kommer att ge kommunerna ungefär 2 miljarder kronor i ökade kostnader. Är du då beredd att kompensera kommunerna så att de slipper skära i välfärden på grund av de beslut som Stefan Attefall och övriga kamrater i alliansen har fattat här i kammaren?

Anf. 57 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Självklart är jag bekymrad över läget i världsekonomin och i svensk ekonomi. Jag försökte illustrera detta i inledningen av mitt anförande med fordonsindustriarbetarna som självklart upplever en stor oro, såväl de som är varslade som de som har kvar sina jobb, för det är en mycket dyster situation i den branschen.

Jag ville också försöka illustrera den felaktiga bild som sprids av oppositionen av passivitet från regeringens sida. Jag vill påstå att det pågår en mycket stor aktivitet mot det problem som är de stora i första hand, finanskrisen. Vi har också gett oss på att attackera problemen i fordonsbranschen och också på arbetsmarknaden. Därmed inte sagt att regeringen har slutat vidta åtgärder. Det jobbas hela tiden intensivt på olika områden för att möta de stora problemen.

Ge inte skenet av, Thomas Östros, att svensk ekonomi, svensk arbetsmarknad, svenska fordonsarbetare eller svenska kommunalanställda skulle ha gått helt oanfrätta ur den ekonomiska krisen om Socialdemokraterna hade suttit vid makten. Det är ett mycket bekymmersamt läge. Vi kommer att märka det på olika sätt. Vår uppgift blir att försöka lindra och motverka krisen och bygga Sverige starkt för att kunna komma ur den så snabbt som möjligt.

När det gäller a-kassan är jag bekymrad över de 700 000 som stod utanför a-kassan när Socialdemokraterna var vid makten. Jag är också bekymrad över dem som har lämnat den. Jag är inte lika bekymrad över dem som har kort tid kvar till pensionen, vilket många har av dem som har gått ur a-kassan. Men det finns många av de andra som inte har ett bra försäkringsskydd.

Men jag är glad över att ungefär två tredjedelar av dem som är på arbetsmarknaden har en tilläggsförsäkring via sina fackliga organisationer. Det tycker jag är mycket positivt, för det ökar de sunda incitamenten att man på den fackliga sidan har en bra koppling mellan hur försäkringar och arbetsmarknadsutvecklingen fungerar.

Det är inte alls en så negativ bild som den du ger, men det finns bekymmersamma inslag här. Det är inte tu tal om det.

Anf. 58 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Fru talman! När Stefan Attefall fick möjlighet att ta över ordförandeskapet i finansutskottet hade vi en stark offentlig ekonomi, en stark bnp-utveckling och en stark jobbtillväxt. Och du, tillsammans med dina kolleger, kunde inte avstå från att börja sätta sprätt på överskotten genom mycket stora skattesänkningar, på bekostnad av att ekonomin överhettades i högkonjunkturen och att ni bidrog till att rasera väldigt viktiga försäkringssystem.

Hade vi suttit vid makten hade vi i dag haft en arbetslöshetsförsäkring som hade fungerat för de människor som nu kastas ut i arbetslöshet. Vi hade inte haft en sjukförsäkring som nu utförsäkrar tiotusentals människor och för vilka socialbidrag återstår som alternativ. Då hade vi inte haft en situation där kommunerna vädjar om att få hjälp med de kostnader för ökade socialbidrag som Kristdemokraterna har ställt till med. Socialbidragslinjen blev det, inte arbetslinjen.

Jag frågar Stefan Attefall: Ångrar du att du med aktiva beslut i riksdagen har drivit 500 000 människor ut ur arbetslöshetsförsäkringen? Jag

förstår att finansministern börjar få ågren över detta. Hur är det med Kristdemokraterna?

Bären varandras bördor kanske skulle kunna vara någonting att fundera över under julhelgen när man agerar i tron att Sverige är en evig högkonjunktur. Här kan vi sätta sprätt på överskotten och använda dem till skattesänkningar för dem som har det bäst och slå sönder försäkringarna, för de kommer inte att behövas.

Nu behövs de! Är du beredd att återställa villkoren så att vi får tillbaka människor in i en arbetslöshetsförsäkring? Är det rimligt att det är socialbidrag som väntar dessa människor? Och är du beredd att kompensera kommunerna för de ökade kostnader det innebär med de beslut som du och övriga allianspartier har fattat om förstörd arbetslöshetsförsäkring och en mycket stor utförsäkring av människor från sjukförsäkringen rakt ut i recessionens Sverige?

(Applåder)

Anf. 59 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Jag ska gärna fundera över orden bären varandras bördor. De drev mycket av min agitation i valrörelsen 2006 för att få bort Thomas Östros från regeringsmakten. Varför? Jo, därför att vi hade en högre arbetslöshet i högkonjunktursens 2006 än vad vi hade 2002. Vi hade oerhört många människor utanför arbetsmarknaden. Under Socialdemokraternas tid vid makten hade vi köer av människor i långtidssjukskrivningar, ett ökat antal i förtidspensioneringar, illa fungerande rehabiliteringsinsatser och ett dåligt fungerande socialförsäkringssystem. Vi hade ett enormt stort utanförskap.

Det här har vi vänt. När kurvorna pekade uppåt under goda år vad gällde förtidspensioneringar, långtidssjukskrivningar men även i arbetslöshet, har de pekat nedåt de senaste åren. Nu har vi ett läge i svensk ekonomi och världsekonomi som är mycket bekymmersamt.

Thomas Östros försöker ge sken av att det här kommer att gå helt smärtfritt förbi om bara de får bestämma, för då kommer de att lösa alla problem. Det är en falsk bild som du försöker måla upp inför dina väljare, därför att det här är ett bekymmersamt läge som vi alla kommer att ha jobbigt med under den ekonomiska vintern som vi går emot just nu.

Det innebär inte att vi inte måste vara mycket aktiva, och vi kan vara mycket aktiva. Jag har pekat på flera olika exempel i mitt anförande på hur regeringen är mycket aktiv för att åtgärda problemen, och man kommer att göra mycket, mycket mer. Kommunernas ekonomi är ett sådant exempel som vi måste följa mycket noggrant. Men ge inte heller där skenet av att om Thomas Östros vore finansminister skulle Sveriges kommuner ha en bekymmersfri tillvaro.

Thomas Östros ger skenet av att Karolinska Institutet inte skulle behöva avskeda några människor, trots att man har gått med underskott i 25 års tid. Det finns strukturella problem som skapar problem även i dagens läge. Men skyll inte allt detta på den sittande regeringen! Lite ödmjukhet får Thomas Östros själv visa.

Anf. 60 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja fråga Stefan Attefall om kommunernas situation. Kommunerna går ju mot en väldigt svår situation, och det är

viktigt att kunna undvika en situation som leder till mer uppsägningar i kommuner och landsting. Redan i år kommer många att gå med under-skott och visstidsanställningar förlängs inte. Dessutom gör de nya a-kassereglerna det ännu värre. Det som regeringen har gjort under den här mandatperioden gör att människor drabbas mycket hårdare i konjunktur-nedgången.

När socialbidragen ökar och skatteintäkterna minskar skulle jag vilja fråga Stefan Attefall om ni från alliansens sida ser det problemet. Kommer det bättre besked både till Anders Knape i Sveriges Kommuner och Landsting och till Sveriges kommuner som kan ge möjlighet att skapa bättre förutsättningar i kommunerna?

Anf. 61 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Jag vill upplysa Mikaela Valtersson om att i den budget som riksdagen har tagit sänker vi kostnader och ökar bidrag till kommunsektorn med sammanlagt ca 10 miljarder kronor 2009. Det är ett rejält stöd som behövs i detta konjunkturläge. År 2009 kommer att bli ett besvärligt år för Sveriges kommuner. År 2010 blir kanske ännu sämre. Vi måste ha en hög beredskap för att se vad vi kan göra för att stötta kommunsektorn – inte för att kommunsektorn är den hårdast drabbade sektorn i Sverige, det är industrin, men för att kommunsektorn står för så viktiga värden och välfärdstjänster.

Kommer socialbidragskostnaderna att öka? Det finns en överdriven beskrivning av hur utvecklingen har varit hittills. Man talar om kommuner som fått ökade socialbidragskostnader men glömmer bort att en del av det kan bero på ökade flyktingströmmar och liknande. Självklart måste vi dock följa denna utveckling också. Det är naturligt att socialbidragskostnaderna ökar när det blir en lågkonjunktur med ökad arbetslöshet. Även det påverkar regeringens bedömning.

Ge inte skenet av, Mikaela Valtersson, att med Miljöpartiets politik skulle kommunerna ha en bekymmersfri tillvaro! Så enkelt är det inte. Vi har alla tuffa år framför oss. Regeringen måste självklart ha hög beredskap för att se vad man kan göra för att möta utvecklingen i kommunsektorn. Det finns dock inte oändliga resurser i vare sig statens eller kommunernas kassor.

Anf. 62 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik:

Fru talman! Det är en speciell situation i kommunerna, och det är oerhört allvarligt om kommunerna börjar säga upp folk. Det finns industrier som drabbas ännu värre, men kommunsektorn är väldigt stor och det handlar om viktiga verksamheter. Om det blir en situation med många uppsägningar försämrar det konjunkturen ytterligare.

Stefan Attefall sade att det är det som händer runt omkring en lågkonjunktur som gör att socialbidragskostnaderna ökar och att man får ta konsekvenserna av det. Så är det inte. De flesta bedömare är överens om att det är en medveten politik från regeringen som har gjort att det kommer att ske. Det är en medveten politik där man har försämrat trygghetssystemen. Det leder rakt till en utveckling där kommunerna får ta smällen, människorna får ta smällen och socialbidragskostnaderna ökar. Det är något ni har gjort med öppna ögon. Det är inget som bara händer. Det som sedan tyvärr händer runt omkring oss förstärker detta ytterligare.

Nu krävs det en annan politik. Nu krävs det att ni ändrar det och ser allvaret. Ska jag tolka Stefan Attefalls besked som att ni inte tycker att det behövs ytterligare åtgärder? Tänker ni avvakta och titta lite på siffrorna? Det går att se redan nu att det behövs. Det är alarmerande.
(Applåder)

Anf. 63 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Det är en dyster framtid i kommunerna, men det är inte en alarmerande situation – inte i jämförelse med vad som händer i exempelvis industrin.

Det tas fram en del larmrapporter. Till exempel framstod Timrå kommun som något slags typexempel för kommunsektorn. 100 personer hade varslats i Timrå kommun. Men det är inget typexempel. Timrås problem går långt tillbaka i tiden. Man har hög skuldsättningsgrad på grund av långvarig socialdemokratisk misskötsel. Det är sanningen. Man har i många år också haft stora underskott i socialnämndens budget. Nu har man hamnat i ett läge där man akut måste göra något åt detta. Det här är inte representativt för Sveriges kommuner. Timrås situation är speciell, men den lyfts fram i medierna som ett typexempel.

Framtidsutsikterna är som sagt var bekymmersamma, framför allt för 2010. Vi måste noggrant överväga hur vi kan stödja på olika sätt. Men även kommunpolitikerna måste prioritera tufft och klokt i detta läge.

Socialbidragskostnaderna har inte ökat totalt hittills. Vi kan dock befara att konjunkturläget får den effekten. Det är ingen medveten politik att socialbidragskostnaderna ska öka. Däremot är det en medveten politik att få arbetsmarknaden att fungera bättre. Att vissa människor inte har ett fullgott försäkringsskydd beror på att de ganska nyligen har kommit in på arbetsmarknaden.

Det ska noteras att många tack vare sina fackliga organisationer har ett mycket bättre försäkringsskydd än bara vad staten erbjuder. Det är en utveckling som jag välkomnar. Det är klokt att vi har en statlig del men också en tilläggsdel som de fackliga organisationerna står för via medlemsavgiften. Det är också ett bra incitament för att vara med i fackliga organisationer, vilket också är positivt.

Anf. 64 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Stefan Attefall påstod tidigare att han redan under Socialdemokraternas tid var bekymrad över alla som lämnade a-kassan. Jag kan säga att du inte framstår som särskilt trovärdig, Stefan. Hade du varit bekymrad skulle du väl ha vidtagit åtgärder för att förbättra a-kassan och se till att fler anslutit sig. I stället har du slagit sönder den, höjt avgifterna, sänkt ersättningsnivåerna och utestängt deltidsarbetande kvinnor. Du har gjort allt i din makt för att så många som möjligt ska tvingas lämna a-kassan och det försäkringssystem som vi har kämpat så länge för att bygga upp.

(Applåder)

I ditt anförande talade du väldigt mycket om oppositionens politik. Vet du vad jag tror? Jag tror att du inte har så mycket att vara stolt över och inte så många åtgärder att presentera för att möta den situation som vi befinner oss i nu. Därför talar du hellre om oss än om er politik.

Ditt replikskifte med Mikaela Valtersson gjorde mig mycket bekymrad. Lars Calmfors var i finansutskottet och sade tydligt att en satsning på kommunerna ger en träffsäker och direkt effekt på sysselsättning, kvalitetsförbättringar och så vidare i en lågkonjunktur. Och skulle kommunerna spara pengarna stannar de kvar i offentlig sektor. Det finns liksom ingen risk.

Anna Lilliehöök talade tidigare om att det var slöseri. Man skulle inte slösa med pengarna till kommunsektorn. Det är ett mycket konstigt förhållningssätt. Jag hoppades att ni hade lärt er en läxa av 90-talet då man tvingade kommunerna till nedskärningar samtidigt som det var lågkonjunktur. Det förvårrade konjunkturen och konsekvenserna av den. Det kvarstår effekter av det än i dag. Vi har till exempel större skolklasser i dag än vi hade före dessa nedskärningar.

Du talar mycket om vård, skola och omsorg, Stefan Attefall, men det finns ingen trovärdighet i den retoriken längre. Vad tänker ni göra för kommunerna?

Anf. 65 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Fru talman! Att jag talade en hel del om oppositionens politik kan bero på att hela betänkandet bygger på tre motioner från oppositionen. Det var liksom poängen med betänkandet. Men om du tittar i mitt manus, Ulla Andersson, så handlar mycket om vad vi har gjort, gör och har aviserat att göra. Jag vill därför påstå att det handlade lika mycket om den egna politiken också.

Lars Calmfors har blivit en guru för vänstersidan eftersom han har sagt att man ska stimulera ekonomin mer. Det gör regeringen också, men han kanske tycker att man ska gå ännu ett steg framåt – och det ska man kanske göra.

Men varför lyssnar ni på Lars Calmfors nu och inte när han säger att det vi har gjort när det gäller a-kassan är forskningsmässigt och ekonomiskt beprövat kloka åtgärder? Jobbskatteavdraget ger enligt honom varaktigt högre sysselsättning och lägre arbetslöshet. Det säger Lars Calmfors, men då lyssnar inte Ulla Andersson. Men nu när han säger att man ska gå ytterligare ett steg är han guru för Ulla Andersson. En forskare som har hög trovärdighet borde man kanske lyssna på alltid. Eller är det bara när han passar in som han är guru för Ulla Andersson?

Annars brukar Ulla Andersson inte lyssna på nationalekonomer som står för en fri marknad, väl fungerande konkurrens och en ansvarsfull offentlig finanspolitik. Ulla Andersson brukar tycka att man ska sätta sprätt på pengarna oavsett om det är låg- eller högkonjunktur.

Anf. 66 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Fru talman! Vi diskuterar oppositionens politik i dag just för att regeringen inte vidtar några åtgärder och inte vill vidkännas ansvaret i lågkonjunkturen och finanskrisen. Det är lite bakvänd ordning att oppositionen ska tvingas driva på för att det ska vidtas åtgärder. Jag tror inte att ni riktigt har insett vad det innebär att vara i regeringsställning. Det är nog rätt många som är besvikna över det.

Lars Calmfors och jag kan nog vara överens om att han aldrig kommer att bli en guru för Vänsterpartiet.

Jag tänkte att du kanske lyssnade på honom om du nu inte lyssnar på mig, TCO, Svenskt Näringsliv, Handels, LO, Vänsterpartiet, Socialdemokraterna eller Miljöpartiet. Någon borde väl även ni lyssna på i den lyssnande regeringen, men tydligen inte.

En ansvarsfull ekonomisk politik, pratar du om Stefan. Är det ansvarsfullt att vägra insatser till kommunerna? Sveriges Kommuner och Landsting säger att man kan tvingas varsla 20 000 personer. I min hemkommun skulle det betyda 200 färre lärare, barnskötare och undersköterskor. Är det ansvarsfull ekonomisk politik? Jag tycker inte det. Jag tycker att det är väldigt starka ord.

Ni har dessutom en ekonomisk politik som tvingar ut sjukskrivna människor till socialkontoren. Är det en ansvarsfull ekonomisk politik? Är det ansvarsfull ekonomisk politik att inte vidta några åtgärder alls för att möta varsel och lågkonjunktur i till exempel kommuner och landsting?

Jag är mycket besviken, Stefan, för ni har tidigare värnat äldreomsorg och äldre människors väl och ve. Helt plötsligt lämnar ni walk over. Det är kommunerna som är basen i det arbetet.

Anf. 67 STEFAN ATTEFALL (kd) replik:

Herr talman! Ulla Andersson påstår att vi inte har insett att vi är i regeringsställning. Det kanske är just det vi har gjort. Vi vill göra noggranna analyser, vi vill vidta rätt avvägda åtgärder och vi vill värna om skattebetalarnas pengar.

Ulla Andersson har ungefär samma medicin oavsett om det är högkonjunktur eller lågkonjunktur, nämligen ökade offentliga utgifter och högre skatter på arbete. Det spelar ingen roll vilket konjunkturläge det är. Du bara byter argumentation för varför du vill genomföra saker och ting, men det är samma politik du vill genomföra i alla lägen.

Vi har nu satsat ungefär 10 miljarder kronor sammantaget på kommunsektorn. Det är mycket pengar. Behövs det mer 2009 och 2010? Troligtvis, och framför allt 2010. Det är min personliga bedömning. Det diskuteras självklart i regeringskretsen inför de kommande budgetdiskussionerna.

Man kan inte bara säga att det finns oändligt mycket pengar. Hur mycket större ska underskottet bli? Nu prognostiserar vi 40–50 miljarder i budgetunderskott 2009. Vad är rimligt för Vänsterpartiet? Är det 100 miljarder? Är det 150 miljarder? Var går gränsen för att vi tappar kontrollen i de offentliga finanserna?

Det gäller att vara noggrann med de offentliga finanserna. Det gäller att inse att vi troligtvis har en lång och bister vinter framför oss. Hur länge ska pengarna räcka? Hur snabbt ska man göra sig av med dem? Vad ska man lägga pengarna på? Är det extra barnbidragshöjningar till jul? Det kanske var ett mer populistiskt uttryck för Socialdemokraternas oppositionspolitik. Är det sådana åtgärder vi ska vidta? Vi tror inte det. Kommunerna är däremot ett viktigt område att fundera över.

Ulla Andersson säger att vi tvingar ut människor ur socialförsäkrings-systemen. Jag vill, med samma retorik, påstå att ni tvingar in människor i förtidspensioneringar och långtidssjukskrivningar med er brist på rehabiliteringspolitik och med er brist på politik för att hjälpa människor som var sjuka under den tid då Vänsterpartiet var med och stödde den socialdemokratiska regeringen. Det är facit av de år då du hade inflytande, Ulla Andersson.

Anf. 68 BERTIL KJELLBERG (m):

Herr talman! Vi verkar vara överens om att Sverige, Europa och resten av världen är mitt uppe i en av de kanske allvarligaste ekonomiska kriser som vi har sett under vår livstid.

Det är en global kris som påminner oss om att Sverige som är ett litet exportberoende land är beroende av omvärlden för att kunna sälja sina industriprodukter.

Situationen är just nu mest akut för fordonsindustrin, men samtliga exportindustrier har problem.

Många medborgare börjar sitt jul- och nyårsfirande med bävan och funderar över hur 2009 ska utvecklas. Har jag jobbet kvar eller inte? Frågan är berättigad, och tyvärr är det ingen som har den kristallkula som krävs för att ge ett bra svar.

Det är svåra tider vi går till mötes. Därför är det viktigt att vi gör rätt saker. Vi ska möta de svåra tiderna med långsiktigt riktiga åtgärder som ger resultat för människor och företag, men som också tar ansvar och inte skickar notan till skattebetalarna.

Det är svåra tider. Det allra viktigaste är att ha ordning och reda i ekonomin. Vi kan inte slösa bort pengar på åtgärder som inte ger utdelning.

Det är också viktigt att åtgärderna är riktiga på lång sikt och att de är jobbskapande. Vi får inte överge jobblinjen för att återgå till bidragslinjen.

Herr talman! Hur lång och djup konjunkturedgången blir vet ingen, men det är ingen kvalificerad gissning att de närmaste två åren blir besvärliga. Det är då viktigt att vi inte har tagit alla resurser i anspråk innan vi ens har gått in i det nya året. Skafferiet ska inte vara tomt när vi börjar det nya året. Vi vet inte vilka resurser som krävs nästa år.

Det är också min uppfattning att vi inte ska stänga dörrar för vilka åtgärder som kan komma att krävas. Nya situationer kan kräva okonventionella åtgärder.

Regeringen har alltsedan budgeten lades i september tagit ansvar för den svenska ekonomiska situationen. Det är en expansiv budget som lades i september och som under 2009 kommer att ge en injektion i den svenska ekonomin med 32 miljarder kronor. Den ger låg- och medelinkomsttagare ökade marginaler genom det utökade jobbskatteavdraget. De sämst ställda pensionärerna får en förbättring av sina pensioner.

Sänkt bolagsskatt och lägre arbetsgivaravgifter ger företagen en bättre situation i bistra tider. Stora satsningar görs på infrastrukturen. I stort sett alla projekt som är möjliga att starta under nästa år startas också.

Det primära problemet är finanskrisen. Regeringen har med riksdagens bifall vidtagit en lång rad åtgärder, och inte minst satsat ett stort antal miljarder, för att lindra finanskrisen och därigenom få i gång finansmarknaden så att den kreditransonering som föreligger kan upphöra för företag och medborgare.

Eftersom finanskrisen är global är det viktigt att vi gör detta tillsammans över hela världen. Vi måste lösa grundproblemet först.

Herr talman! Oppositionen har lagt fram tre motioner som ska stimulera den svenska ekonomin. Regeringen aviserade ju i början av december en tilläggsbudget som kommer i slutet av januari för att dämpa konjunkturbedgången.

Om man analyserar förslagen kan man konstatera att oppositionen vill lösa den finansiella krisen och bortfallet i svensk industriexport med ett extra barnbidrag i december 2008. Ordet populism ligger nära till hands.

Samtidigt som man är angelägen att stimulera efterfrågan aviserar man för nästa år en skattechock för låg- och medelinkomsttagare. Jag är övertygad om att med en rödgrön regering hade medborgarna stoppat det extra barnbidraget i madrassen för att under 2009 i någon mån kompensera skattechocken.

Herr talman! Både regeringen och oppositionen har lagt fram förslag för att bekämpa arbetslösheten. Jag har försökt analysera hur de olika förslagen är om man jämför dem.

Regeringen vill satsa ca 4,7 miljarder på direkta åtgärder för att hjälpa dem som blivit arbetslösa, medan Socialdemokraterna i sitt förslag satsar knappt 4,4 miljarder.

Båda blocken föreslår ROT-avdrag. Regeringens förslag innebär att det blir hushållsnära tjänster och är därigenom generösare än oppositionens förslag. Dessutom gäller de från den 8 december.

Herr talman! Jag slutar här eftersom regeringen kommer med sin tilläggsbudget i januari och vi då får möjlighet att än en gång diskutera de olika förslagen på hur vi ska lindra den ekonomiska krisen. Vi kanske då har lite bättre prognoser och en bättre grund för att fundera på hur framtiden gestaltar sig.

Avslutningsvis vill jag tillönska talmannen, kammarkansliet, mina utskottskolleger och personalen på utskottskansliet en riktigt god och vilksam jul och ett gott nytt år, trots allt.

Jag vill också tacka utskottskansliet som på ett mirakulöst sätt alltid har producerat rätt material på kortast möjliga tid. Bra jobbat!

Anf. 69 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Låt mig börja med att önska Bertil Kjellberg en riktigt god jul. Jag uppskattar att arbeta med honom även i finansutskottet; vi arbetade tidigare tillsammans i näringsutskottet.

Moderaterna har traditionellt alltid hävdats att överskottsmålet, att man i en högkonjunktur ska ha överskott i offentliga finanser, bara är ett sätt att överbeskatta människor. Det tror jag är ett av huvudskälen till att det blev som det blev när ni tog över regeringsmakten, Bertil Kjellberg. Det var stora offentliga överskott och en stark högkonjunktur, och pengarna började bränna i fickan. Bertil Kjellberg med kamrater började med stora skattesänkingsprogram direkt riktade till kärnväljarna i Moderata

samlingspartiet. Ni avskaffade förmögenhetsskatten och införde stora skattelättnader för dem med höga inkomster.

I valet var utanförskapet Moderaternas paradgren. Vi kommer alla ihåg den definition av utanförskapet som ni tog fram och lade upp på er hemsida. Det var mycket stora grupper av människor som befann sig i utanförskap. Varje dag ändrade ni uppgifterna på hemsidan för att visa hur utanförskapet utvecklades. Det var en framgångsrik kampanjmetod.

Jag har tittat närmare på den statistik ni använde för att beskriva utanförskapet. Det visar sig att om man använder Moderaternas metod för att beräkna utanförskapet har det ökat de senaste tolv månaderna. Jag vågar påstå att vi snart är i ett läge där utanförskapet enligt Moderaternas sätt att räkna kommer att vara större än det var vid regeringsskiftet 2006. Men, Bertil Kjellberg, plötsligt har ni använt ett nytt begrepp för utanförskapet. Nu gäller inte längre det moderata utanförskapet. Varför har ni bytt definition på utanförskap?

Nu är det totala antalet arbetslösa 25 000 fler än i november 2006. Socialbidragen ökar i 65 procent av landets kommuner. Arbetslinjen från Moderaterna blev en socialbidragslinje. Hur ska ni sätta stopp för den utvecklingen?

Anf. 70 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Herr talman! För det första var det väl så att skattesänkningarna var finansierade. Jag kan också säga att man i dag beräknar överskottet till 135 miljarder för 2008. Vi har alltså inte satt sprätt på så mycket pengar. Vi har rejäla överskott, och det är ordning och reda i statens finanser.

För det andra, och det nämner inte Thomas Östros, gjorde vi de stora skattesänkningarna för låg- och medelinkomsttagarna. Metallarbetare, sjuksköterskor, poliser fick skattesänkningar på dryga tusenlappen. Allt detta gjordes för att stimulera jobblinjen, och den har också varit framgångsrik. Alla någorlunda fristående bedömare har sagt att det har varit en framgångsrik politik.

När vi drabbas av en finanskris och en lågkonjunktur kommer arbetslösheten naturligtvis att öka. Det är ingen som har påstått något annat. Men till och med Finanspolitiska rådet säger att även om arbetslösheten ökar är det ingen indikation på att politiken är felaktig.

Anf. 71 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Detta med finansieringen stämmer inte. Förmögenhetsskatten är ett bra exempel. Där sade finansministern stolt att den inte behövde finansieras fullt ut, för det fanns minsann resurser. Ja, det fanns resurser i de lador som våra regeringar tillsammans med svenska folket släpat ihop under ett decennium. Det satte ni sprätt på, Bertil Kjellberg, och jag förstår varför. Moderaterna tyckte nämligen redan från början att överskott i goda tider var att överbeskatta deras kärnväljartrupper, de med mycket goda inkomster. De 10 procent som tjänar mest har fått mer genom er politik än de 60 procenten låg- och medelinkomsttagare. Det säger väl allt om politiken!

När det gäller utanförskapet, Bertil Kjellberg, var ni väldigt framgångsrika med den PR-byrå-finansierade kampanj ni förde, och ni hade på er hemsida en tydlig definition av utanförskapet. Ni utvärderade den varje dag och varje vecka för att se vad som hände. Det gick naturligtvis

åt fel håll, tyckte ni. Nu när utanförskapet ökar kraftigt enligt Bertil Kjellbergs räknemetod vågar jag säga att vi snart är i ett läge då utanförskapet är större, enligt Moderaternas sätt att räkna, än vid regeringsskiftet. Varför har ni då bytt mått? Kan det finnas en anledning till det? Kan det vara så att ni söker efter andra mått och försöker beskriva en annan utveckling? Jag vill ha svar på det.

Nu ökar antalet arbetslösa. De är redan fler än de var i november 2006. Socialbidragen ökar i 65 procent av landets kommuner. Det kommer inte att vara lägre siffror nästa gång vi träffas här, Bertil Kjellberg, utan högre. Vad har du för politik för att den socialbidragslinje ni nu bedriver ska kunna förbytas i den arbetslinje som Sverige behöver?

Anf. 72 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Herr talman! Thomas Östros är inte helt sanningsenlig. Socialbidragen ökar möjligtvis av den anledningen att det kommer flyktingar. Man måste skilja på flyktingar som kommer och får socialbidrag och de verkliga socialbidragen.

Jag tror att man ska vara väldigt försiktig med att slänga sig med siffror som inte är riktiga. Jag tycker att vi ska föra en debatt på korrekt nivå.

Alliansens politik har varit framgångsrik. Vi har minskat utanförskapet, och antalet människor som gått i sjukpension har minskat. Antalet människor som kommer tillbaka till arbetsmarknaden har ökat. Den linjen kommer vi att fortsätta med även om den naturligtvis blir mycket besvärligare att driva i en lågkonjunktur än i en högkonjunktur.

Anf. 73 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Det är närmast skräckinjagande att höra både Stefan Attefall och Bertil Kjellberg skylla på flyktingar. Det känns som om Sverigedemokraterna redan flyttat in i kammaren. Jag vill bara säga att jag ryser när jag lyssnar på dem.

Bertil Kjellberg sade tidigare att många människor känner oro och bävan och inväntar sitt julfirande med rädsla för att förlora sitt jobb. Det är väl inte att undra på! Självklart blir man orolig om man riskerar att förlora sitt jobb, men man blir ännu mer orolig när man vet att man i så fall måste halvera sin inkomst. Det har ni ställt till med, Bertil Kjellberg, för ni har tagit bort den trygghet som fanns när man kunde få 80 procent av sin tidigare inkomst i a-kasseersättning. Den tryggheten finns ju inte kvar, och den är du ansvarig för.

Ni genomförde skattesänkningar som finansierades av en nu förstörd a-kassa. Människor sitter i dag och med en försämrad ekonomi betalar era skattesänkningar – varje dag. Och inte nog med att man som Volvoarbetare får sin inkomst halverad, man får dessutom högre skatt. Det är er politik – rå och cynisk.

Ni anser att människor behöver en piska så att de tar de arbeten som erbjuds. Vilka arbeten kan du erbjuda dem som nu varslas och sägs upp i verkstadsindustrin, fordonsindustrin, kommunerna och landstingen, Bertil Kjellberg? Det är en cynisk människosyn, jag beklagar den djupt och hoppas verkligen att vi 2010 får byta både politik och regering för att kunna bygga upp en stark a-kassa framöver.

Dessutom tror jag att dessa människor blir ännu mer oroliga när de hör Bertil Kjellberg säga att vi inte kan slösa bort pengar. En förstärkt a-

Anf. 74 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Herr talman! Jag tror att debatten skulle vinna på att vi i det här allvarliga läget inte tillvitade varandra bristande människosyn och andra dåligheter. Det späder bara på politikerföraktet, vilket drabbar oss alla. Det skulle vara betydligt bättre om vi försökte föra en någorlunda saklig debatt.

Ulla Andersson talade om finansieringen av skattesänkningarna. Nu har vi plötsligt finansierat de stora skattesänkningarna med en försämrade a-kassa. För någon minut sedan sade Thomas Östros att skattesänkningarna var ofinansierade. Det måste väl finnas någon balans – antingen har vi finansierat dem eller så har vi inte finansierat dem. Det som sägs stämmer alltså inte.

Vi vill stimulera människor att ta arbete genom jobbskatteavdraget. Det är inte någon piska utan tvärtom en stimulans, en morot. Det är en riktigt fet morot på 1 200–1 300 kronor för vanliga låg- och medelinkomsttagare att ta arbete, om det finns. Och det finns arbeten. Det måste vi också ha klart för oss. Arbetsförmedlingen har sagt att de beräknar att det nästa år kommer att finnas en miljon arbeten. Det är färre än under tidigare år, men det finns arbeten.

Jag tror att det är en lyckosam politik att stimulera människor till arbete.

Anf. 75 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Det var en saklig debatt.

Du säger att man genom jobbskatteavdraget ska stimulera människor att ta arbete. Vilka arbetstillfällen kommer fram genom jobbskatteavdraget, menar du? Ge mig några konkreta exempel! Det skulle vara väldigt bra att höra.

Hur tänker du förklara detta för alla dem som nu sägs upp inom verkstadsindustrin och fordonsindustrin, för dem som tvingas halvera sin inkomst, för de familjer där bägge jobbar på samma arbetsplats? Hemma i Sandviken till exempel, på Sandvik, kommer de att få halverad inkomst.

Du skulle kunna rätta till det genom att reparera a-kassan och stärka den och se till att 80 procent får ut 80 procent. I dag är det 20 procent som får ut 80 procent av sin tidigare inkomst. Var tredje arbetslös får ut 5 500 kronor att leva på. En skälig nivå, tycker Anders Borg. Jag vet inte om Bertil Kjellberg någonsin har levt på den inkomsten. Jag tycker att han ska ta och pröva det annars, så kanske vi kan få en ändring på politiken.

Du har ansvar. Du skulle kunna ta ansvar för att minska oron hos alla dessa människor som i dag drabbas av varsel och uppsägningar. Du skulle åtminstone kunna återställa a-kassan, och du skulle kunna öka efterfrågan i ekonomin genom att sätta in stimulerande insatser.

Men, Bertil, vilka jobb skapas genom en försämrade a-kassa? Vilka jobb skapas genom ett jobbskatteavdrag? Kan du konkretisera detta? Det skulle vara mycket intressant att höra. Det är väl snarare så, vilket väldigt många är överens om, att a-kassan i en lågkonjunktur är en oerhört viktig

stabilisator som ökar efterfrågan i ekonomin. Ni förvärrar lågkonjunkturen genom den förda politiken.

Anf. 76 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Herr talman! Fristående bedömare säger att ca 70 000 arbetstillfällen har tillkommit på grund av den förda politiken. Den hänger ihop. Vi ökar arbetsutbudet, och det blir fler arbetstillfällen. Det är inte så konstigt som det låter. Efterfrågan ökar, och då blir det fler arbetstillfällen. Det är nationalekonomi.

Vad gäller att det bara är 20 procent som får behålla sin inkomst: De flesta områden inom det fackliga området har en inkomstförsäkring som är bra och som ger människor tillskott när de blir arbetslösa. Det är oerhört viktigt.

Slutligen ska jag säga att jag har varit student i fem år och vet att det kan vara kärvt. Man kokade makaroner och åt. Jag har levt väldigt många år på låga nivåer. Jag är inte så borta från verkligheten som Ulla Andersson tror.

Anf. 77 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik:

Herr talman! Bertil Kjellberg vill att vi ska föra en saklig debatt. Vi kan reda ut några saker, till exempel om finansieringen av era förslag. Det gäller inte bara förmögenhetsskatten. Delar av jobbskatteavdraget har inte heller varit finansierade. Vi ska hålla oss till rätt fakta.

Man kan tycka att det ska vara sakligt. Men ni måste ändå stå till svars för den politik ni har drivit och att ni har sett till att jättemånga människor i dag står utanför trygghetssystemet. Du kan tycka att det är jobbigt och att det känns elakt, men ni får stå till svars för det.

Man ska hålla samtal på en korrekt nivå, tycker Bertil Kjellberg. Jag tror inte att du kan hitta en enda ekonom i Sverige som inte tror att den kommande ökningen av socialbidragen i kommunerna beror på att folk har hamnat utanför a-kassan. Jag tänker inte jämföra er med något annat parti; det vore att gå lite väl långt. Men att för andra gången här i debatten säga att det skulle bero på flyktingar är lite väl magstarkt och ger ganska otrevliga signaler. Vad är det mer för samhällsproblem ni tycker beror på flyktingarna? Är det hela lågkonjunkturen, eller?

Du kritiserar oppositionens förslag till stimulansåtgärder. Vi har föreslagit den typ av stimulansåtgärder som väldigt många ekonomer och statliga myndigheter har efterfrågat, åtgärder som är tillfälliga, som handlar om offentliga investeringar i till exempel infrastruktur och som handlar om saker som ändå behöver göras och som ger jobb på en gång nu. Det är sådana åtgärder som totalt saknas i regeringens aviserade program. (Applåder)

Anf. 78 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Herr talman! Jag undanber mig att mer eller mindre bli kallad flyktingfientlig. Om man konstaterar att delar av den ökade socialbidragshöjningen beror på nyankomna flyktingar tycker inte jag att man är flyktingfientlig. Det är en fullt legitim kostnad som vi har. Det är ingenting mer med det. Den debatten kan vi lägga åt sidan helt och hållet.

Vi har ett mycket allvarligt ekonomiskt läge, både i Sverige och ute i världen. Att då stå och bråka med varandra med sådana här ord vinner ingen på. Vi blir bara förlöjligade ute bland medborgarna.

Jag står gärna till svars för regeringens politik. Den ställer jag mig helt bakom. Den har varit framgångsrik och kommer att vara framgångsrik även under kommande år. Regeringen har på ett föredömligt sätt hållit i pengarna i de allvarliga tiderna. Vi kommer allteftersom vi får nya fakta på bordet att lägga tilläggsbudgetar om så krävs. Jag tror att man ska vara väldigt försiktig med att i dag lova ut stora belopp när vi inte vet hur vi hamnar. Kanske hösten 2009 blir ännu besvärligare, och då är det tomt i ladorna. Jag tror att vi ska hålla i pengarna i dag och följa läget. Det gör regeringen. Den följer hela tiden utvecklingen och ser hur det blir.

*Åtgärder mot
konjunktur-
försvagningen*

Anf. 79 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag vet inte om jag hängde med helt.

Jag vet inte vilka utlovade stora belopp du talar om. Jag pratar om inriktningen på de 8,3 miljarder som regeringen har aviserat. Inriktningen på dem är fel och leder inte till de åtgärder som i dag behövs. Sedan behövs dessutom ytterligare nivåer.

Även om delar av den ökning av socialbidragen vi kommer att se framöver skulle handla om nyanlända flyktingar frågar jag dig om just de delar som beror på er politik, de delar som beror på att man har sabbat trygghetssystemen och att många människor står utanför a-kassan. Kan vi inte diskutera den delen? Ni får väl ändå stå till svars för er politik! Din analys att ni inte vinner på det delar jag. Men ni får ändå diskutera er politik. Jag kommer att fortsätta att göra det här i kammaren fram till hösten 2010. Det kan jag lova. Jag vill veta vad du kan svara på den del som rör er politik. Om vi nu lämnar det här med flyktingar – är ni beredda att försöka göra någonting som underlättar för kommunerna och som gör att problemen minskar och att kommunerna kan stå bättre rustade att möta lågkonjunkturen?

Anf. 80 BERTIL KJELLBERG (m) replik:

Herr talman! Som jag sade i mitt anförande vill jag inte utesluta någonting när det gäller att komma med extra bidrag till kommuner eller något annat. Men ingen vet hurdan utvecklingen blir. Vi måste följa det noga.

Vi satsar nu 8,3 miljarder som har aviserats i en tilläggsbudget. Det innebär förstärkt coachning med 1,1 miljarder, aktiveringsåtgärder, arbetspraktik, nystartsjobb, förstärkning av yrkeshögskola och förstärkning av yrkesvux. Arbetsförmedlingen får extra förvaltningsresurser, och vi gör en infrastruktursatsning på 400 miljoner för att komma till rätta med underhåll på vägar och järnvägar. Allt det här gör vi. Det är åtgärder som kommer att hjälpa till att dämpa lågkonjunkturen.

Anf. 81 PER ÅSLING (c):

Herr talman! Den kris vi nu upplever är unik i sitt slag eftersom det är den första genuint globala kris som världen skådat. Årets Nobelpristagare

i ekonomi, Paul Krugman, hävdar att det kommer att krävas en hel del kreativitet för att komma till rätta med problemet.

En väl fungerande ekonomi bygger på förtroendet mellan aktörer på marknaden. Detta beroende har dock rubbats i grunden av finanskrisen. Det ömsesidiga beroendet har blivit uppenbart. Från en dag till en annan spred sig effekterna av krisen som ringar på vattnet. Den avgjort viktigaste frågan på dagordningen har därför varit att gripa sig an problemets kärna, det vill säga finansmarknadens funktionssätt, kreditåstramningen och den stora osäkerhet som råder.

Endast genom förbättrad likviditet och återskapat systemförtroende kan hushåll tyngda av försämrade jobbsikter och fallande bostadspriser, och företag som inget hellre vill än att satsa framåt men har brist på kapital, få den injektion och stimulans de behöver för att konsumera, investera och anställa igen.

I oktober presenterade regeringen en stabilitetsplan som bland annat innefattade garantier för bankinlåning, möjlighet för likviditetsstöd och hantering av banker med solvensproblem. I november presenterades en proposition som ska trygga möjligheten till upplåning för svenska exportföretag som drabbats hårt av internationella kreditgivare som i praktiken försvunnit från den svenska marknaden.

Dessa åtgärder är viktiga och nödvändiga, men de räcker inte. Därför agerar regeringen nu i EU för att villkoren för utlåning ska bli mer generösa och avgifterna ska sänkas. De finansiella marknaderna är blodomloppet i vår ekonomi. Därför är bestämmelser som omfattar alla banker och institut angelägna för att lösa krisen.

En väl fungerande kreditkanal är dessutom en förutsättning för att penningpolitiken ska få genomslagskraft. Riksbanken har sänkt reporäntan i flera steg under hösten och senast med 175 punkter till 2 procent. Det är en mycket välkommen stimulans. Finansinspektionen har till uppgift att säkerställa att denna kommer hushåll och företag till del.

För att stärka den ekonomiska utvecklingen och arbetsmarknaden presenterade regeringen i början på december en treårssatsning för jobb och omställning. Satsningen innefattar bland annat stöd till arbetslösa, förstärkning av yrkesvux och yrkeshögskolan och satsningar på infrastruktur och ROT-avdrag. Att fokus är på att få människor i arbete är lika självklart i låg- som högkonjunktur.

Utöver detta har ett fordonspaket – som diskuterades här i kammaren i går och som det beslutats om – presenterats innehållande kreditgarantier, undsättningslån samt forsknings- och utvecklingsverksamhet. En kapitalstärkning till Almi för att förbättra småföretagens möjligheter till krediter bör också nämnas liksom statliga kreditgarantier för bostadsbygandet.

Tillsammans med budgeten för 2009, som enligt EU-kommissionen är den mest expansiva i Europa, innebär de satsningar och åtgärder som tagits fram en stimulans på över 70 miljarder kronor. Det är en kraftfull stimulans som tydligt visar att vi tar krisen och de dystra konjunkturutsikterna på allvar. Vi är dessutom beredda att satsa mer om så visar sig vara nödvändigt.

Det är dock fortsatt viktigt att göra rätt saker, spara på krutet och vidta åtgärder vid rätt tidpunkt. Den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna och ramverket för den ekonomiska politiken är helt centrala för förtroendet och trovärdigheten. Genom att ta ansvar skapar vi utrymme för handlingskraft i dag och framöver.

Herr talman! Den pågående finanskrisen kommer tillsammans med en konjunkturbedgång att påskynda strukturomvandlingen i svensk ekonomi och sannolikt få effekter inte bara i industrin utan även i tjänstesektorn.

Det kan komma något ur krisen som också kan vara gott. Det visar erfarenheter från 1990-talet som resulterade i mål och regler för offentliga finanser, en oberoende riksbank med inflationsmål, en reformerad offentlig sektor, avreglering och EU-medlemskap.

Dagens kris kommer på samma sätt att göra oss lite klokare och förhoppningsvis resultera i nya åtgärder och system som långsiktigt stärker vår tillväxt och gör att fler kommer i arbete. För det krävs ansvarstagande och handlingskraft.

Jag yrkar bifall till utskottets formuleringar och skrivningar.

Anf. 82 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Centerpartiet och Socialdemokraterna har gemensamma erfarenheter av att komma ut ur en situation med gigantiska underskott och med gemensamma tag jobba oss upp till att få överskott i de offentliga finanserna. Det gjorde vi i mitten på 90-talet när vi röjde upp efter den borgerliga regeringens äventyr de första åren på 90-talet.

Jag har stor respekt för Centerens syn på den ekonomiska politiken. Den brukar vi dela tillsammans. Jag blir därför extra besviken över den första delen av mandatperioden. De första två åren innebar dessa gigantiska skattesänkningar.

De resurserna hade behövts för att ha goda trygghetssystem och försäkringar när vi nu går in i en recession. Det är en recession som på många sätt är skapad av en skarp nedgång i världsekonomin.

Det är 500 000 som har lämnat a-kassan. Centerpartiet har varit med och drivit fram de regler som gör att dessa människor står helt utan skydd. Jag kan inte tro att centerrörelsen tycker att det är en situation som man är stolt över.

Jag vill fråga Åsling om han ångrar insatserna, är beredd att backa tillbaka bandet och återställa arbetslöshetsförsäkringen. Vi kommer att behöva den. Det behövs i tider av mycket skarp ekonomisk nedgång att människor kan känna en grundläggande trygghet.

Ett annat område som jag känner oro för och där jag vet att Centerpartiet har haft ett starkt engagemang är småföretagen. Vi har tillsammans med andra partier i oppositionen föreslagit att vi riktar en lättnad i arbetsgivaravgifterna till de minsta företagen och ger en hjälpande hand nu när konjunkturen går så skarpt nedåt.

Jag är särskilt orolig för småföretag i tjänstesektorn. De har inte stora marginaler och stort eget kapital att möta en skarp konjunkturbedgång. Där har Centerpartiet bidragit till att höja arbetsgivaravgifterna. Är ni beredd att backa på denna punkt och återgå till riktade lättnader för de minsta företagen?

Anf. 83 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Tack, Thomas, för dina frågor. Vi har tillsammans, som du mycket riktigt sade, varit med och byggt upp det ramverk för den ekonomiska politiken vi nu jobbar efter. Det är klart att såväl Centerpartiet som alliansen värnar det fundament som är lagt för att skapa stabilitet och trovärdighet i den offentliga ekonomin.

När det gäller situationen på den svenska arbetsmarknaden befann vi oss i ett läge med stark ekonomisk utveckling i en högkonjunktur. Det var en situation där näringslivet behövde mer arbetskraft och det var en efterfrågan på arbetskraft. Då var det också rimligt införa förändringar för att stimulera människor att komma i arbete.

Den arbetskraftsutveckling som skedde gjorde att fler människor kom i sysselsättning under två år. Den berodde dels på konjunkturen, dels på att politiken har stimulerat utvecklingen. Jag ska villigt erkänna att den socialdemokratiska politiken innehöll vissa starka incitament till den utvecklingen.

Vad ni däremot misslyckades med, Thomas Östros, var att minska utanförskapet som var gigantiskt när regimskiftet skedde för över två år sedan.

Anf. 84 THOMAS ÖSTROS (s) replik:

Herr talman! Var lite försiktigt med det här med utanförskapet, Per Åsling! Det kommer i kapp också Centerpartiet. Utanförskapet är större nu än det var för ett år sedan. Jag räknar med att du också ser att utanförskapet kommer att öka de kommande åren. Vi har redan nu en arbetslöshet som i antal personer är större än i november 2006. Det är sannerligen inte en stor vinst för alliansens politik som vi har sett, utan det är snarare stora begränsningar som alliansens politik har inneburit.

Tycker du att det är rimligt att den politik ni har sjösatt knuffade ut 500 000 människor ur försäkringen? Jag kan inte tro att centerrörelsen, djupt förankrad ute på landsbygden där många människor lever i en verklighet som innebär att de får det tufft under lågkonjunktur, skulle tycka att detta är bra och rimligt. Det tror inte jag.

Socialbidragen ökar nu kraftigt i kommunerna. Vi vet ju att många centerpartister är ledande krafter ute i våra kommuner – de som står för verkligt höjda socialbidragskostnader. Därför kan det inte vara Centerpartiets politik att säga att det har blivit en framgångsrik utveckling när socialbidragen ökar i 65 procent av landets kommuner. Någonting är fel med politiken. Ni har haft två år på er att genomföra den, och då ökar socialbidragen.

Dessutom har vi småföretagen, Per Åsling. Jag var med i den valrörelse då Centern lovade sänkta arbetsgivaravgifter till landets småföretag. De har fått höjda arbetsgivaravgifter med nästan 40 000 kronor om året. Det gäller särskilt småföretagen i tjänstesektorn – restaurangerna, hotel- len och den lilla taxirörelsen. De känner sig grymt svikna av ett parti som hade en hög svansföring i småföretagarfrågorna. Det gäller särskilt Per Åsling, som jag känner så stor respekt för i hans egenskap av egen företagare och med den erfarenheten. Är du beredd att backa också på den här punkten?

Anf. 85 PER ÅSLING (c) replik:

Herr talman! Jag börjar med arbetsgivaravgifterna, Thomas Östros. Den generella sänkning som gällde tidigare kostar mycket. Det visade dåvarande Riksdagens revisorer; varje arbetstillfälle kostade ca 1 ½ miljon. Det var systemets baksida.

Jag tycker att det är viktigt att arbetsgivaravgifterna sänks. Jag tycker därför att det är bra att regeringen i årets budget gör en sänkning på 1 procent och att den sänkningen också kommer den offentliga sektorn och den offentliga sidan till del. Det gör att den tillför landsting och kommuner i storleksordningen 3 miljarder. Andra sänkningar på arbetsgivaravgiften som är riktade till unga blir ungefär på motsvarande nivå.

Det här var ett första steg. Vi kommer att jobba vidare för att arbetsgivaravgifterna ska sänkas. Jag tror att det är en viktig signal till företagen i det konjunkturläge vi befinner oss nu.

När det gäller Centerpartiets syn på utanförskapet eller människor som nu har hamnat utanför trygghetssystemen delar jag den uppfattning som Stefan Attefall här har framfört. Det är viktigt att vi nu följer utvecklingen. Regeringen har pekat på en rad åtgärder som kommer efterhand där det visas att insatser måste göras. Så kan även fallet vara på det här området. Min talartid är nu slut, så jag klarar därför tyvärr inte av att utveckla det här mer.

Anf. 86 CARL B HAMILTON (fp):

Herr talman! Läget är mycket allvarligt i svensk ekonomi och i världsekonomin. Det har dagens siffror från Konjunkturinstitutet bekräftat.

Jag ska emellertid börja med att lägga mitt manus åt sidan för att ta Thomas Östros i örat. Jag tycker att Thomas Östros driver en vulgoretorik när han hela tiden glider mellan två beskrivningar. Den första beskrivningen innehåller ett citat från Anders Borg om att det tar två år innan regeringens politik slår igenom. Det har Anders Borg sagt. Sedan låter Thomas Östros insinuera att fallande bruttonationalprodukt, sämre offentliga finanser och färre jobb beror på regeringens politik.

I nästa ögonblick och i nästa stycke går han in och diskuterar situationen i USA och den internationella ekonomin och konstaterar att det är en fullständigt genomgripande förändring som har skett under det senaste halvåret.

Den här glidningen är vulgoretorisk. Thomas Östros återkommer ständigt till att insinuera att det är regeringen som har startat bolånekrisen. Han säger ju inte det, men implikationen är att konsekvenserna för Sverige beror på regeringens politik.

Oppositionen har tagit initiativ till denna debatt i och med de tre motionerna, och det tycker jag i och för sig är bra. Samtidigt är det genomgående temat att det är en passivitet från regeringens sida. Det är själva motivet.

Men nu är det en annan typ av kritik vi möter. Vi hörde Sonia Karlsson tidigare här och vi har sett en KU-anmälan från Hans Hoff. Nu gäller kritiken att det går för snabbt. De förslag som har arbetats fram med stor hastighet under hösten har tydligen inte varit tillräckligt omsorgsfullt förberedda. Kritiken förs fram mot att det inte har varit en samlad bud-

getbehandling. Det finns ännu inte någon sann bild av åtaganden och garantier, menar man.

Det är en allvarlig kritik om den vore sann. Men innebörden är både från Hans Hoff och Sonia Karlsson är: Var god vänta! Om vi skulle ta era råd på allvar skulle vi vänta med era åtgärder. Ni välkomnar dem, men ni KU-anmäler dem. Det är opportunistiskt, herr talman.

Ta bara besluten om billånen på upp till 20 miljarder kronor! Om man hade följt den kritik som nu förs fram hade besluten om de lånen inte kunnat fattas förrän i februari mars, det vill säga om två tre månader. Denna försening hade naturligtvis skadat svensk fordonsindustri. Självfallet är det bättre med ett något otydligare beslut nu än ett detaljusterat beslut om flera månader. Om vi hade gjort som kritikerna nu inom socialdemokratin argumenterar för hade fler människor hunnit bli arbetslösa innan besluten hade fått verka. Färre hade blivit sysselsatta i framtidsinriktat arbete i svensk fordonsindustri.

Om den här vänta-och-se-linjen hade gällt beträffande det forsknings- och utvecklingsbolag som det beslutades om i går hade det sinkat ett regeringsbeslut med tre fyra veckor minst. Det hade dröjt till långt efter helgerna. Det hade varit dåligt. Det hade varit dåligt för människorna runt om i landet som hade fått finna sig i en större osäkerhet och ovisshet om framtiden. I stället, med regeringens inriktning på snabba motåtgärder mot krisen, kan nu planering och framåtsyftande arbete omedelbart sätta i gång och regeringen successivt under 2009 komma tillbaka med mer i information och fler beslut.

Med den inställning som finns i KU-anmälan och i Sonia Karlssons inlägg här tidigare till undsättningslånen – tänk bara namnet undsättningslån – som vi beslutade om i går hade det inte blivit någon undsättning. Det hade kanske blivit undsättning om en eller en och en halv månad, och då hade det kanske varit för sent. Det kan visa sig vara för sent för Saab och Volvo då.

Jag tror att man får besluta sig från Socialdemokraternas sida för om vi är passiva eller om vi är för snabba. Välj vilket ben ni ska stå på! Ni kan inte stå och vackla fram och tillbaka på det sätt som ni nu gör. Det är inte trovärdigt. Ni är opportunister; ni vill rida på båda hästarna samtidigt. Men samtidigt faller ni om inte mellan stolarna så i alla fall mellan hästarna. Vad vill ni egentligen med dessa dubbla budskap om att regeringen är både för långsam och för snabb?

Östros mantra under hela hösten om passivitet är nu effektivt dementerat inte bara av oss på regeringssidan utan också av Sonia Karlsson och av den KU-anmälan som Hans Hoff inlämnade i går.

ROT-avdraget som alla känner till och som det kom ett beslut om hade inte heller kunnat starta om vi hade varit passiva. Nu vet ett antal byggare och fastighetsägare att de har kunnat lägga ut beställningar med ROT-avdrag från i början av december och i allt arbete som sker därefter. Med er senaste linje om passivitet och att vänta och se hade det inte varit möjligt. Då skulle man sitta och vänta på ett makroekonomiskt prognosarbete och nya budgetprognoser innan man vidtog någon åtgärd.

Herr talman! Tiden går och jag ska undvika att dra över alltför mycket. Låt mig säga att det som jag har slagits av under den här debatten är att den gamla sanningen om att Sveriges offentliga finanser är extremt konjunktur känsliga är totalt bortglömt av oppositionen. De siffror som

har kommit på detta område i dag är skrämmande. Jag trodde faktiskt inte att de fortfarande var så konjunkturkänsliga.

Jag satt här i bänken och gjorde en del överslagsberäkningar. Konjunkturinstitutets siffror visar att de offentliga finanserna förbättrades med 83 miljarder 2007, i år med 26 miljarder och nästa år försämrades de med 30 miljarder. Det är ett omslag på 113 miljarder. Det beror inte på regeringen utan på den internationella finanskrisen. Ekonomistyrningsverkets beräkningar av de så kallade statens finanser, jag är inte på det klara med hur de har definierat detta begrepp, visar ett omslag mellan 2008 och 2009 på 176 miljarder. Det är skrämmande tal. Det måste vi ta hänsyn till i vår ekonomiska politik. Man kan inte bara blåsa på och låtsas som om det finns hur mycket pengar som helst.

Jag vet att Socialdemokraterna nu har slagit sig ihop med Lars Ohlys sedelpress. Nu har det tydligen utvecklats till ett helt tryckeri, men det accepterar inte vi på regeringssidan.

(Applåder)

Anf. 87 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik:

Herr talman! På tal om vulgodebatt tror jag faktiskt att det skulle bli bättre om du håller dig till manus, Carl B Hamilton.

(Applåder)

Jag skulle vilja ställa en fråga. Den handlar om något som inte har varit upp så jättemycket, nämligen ROT-avdraget. Jag skulle vilja veta hur du ser på det. Regeringen har aviserat att införa ett ROT-avdrag eller åtminstone komma med ett förslag om ett ROT-avdrag i januari. Men det ska inte omfatta hyresrätter. Det är en helt obegriplig slutsats. Det finns ett väldigt stort behov av ombyggnation just i flerbostadshusområden, i hyresrätter och i miljonprogramsområdena. Om man satsar stort på ombyggnation i miljonprogramsområdena finns det en väldigt stor möjlighet till energieffektivisering och att samtidigt skapa jobb i byggsektorn. Det är en väldigt arbetskraftsintensiv åtgärd.

Jag skulle vilja fråga Carl B Hamilton vad det är som gör att ni inte tycker att hyresrätter ska omfattas. Vad är det som gör att ni väljer att inte ta den möjligheten att både spara energi och skapa väldigt många arbetstillfällen? Är det möjligtvis ett sådant område där ni tycker att pengarna gör väldigt lite nytta?

Anf. 88 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! ROT-avdraget är permanent, och man kan möjligen fråga sig om det är en bra konjunkturåtgärder, men det har också den strukturella inriktningen att man ska göra svarta jobb vita. Det är en viktig förklaring till att den här åtgärden nu införs, och den är permanent. Jag tycker att Mikaela Valtersson kan lägga märke till att de åtgärder som hon förespråkar kan finansieras även för framtiden.

Vi har valt att lägga in detta i systemet med hushållsnära tjänster. En viktig skillnad mellan oss och andra är att vi tycker att det är väldigt viktigt att man har det i det systemet.

Sedan gäller det detta med energieffektivisering i fastigheter. Jag har sysslat en del med klimatfrågor. Jag håller helt och hållet med Mikaela Valtersson, men man måste kanske börja en annan ända, och där skulle

man ha börjat för länge sedan. Det gäller att vara mycket mer specifik när det gäller hur man bygger och renoverar fastigheter för att åstadkomma detta så att det blir lönsamt att ägna sig åt denna typ av investeringar. Jag tror inte att ROT-avdrag rakt av generellt är en särskilt effektiv metod för detta. Jag tror att man ska ha mer riktade och specificerade insatser där man talar om vilka åtgärder det är man vill finansiera. Att renovera ett badrum är inte särskilt klimatbefrämjande, men när det gäller frågan om hur man värmer en hyresfastighet eller en vanlig fastighet är det helt andra saker som kommer upp.

Anf. 89 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik:

Herr talman! Jag har stor respekt för att man vill förändra så att svarta jobb blir vita, men då är fortfarande frågan: Gäller inte det i hyresrätter och miljonprogramsområden? Jag förstår inte riktigt. Där finns det en enorm potential som verkligen skulle ge många arbetstillfällen. Gäller inte den ekvationen där?

Det är säkert så, som Carl B Hamilton själv säger, att det är systemet med hushållsnära tjänster som skiljer er från andra. Så är det nog. Ni har valt att avisera ett ROT-avdrag som ingår i konstruktionen med hushållsnära tjänster. Man hade kunnat säga att vi skulle göra det nu, på en gång, och sedan komma med ett nytt förslag om en månad med en ny konstruktion som också gäller flerbostadshus och hyresrätter för att kunna åstadkomma både energibesparingar och arbetstillfällen på det område där det finns en stor kraft och en stor potential.

Jag håller med om att det behövs många andra saker för att nå energi- och klimatmål. Därför har vi lagt fram ganska omfattande förslag i en partimotion. Det handlar om att man behöver ändra byggreglerna och energiförbrukningen per ytenhet. Man behöver göra det samtidigt som jag tror att man måste ge morötter i form av till exempel miljöinriktade ROT-avdrag och energieffektiviseringsstöd. Om man gör det samtidigt kan man få en väldigt bra utveckling där man når klimat- och energimål samtidigt som man möter lågkonjunkturen och skapar jobb.

Anf. 90 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Jag är övertygad om att svartjobben är betydligt vanligare när fysiska personer upphandlar byggtjänster än när byggföretag, som skulle vara aktuella när det gäller miljonprogramsområdena, gör det. Jag tror att det är helt olika typer av byggare som är aktuella härvidlag. Därför är det motiv som jag anger giltigt.

Jag vill inte utesluta att man vidtar särskilda åtgärder, inte minst när det gäller energieffektiviseringar, i framtiden för att åstadkomma detta i byggnadsbeståndet. Däremot tycker jag inte att ROT-avdrag är en träffsäker metod för att åstadkomma just det. Det går ju till alla typer av renoweringar, reparationer och underhåll.

Anf. 91 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton var överraskad över att statsfinanserna var så känsliga för konjunkturerna. Vi har ju valt här i Sverige att lösa våra gemensamma problem tillsammans, Carl B Hamilton, och därför har vi också en stor offentlig sektor. Det betyder att vi delar både risker och tillgångar utifrån de behov som finns i väldigt stor utsträckning.

Det andra alternativet är att man låter den enskilda plånboken ta bör-
dan och risken i stället. Då blir det väldigt orättvist, och det är väl det
som har hänt nu under er regeringstid. Socialförsäkringssystemen har
blivit kraftigt försämrade. Det gäller bland annat sjukförsäkringen och a-
kassan. Tidigare har Folkpartiet varit en fanbärare i försvaret av social-
försäkringarna. Nu har ni lämnat den linjen, och i stället överlåter ni till
arbetslösa att själva ta en mycket större börda vid arbetslöshet i stället för
att vi delar den tillsammans. Samma sak gäller de sjuka. Många gånger
är det dessutom kvinnor som är sjuka. De har slitit ut sig i den offentliga
sektorn på grund av att den har varit för dåligt finansierad så att organi-
sationen har blivit väldigt mager.

Hur känns det, Carl B Hamilton, att bedriva en sådan politik? Ni gick
ju till val på att ni skulle stärka sjukförsäkringen när ekonomin tillät det,
när sjukförsäkringen skulle gå med överskott. Sedan hoppade ni över att
den redan gick med överskott 2006. Det är faktiskt så att sjukförsäkring-
en har gått med överskott med 11 miljarder 2007, 8 miljarder 2008 och
beräknas gå med 10 miljarder i överskott nästa år. När tänker ni reparera
och förbättra sjukförsäkringen så att inte den enskilda, sjuka människan
själv ska behöva bära omkring på den stora bördan?

Anf. 92 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Jag trodde att Ulla Andersson skulle ta upp det här med
bankerna, så jag vill bara säga inledningsvis att Nordbanken var en stat-
lig bank som gick med väldigt stora förluster en gång i tiden och som var
en del av den förra bankkrisen.

Nu är det riktigt, som Ulla Andersson säger, att har man en stor of-
fentlig sektor så har man också konjunktur känsliga offentliga finanser.
Det är väldigt svårt att undvika. Men just därför har den här regeringen
och även tidigare regeringar i Sverige varit väldigt noga med att ha ett
överskottsmål som har varit väl tilltaget, 2 procent av bnp.

Det jag vill understryka nu är att den här konjunktur känsligheten fö-
refaller vara lika stor i dag som den var tidigare, för de reformer som
man ändå har gjort beträffande budget och hanteringen av de offentliga
finanserna har inte klarat av detta, utan vi går in i en ny situation. Vi får
vara otroligt försiktiga så att vi inte än en gång hamnar i stora underskott.
De stora underskotten förra gången berodde inte på, skulle jag vilja
hävda, att den dåvarande regeringen – jag satt med och var ansvarig, så
det är väl att jag säger det – var slarvig eller slösaktig. Det berodde på att
vi hade en inhemskt orsakad bankkris med bland annat Nordbanken som
var en statlig bank. Jag vill gärna ha sagt det.

Kom ihåg konjunktur känsligheten!

Anf. 93 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Jag blir lite förvånad när du, Carl B Hamilton, undviker
att svara på mina frågor. Du pratar om att de fortfarande är konjunktur-
känsliga trots de reformer vi har gjort. Det är ju så att de reformer den
här regeringen faktiskt har åstadkommit delvis är att minska intäkterna
väldigt mycket till statsbudgeten. Ni har valt att sänka skatten med unge-
fär 100 miljarder. Det betyder ju någonting. Man väljer att finansiera
detta genom nedskärningar i bland annat sjukförsäkringen och a-kassan,

vilket i sin tur betyder att den enskilde individen får bära en mycket större börda.

Nu är sjukförsäkringen omgjord, så nu vid nyår kommer ganska många människor att tvingas ut utanför sjukförsäkringssystemet och tvingas till kommunernas socialkontor i stället, och det kan ju inte vara i linje med Folkpartiets syn på hur socialförsäkringssystemet borde fungera. Dessutom har ni sänkt ersättningsnivåerna kraftigt i sjukförsäkringen och inte heller förbättrat de rehabiliteringsinriktade insatserna på det sätt som skulle behövas.

Det ni har gjort är alltså att kraftigt minska intäkterna till statsbudgeten, ni har minskat utgifterna på de kanske mest känsliga områdena, det vill säga a-kassan och sjukförsäkringen och ni står här och pratar om ordning och reda i statsfinanserna och en ansvarsfull ekonomisk politik. Är det ansvarsfullt att vidta de här åtgärderna? Och när tänker ni verkställa era vallöften att reparera sjukförsäkringen?

Anf. 94 CARL B HAMILTON (fp) replik:

Herr talman! Det är välbekant att Folkpartiet kämpade för höga ersättningsnivåer i sjukförsäkringen och att man ingick en kompromiss. Ulla Andersson får väl vänja sig vid tanken på att man faktiskt kommer att få kompromissa när Ulla Andersson tillsammans med de andra två partierna ska arbeta fram en regeringsplattform, eller vad ni kallar det – valplattform får det ju inte heta. Det är väl bra träning. Man kan väl också stoppa in ett annat träningsmoment, nämligen att ni får se till att den budget som ni lägger fram har samma utrymme som era två partner i framtiden.

Huvudpoängen i mitt försvar för socialförsäkringssystemet är att en förutsättning för att de systemen ska finnas och vara bra och tillräckligt generösa är att man har en väldigt stor andel av befolkningen i arbete. Arbetslinjen är A och O. Hoppas man över det första ledet och bara koncentrerar sig på det andra ledet, nämligen förmånen att utan att diskutera fokusera på hur välståndet ska skapas, då har man grävt välfärdssystemets grav.

Vi har försökt värna systemet genom vår starka betoning av arbetslinjen – att se till att så många människor som möjligt tidigt kommer in i arbetslivet, att de som är utlandsfödda i större utsträckning kommer in i arbetslivet och att människor gärna arbetar längre än vad de gör för närvarande så att den faktiska pensionsåldern höjs. Vi vill inte att människor som redan arbetar väldigt mycket ska springa som skållade råttor i sjukvårdskorridorerna och arbeta mer, utan det är snarare så att en större andel av befolkningen ska arbeta heltid, komma in tidigare i arbetslivet och lämna arbetslivet senare. Och som sagt var: De som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden måste komma in i större utsträckning. Det är på det sättet som välfärdssystemen kan räddas för framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

Föredrogs utbildningsutskottets utlåtande 2008/09:UbU3 Migration och rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem (KOM(2008)423).

Förste vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld. (Beslut fattades under 15 §.)

14 § Fortsatt svenskt deltagande i fredsstyrkan i Kosovo (Kfor)

Fortsatt svenskt deltagande i fredsstyrkan i Kosovo (Kfor)

Föredrogs sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande 2008/09:UFöU2 Fortsatt svenskt deltagande i fredsstyrkan i Kosovo (KFOR) (prop. 2008/09:72).

Anf. 95 ÅSA LINDESTAM (s):

Herr talman! Jag tror att vi är många från det sammansatta utskottet som har varit på besök i Kosovo, och vi har sett mycket av hur våra styrkor där har arbetat.

Nu kommer vi till ett historiskt beslut. FN:s säkerhetsråd tog redan 1999 beslut om resolution 1244 och ville ha en internationell säkerhetsnärvaro i landet. Under FN-stadgans kap. 7 finns vi där.

Nu kommer det att hända någonting mer. I år den 17 februari förklarade sig Kosovo självständigt. Utifrån det här blir det ett oklart läge om vilken status landet egentligen ska ha. Vi är drygt 50 länder just nu som har erkänt Kosovo, men det finns ju många kvar, så var kommer vi att hamna?

Det beslut som vi kommer att ta i dag och som är unikt är att Sverige ska överväga att inleda en utfasning. Vi kommer alltså militärt på sikt att lämna Kosovo – inte lämna dem i sticket, tvärtom, utan växla över till en mer civil styrka, som de egentligen behöver. Vi kommer förmodligen att satsa mer på polisen och på domstolsväsendet.

Det beslut som ligger framför oss i dag kommer också att innehålla ett års förlängning. Regeringen hade önskat ett par års förlängning, men ett enigt utskott säger att ett års förlängning är någonting som är bra. Det här kommer att leda till att vi fortsätter i Priština. Vi kommer att ha ett skyttekompani, ledning och underhåll förstås samt några stabsofficerare. De kommer att få vara max 250 personer. Om det skulle hända någonting där nere så att vi behöver evakuera dem kan vi utöka styrkan till maximalt 540 personer, men då endast för att evakuera.

Så ser det ut just nu. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkandet, som ett helt enigt sammansatt utskott står bakom.

Anf. 96 MATS SANDER (m):

Herr talman! Jag vill inleda mitt anförande med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Fallet Kosovo är unikt. Det pågick en etnisk rensning fram till att Nato ingrep 1999. Sedan dess är området ett FN-protectorat. Det är också ett av Europas fattigaste länder, beläget i vår kontinents allra oroligaste region och fast i ett dödläge med Serbien som inga överläggningar hittills har lyckats rubba. Det arbete som har inletts i Kosovo är långt ifrån färdigt.

Republiken Kosovo förklarade sig som självständig nation i våras och har erkänts av ett 50-tal länder, däribland Sverige. Läget är nu mer stabilt än det varit tidigare, och den totala truppenvaron har som ett resultat av detta skurits ned.

Kfor-styrkan måste få fortsätta sitt arbete så länge bedömningen görs att den behövs där. Det är naturligt även för Sverige att fortsätta att bidra. Och de insatser som Sverige har medverkat till hittills har varit lyckosamma. Vikten av upprättandet av en långvarig stabilitet kan inte nog understrykas.

Civila insatser är mycket viktiga, men för att nå dit och för att nå ekonomiskt välbstånd och utveckling krävs säkerhet och en fungerande rättsstat. De militära insatserna har utgjort en förutsättning för det civila arbetet.

Herr talman! Sverige har under många år bidragit till demokratiutvecklingen och fortsätter att göra det. Ett antal projekt pågår för att ge stöd åt Kosovos regering, och det är viktigt att fortsätta på det spåret. Vi som nation måste ta ansvar för att verka för fred, säkerhet och utveckling i världen, och då främst i våra närområden.

Ända sedan FN:s säkerhetsråd beslutade om resolutionen om Kosovo har Sverige varit en partner i den allians som hittills har sett till att trygga utvecklingen i området. Vi kommer att fortsätta att bidra till en positiv utveckling.

Som Åsa sade förut handlar det om en enighet i det sammansatta utskottet om att fortsätta att sända svenska soldater, kvinnor och män, till Kosovo i ytterligare ett år. Jag vill önska dem lycka till och sända dem en hälsning att riksdagen i bred enighet har ställt sig bakom den viktiga insats de ingår i.

Anf. 97 STAFFAN DANIELSSON (c):

Herr talman! Situationen på västra Balkan och i Kosovo har stabiliserats efter de förödande inbördeskrigen på 1990-talet. De internationella fredsfrämjande insatserna har spelat en avgörande roll för detta, och Sverige har uthålligt bidragit med både militära och civila insatser för fred och säkerhet och för utvecklingsbistånd och återuppbyggnad.

När vi ser vad det internationella samfundet faktiskt har åstadkommit i denna del av världen – låt vara att man var sen i starten, inte minst vad gäller EU – så måste förhoppningen vara att samma stabilitet ska nås så småningom även i Afghanistan, som vi diskuterade i går.

Men även om läget i Kosovo har förbättrats är det fortfarande mycket skört. Säkerhetsläget i Kosovo är visserligen stabilt men det finns fortsatt betydande risker för att våldsamma incidenter ska utbryta mellan olika befolkningsgrupper.

Både Nato, som leder Kfor-insatsen i Kosovo, och regeringen bedömer att det finns ett fortsatt behov av en internationell militär närvaro i Kosovo. Utskottet delar den bedömningen, liksom att mer genomgripande förändringar och nedskärningar av Kfor-styrkan nog kommer att aktualiseras under 2009.

När det gäller internationella fredsinsatser som denna – och för övrigt även i andra internationella åtaganden – är det självfallet viktigt att Sverige är en trovärdig och långsiktig samarbetspartner. Därför förvånar det att socialdemokraterna i sin budgetmotion – och hela oppositionen i sin gemensamma motion i denna fråga – ville att riksdagen nu skulle besluta att Sveriges militära insats i Kosovo skulle avslutas omgående. Detta är inte praktiskt möjligt, och det vore inte bra för vår internationella trovärdighet.

Mot den bakgrunden är det glädjande att ett enigt utskott nu ger ett fortsatt mandat för den svenska militära fredsinsatsen i Kosovo under 2009. Utskottsmajoriteten har gått motionärerna till mötes om denna kortare mandattid, samtidigt som utskottet också är överens om att Sverige i ordnade former ska överväga att fasa ut sin militära insats.

Jag är glad över att kunna yrka bifall till ett enigt utskottsförslag.

Anf. 98 ALLAN WIDMAN (fp):

Herr talman! Jag instämmer gärna i det som Mats Sander tidigare anförde. Naturligtvis är Kosovo på många sätt ett unikt exempel. Ett avseende som hittills inte har nämnts är att det i samband med den intervention som det internationella samfundet gjorde i slutet av 1990-talet blev uppenbart att vår skyldighet att skydda befolkningar inte alltid kräver mandat i internationellt erkända forum.

Jag delar också Mats Sanders synpunkt om arbetet. Det är långt ifrån avslutat. Ändå torde det vara uppenbart för dem som under åren har besökt Kosovo och den svenska militära insatsen där att det behov som nu tonar fram mer och mer bör ersättas med civila resurser snarare än militära resurser. Men det är också självklart att man när man funderar över att lämna Kosovo måste vara noga med att göra det i dialog med alla andra parter som befinner sig där.

Under den förra mandatperioden var Kosovomandatet för Sveriges del på obegränsad tid. Nu sätter vi fasta tidpunkter för riksdagens beslut. Det mandat som vi sannolikt kommer att fatta beslut om nu inom kort sträcker sig ett år och två veckor. Jag tycker att detta är en bra ordning. Enligt regeringsformen ankommer det på riksdagen och ingen annan att sända svenska män och kvinnor utomlands, och då är det inte mer än rätt att den här kammaren är betydligt mer *hands on* än den har varit tidigare.

Herr talman! Den här kammaren åtskiljs snart för att ägna sig åt jul- och nyårsledighet. Jag tycker att det är rätt att då till sist ägna en tanke åt de svenska män och kvinnor som under denna tid är kvar på sin vakt.

Anf. 99 ELSE-MARIE LINDGREN (kd):

Herr talman! Vi har ett väldigt välskrivet betänkande, och vi har ett enigt utskott. Mina företrädare här i debatten har på ett utmärkt sätt framfört det vi alla står bakom.

Jag vill därför bara yrka bifall till förslaget i betänkandet. God jul och gott nytt år till alla!

Anf. 100 PETER RÅDBERG (mp):

Herr talman! Den självständighetsförklaring som den 17 februari i år avgavs av Kosovos parlament var en stor seger för demokratin på Balkan. Självständighetsförklaringen har mött bred internationell uppslutning, och i dag har ett femtiotal länder, inklusive Sverige och flertalet av EU-länderna, erkänt Kosovo.

Myndigheterna i Kosovo har upprättat strukturer och institutioner för administrationen av de kosovoalbanska delarna av Kosovo. I de norra delarna av Kosovo, där den kosovoserbiska minoriteten har skapat egna, parallella styrelsestrukturer, inklusive ett eget parlament i staden Mitrovica, saknas tyvärr i allt väsentligt såväl rättsväsen som en fungerande internationell civil närvaro.

Man måste ändå säga att säkerhetsläget i Kosovo är stabilt, men det finns naturligtvis risker för att våldsamheter i framtiden kan bryta ut mellan olika befolkningsgrupper.

Miljöpartiets uppfattning är att det har varit riktigt att Sverige har varit med och bidragit till stabiliteten i Kosovo sedan 1999, men säkerhetsläget är inte av den digniteten att vi framdeles ska ha kvar våra militära styrkor i Kosovo. Den närvaron bör fasas ut, och jag gläds över att majoriteten har ändrat sig från ett tvåårigt mandat till ett ettårigt – det var precis det som oppositionen hade föreslagit – och att man är beredd att överväga att inleda en utfasning av Sveriges militära trupp.

Sverige ska naturligtvis fortsätta att hjälpa till i Kosovo, men då är det på det civila området som vi ska vara där – inte på det militära.

Med anledning av att majoriteten har ändrat sig på dessa två helt avgörande punkter om mandattidens längd och om att överväga en utfasning av den svenska truppen finns det också enighet i den här frågan. Därmed yrkar jag också bifall till utskottets förslag.

Anf. 101 BJÖRN VON SYDOW (s):

Herr talman! Jag tar till orda för att försöka ge en redovisning av ett arbete som jag har kommit att få i Europarådets parlamentariska församling. Det är alltid en fråga om hur ledamöter och vårt arbete i de parlamentariska församlingarna ska kunna redovisas och diskuteras i kammaren. Jag vill därför ta tillfället i akt att göra det.

Jag gläds åt det betänkande som finns på kammarens bord. Självfallet tycker jag att det är väldigt positivt att där inte finns några reservationer.

Herr talman! Det som har hänt i Europarådet är att självständighetsförklaringen ledde till att av 47 medlemsstater 29 har erkänt Kosovo som en självständig stat.

Det betyder att det möjligtvis inte finns en majoritet för att Kosovo skulle kunna bli medlem i Europarådet. Det är åtminstone ett gränsfall.

Europarådet, framför allt generalsekretariatet, har hållit en mycket låg profil och skiljer sig därigenom från flertalet andra europeiska och internationella organisationer. Man har också sökt komma fram genom att väldigt klart uttala att Europarådets närvaro, som är ganska begränsad, är byggd på statusneutralitet.

Herr talman! I den parlamentariska församlingen kändes det väl inte helt tillfredsställande att Europarådet med dess inriktning på demokrati, politiken i vid mening, hade en så låg profil i Kosovo. Därför var det en process där även Göran Lindblad, som är ordförande i politiska utskottet och som företräder Moderaterna här hemma, var med. Den ledde till att jag väckte en motion i församlingen som fick ett ganska brett stöd. Så småningom blev jag utsedd till rapportör för den parlamentariska församlingen kring Kosovo.

Uppdraget löper på två år. Och det innebär att söka övervaka, bedöma, att Kosovos invånare, vilka etniska grupper de än räknar sig till, omfattas av det demokratiska systemets olika komponenter.

Det gäller att följa och bedöma samhällsstyrningen, *good governance*, rättsstatligheten och de mänskliga rättigheterna.

Det gäller att utan att tangera de omstridda principfrågorna om Kosovos status försöka se om det går att hitta en mekanism som gör att Kosovos alla invånare kan få tillträde till Europarådets kontrollmekanismer och att invånarna, genom lösningar, i realiteten kan omfattas av Europarådets stadga och alla de grundläggande konventioner som reglerar de demokratiska förhållandena i Europas stater.

Det finns en rekommendation, antagen med två tredjedels majoritet i församlingen, som grund. Regeringarna har under det svenska ordförandeskapet i ministerkommittén ställt sig bakom denna.

Trots att statusfrågan är så omstridd – möjligtvis förändras den och blir tydligare – är det möjligt att det ändå går att hitta någonting som gör att invånarna i Kosovo får bättre rättsstatliga och demokratiska förhållanden.

En sak handlar om att också identifiera vilken närvaro Europarådet självt och dess delvis av EU finansierade verksamhet ska ha i Kosovo.

Jag vill gärna säga att det vore mycket värdefullt om det kunde bli ett fördjupat interparlamentariskt samarbete, om det ginge att få till stånd ett ökat samarbete när det gäller de interparlamentariska församlingar som vi har i Europa och som alla har kommit att behandla Kosovofrågan. Det handlar om vilka rekommendationer vi ska dra och lägga fram för våra regeringar.

Jag hoppas att Kosovofrågan, i och med det som har kommit i gång i vår riksdag med ökat samspel mellan de interparlamentariska delegationerna, kan komma på dagordningen i den samverkan och att vi sedan utåt kan påverka i våra respektive församlingar.

Herr talman! Jag är tacksam för att jag fått tillfälle att hålla detta anförande. Jag ser det, som jag sade inledningsvis, som något av ett bidrag när det gäller hur de interparlamentariska organisationernas verksamhet ska kunna bli föremål för debatt i de nationella parlamenten.

Jag får också tillåta mig att önska herr talman goda helger.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 15 §.)

15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Punkt 17 (Skyddsvärd skog)

1. utskottet

2. res. 2 (s)

Votering:

158 för utskottet

103 för res. 2

21 avstod

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 23 c, 20 fp, 18 kd, 11 mp

För res. 2: 103 s

Avstod: 20 v, 1 mp

Frånvarande: 27 s, 11 m, 6 c, 8 fp, 6 kd, 2 v, 7 mp

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Redogörelser för kommunernas ekonomi)

1. utskottet

2. res. 1 (s, v)

Votering:

160 för utskottet

125 för res. 1

1 avstod

63 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 23 c, 20 fp, 18 kd, 13 mp

För res. 1: 105 s, 20 v

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 25 s, 11 m, 6 c, 8 fp, 6 kd, 2 v, 5 mp

Punkt 4 (Jämställda löner i kommunsektorn)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet
2. res. 2 (v)

Votering:

255 för utskottet

21 för res. 2

7 avstod

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 95 s, 86 m, 23 c, 19 fp, 18 kd, 14 mp

För res. 2: 2 s, 19 v

Avstod: 7 s

Frånvarande: 26 s, 11 m, 6 c, 9 fp, 6 kd, 3 v, 5 mp

Jasenko Omanovic (s) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering
2. motiveringen i res. 3 (s)

Votering:

159 för utskottet

106 för res. 3

20 avstod

64 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 23 c, 19 fp, 18 kd, 13 mp

För res. 3: 105 s, 1 mp

Avstod: 20 v

Frånvarande: 25 s, 11 m, 6 c, 9 fp, 6 kd, 2 v, 5 mp

FiU4 Utgiftsområde 26 Statsskuldräntor m.m.

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen

Punkterna 1 och 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

Punkt 3 (Sveriges kostnader för EU-medlemskapet)

1. utskottet

2. res. 1 (mp)

Votering:

250 för utskottet

14 för res. 1

20 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 105 s, 86 m, 23 c, 19 fp, 17 kd
För res. 1: 14 mp
Avstod: 20 v
Frånvarande: 25 s, 11 m, 6 c, 9 fp, 7 kd, 2 v, 5 mp

Punkt 4 (Klimatsäkring av EU-budgeten)

1. utskottet
2. res. 2 (mp)
Votering:
265 för utskottet
14 för res. 2
4 avstod
66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 103 s, 86 m, 23 c, 19 fp, 18 kd, 16 v
För res. 2: 14 mp
Avstod: 4 v
Frånvarande: 27 s, 11 m, 6 c, 9 fp, 6 kd, 2 v, 5 mp

FiU12 Åtgärder mot konjunkturförsvagningen

Punkt 1 (Förändring av statsbudgetens utgifter och inkomster för 2008)

1. utskottet
2. res. 1 (s)
3. res. 2 (v)
4. res. 3 (mp)
Förberedande votering 1:
21 för res. 2
14 för res. 3
242 avstod
72 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Eva-Lena Jansson (s) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats som frånvarande.

Förberedande votering 2:

106 för res. 1
21 för res. 2
157 avstod
65 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
142 för utskottet
105 för res. 1
35 avstod
67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Solveig Ternström (c) anmälde att hon avsett att rösta ja men markerats ha avstått från att rösta.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 85 m, 21 c, 19 fp, 17 kd

För res. 1: 105 s

Avstod: 1 c, 20 v, 14 mp

Frånvarande: 25 s, 12 m, 7 c, 9 fp, 7 kd, 2 v, 5 mp

Punkt 2 (Förändring av utgiftsramar och ändrad beräkning av statsbudgetens inkomster för 2009)

1. utskottet

2. res. 4 (s)

3. res. 5 (v)

4. res. 6 (mp)

Förberedande votering 1:

20 för res. 5

14 för res. 6

248 avstod

67 frånvarande

Kammaren biträdde res. 5.

Förberedande votering 2:

108 för res. 4

20 för res. 5

155 avstod

66 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Huvudvotering:

146 för utskottet

105 för res. 4

34 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 86 m, 23 c, 19 fp, 18 kd

För res. 4: 105 s

Avstod: 20 v, 14 mp

Frånvarande: 25 s, 11 m, 6 c, 9 fp, 6 kd, 2 v, 5 mp

Punkterna 3–5

Kammaren biföll utskottets förslag.

UbU3 Migration och rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem

Kammaren biföll utskottets förslag.

Utskottets utlåtande lades till handlingarna.

UFöU2 Fortsatt svenskt deltagande i fredsstyrkan i Kosovo (KFOR)

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.43 på förslag av förste vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.53 för att finansutskottet skulle beredas möjlighet att sammanträda.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.53.

16 § Bordläggning

Anmälades och bordlades

Motioner

med anledning av prop. 2008/09:77 Ett enklare system för skattereduktion för hushållsarbete

2008/09:Sk13 av Marie Engström m.fl. (v, s, mp)

med anledning av prop. 2008/09:78 Ytterligare åtgärder mot ordningsstörningar vid idrottsarrangemang

2008/09:Ju12 av Thomas Bodström m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2008/09:83 Taxering och beskattning av ägarlägenheter

2008/09:Sk14 av Lars Johansson m.fl. (s, v, mp)

med anledning av prop. 2008/09:91 Ägarlägenheter

2008/09:C3 av Carina Moberg m.fl. (s, v, mp)

med anledning av redog. 2008/09:RRS9 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Sänkta socialavgifter

2008/09:Sf10 av Veronica Palm m.fl. (s, v, mp)

med anledning av redog. 2008/09:RRS12 Riksrevisionens styrelses redogörelse angående Avveckling av myndigheter

2008/09:Fi13 av Thomas Östros m.fl. (s, v, mp)

Finansutskottets betänkande

2008/09:FiU10 Statsbudget för 2009

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 19 december

2008/09:227 Kvinnors asylskäl

av *Kalle Larsson* (v)

till statsrådet Tobias Billström (m)

2008/09:228 A-kassans förändring

av *Eva-Lena Jansson* (s)

till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:229 Guantánamos fångar

av *Luciano Astudillo* (s)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 januari 2009.

18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 19 december

2008/09:434 Sambandet mellan integrationsfrågor och konsumentfrågor

av *Eva Sonidsson* (s)

till integrations- och jämställdhetsminister Nyamko Sabuni (fp)

2008/09:435 Utbildning för judiska barn och ungdomar utanför storstäderna

av *Birgitta Ohlsson* (fp)

till utbildningsminister Jan Björklund (fp)

2008/09:436 Energieffektiviseringsutredningen

av *Michael Hagberg* (s)

till näringsminister Maud Olofsson (c)

2008/09:437 Syntetisk diesel

av andre vice talman *Birgitta Sellén* (c)

till finansminister Anders Borg (m)

2008/09:438 Situationen för azerisk journalist i Iran

av *Amineh Kakabaveh* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:439 Situationen för turkisk parlamentsledamot

av *Amineh Kakabaveh* (v)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:440 Sveriges utsläppsminskningar och dess andel av åtaganden i andra länder

av *Wiwi-Anne Johansson* (v)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2008/09:441 Mål för Presstödsnämnden för budgetåret 2009

av *Wiwi-Anne Johansson* (v)
till kulturminister Lena Adelson Liljeroth (m)

2008/09:442 Bristande rättssäkerhet för kvinnor i asylprocessen

av *Anne Ludvigsson* (s)
till statsrådet Tobias Billström (m)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 januari 2009.

19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmäldes att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 19 december

2008/09:383 Arbetsmarknadsläget i Västerbotten

av *Britta Rådström* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

2008/09:385 Arbetsmarknadssituationen i Gävleborgs län

av *Raimo Pärssinen* (s)
till arbetsmarknadsminister Sven Otto Littorin (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 13 januari 2009.

20 § Kammaren åtskildes kl. 14.54.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 9 §
anf. 34 (delvis),
av andre vice talmannen därefter till och med 12 § anf. 66 (delvis),
av förste vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.43 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
2 § Ledighet	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till utskott	1
4 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden.....	2
5 § Meddelande om partiledardebatt	2
6 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
7 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 18 december.....	3
TU2 Framtidens resor och transporter – infrastruktur för hållbar tillväxt.....	3
MJU8 Grönbok om jordbruksprodukters kvalitet.....	5
UFöU1 Fortsatt svenskt deltagande i internationella säkerhetsstyrkan i Afghanistan (ISAF).....	5
8 § Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	6
Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU2.....	6
Anf. 1 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (m).....	6
Anf. 2 SONIA KARLSSON (s)	7
Anf. 3 ULLA ANDERSSON (v).....	9
Anf. 4 GÖRAN PETTERSSON (m)	10
Anf. 5 ULLA ANDERSSON (v) replik	11
Anf. 6 GÖRAN PETTERSSON (m) replik.....	11
Anf. 7 ULLA ANDERSSON (v) replik	12
Anf. 8 GÖRAN PETTERSSON (m) replik.....	12
Anf. 9 PER ÅSLING (c)	13
Anf. 10 CARL B HAMILTON (fp)	13
Anf. 11 EMMA HENRIKSSON (kd).....	14
(Beslut fattades under 15 §.).....	15
9 § Allmänna bidrag till kommuner.....	15
Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU3.....	15
Anf. 12 ANN-CHARLOTTE HAMMAR JOHNSSON (m).....	15
Anf. 13 TOMMY TERNEMAR (s)	15
Anf. 14 ALICE ÅSTRÖM (v).....	18
Anf. 15 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp).....	19
Anf. 16 ANNA LILLIEHÖÖK (m).....	22
Anf. 17 TOMMY TERNEMAR (s) replik	23
Anf. 18 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	23
Anf. 19 TOMMY TERNEMAR (s) replik	24
Anf. 20 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	24
Anf. 21 ALICE ÅSTRÖM (v) replik.....	24
Anf. 22 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	25
Anf. 23 ALICE ÅSTRÖM (v) replik.....	25
Anf. 24 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	26
Anf. 25 CHRISTOPHER ÖDMANN (mp) replik.....	26
Anf. 26 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	26

Anf. 27	CHRISTOPHER ÖDMANN (mp) replik	27
Anf. 28	ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	27
Anf. 29	JÖRGEN JOHANSSON (c)	27
Anf. 30	TOMMY TERNEMAR (s) replik	30
Anf. 31	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	31
Anf. 32	TOMMY TERNEMAR (s) replik	31
Anf. 33	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	31
Anf. 34	CHRISTOPHER ÖDMANN (mp) replik	31
Anf. 35	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	32
Anf. 36	CHRISTOPHER ÖDMANN (mp) replik	32
Anf. 37	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	33
Anf. 38	EMMA HENRIKSSON (kd)	33
Anf. 39	AGNETA GILLE (s)	34
Anf. 40	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	36
Anf. 41	AGNETA GILLE (s) replik	36
Anf. 42	JÖRGEN JOHANSSON (c) replik	37
Anf. 43	AGNETA GILLE (s) replik	37
	(Beslut fattades under 15 §.)	38
10 §	Statsskuldsräntor m.m.	38
	Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU4	38
	(Beslut fattades under 15 §.)	38
11 §	Avgiften till Europeiska gemenskapen	38
	Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU5	38
Anf. 44	MAX ANDERSSON (mp)	38
Anf. 45	MONICA GREEN (s)	40
Anf. 46	MAX ANDERSSON (mp) replik	42
Anf. 47	MONICA GREEN (s) replik	42
Anf. 48	MAX ANDERSSON (mp) replik	42
Anf. 49	MONICA GREEN (s) replik	42
Anf. 50	PEDER WACHTMEISTER (m)	43
	(Beslut fattades under 15 §.)	43
12 §	Åtgärder mot konjunkturförsvagningen	43
	Finansutskottets betänkande 2008/09:FiU12	43
Anf. 51	GÖRAN PETTERSSON (m)	43
Anf. 52	THOMAS ÖSTROS (s)	43
Anf. 53	ULLA ANDERSSON (v)	48
Anf. 54	MIKAELA VALTERSSON (mp)	52
Anf. 55	STEFAN ATTEFALL (kd)	55
Anf. 56	THOMAS ÖSTROS (s) replik	58
Anf. 57	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	58
Anf. 58	THOMAS ÖSTROS (s) replik	59
Anf. 59	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	60
Anf. 60	MIKAELA VALTERSSON (mp) replik	60
Anf. 61	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	61
Anf. 62	MIKAELA VALTERSSON (mp) replik	61
Anf. 63	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	62
Anf. 64	ULLA ANDERSSON (v) replik	62
Anf. 65	STEFAN ATTEFALL (kd) replik	63

Anf. 66 ULLA ANDERSSON (v) replik	63
Anf. 67 STEFAN ATTEFALL (kd) replik	64
Anf. 68 BERTIL KJELLBERG (m)	65
Anf. 69 THOMAS ÖSTROS (s) replik	66
Anf. 70 BERTIL KJELLBERG (m) replik	67
Anf. 71 THOMAS ÖSTROS (s) replik	67
Anf. 72 BERTIL KJELLBERG (m) replik	68
Anf. 73 ULLA ANDERSSON (v) replik	68
Anf. 74 BERTIL KJELLBERG (m) replik	69
Anf. 75 ULLA ANDERSSON (v) replik	69
Anf. 76 BERTIL KJELLBERG (m) replik	70
Anf. 77 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik	70
Anf. 78 BERTIL KJELLBERG (m) replik	70
Anf. 79 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik	71
Anf. 80 BERTIL KJELLBERG (m) replik	71
Anf. 81 PER ÅSLING (c)	71
Anf. 82 THOMAS ÖSTROS (s) replik	73
Anf. 83 PER ÅSLING (c) replik	74
Anf. 84 THOMAS ÖSTROS (s) replik	74
Anf. 85 PER ÅSLING (c) replik	75
Anf. 86 CARL B HAMILTON (fp)	75
Anf. 87 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik	77
Anf. 88 CARL B HAMILTON (fp) replik	77
Anf. 89 MIKAELA VALTERSSON (mp) replik	78
Anf. 90 CARL B HAMILTON (fp) replik	78
Anf. 91 ULLA ANDERSSON (v) replik	78
Anf. 92 CARL B HAMILTON (fp) replik	79
Anf. 93 ULLA ANDERSSON (v) replik	79
Anf. 94 CARL B HAMILTON (fp) replik	80
(Beslut fattades under 15 §.)	80
13 § Migration och rörlighet: utmaningar och möjligheter för	
EU:s utbildningssystem	81
Utbildningsutskottets utlåtande 2008/09:UbU3	81
(Beslut fattades under 15 §.)	81
14 § Fortsatt svenskt deltagande i fredsstyrkan i Kosovo	
(Kfor)	81
Sammansatta utrikes- och försvarsutskottets betänkande	
2008/09:UFöU2	81
Anf. 95 ÅSA LINDESTAM (s)	81
Anf. 96 MATS SANDER (m)	82
Anf. 97 STAFFAN DANIELSSON (c)	82
Anf. 98 ALLAN WIDMAN (fp)	83
Anf. 99 ELSE-MARIE LINDGREN (kd)	83
Anf. 100 PETER RÅDBERG (mp)	84
Anf. 101 BJÖRN VON SYDOW (s)	84
(Beslut fattades under 15 §.)	85
15 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens	
sammanträde	86

FiU2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	86
FiU3 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	86
FiU4 Utgiftsområde 26 Statskuldsräntor m.m.	87
FiU5 Utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	87
FiU12 Åtgärder mot konjunkturförsvagningen	88
UbU3 Migration och rörlighet: utmaningar och möjligheter för EU:s utbildningssystem	89
UFöU2 Fortsatt svenskt deltagande i fredsstyrkan i Kosovo (KFOR)	89
Ajournering.....	90
Återupptagna förhandlingar	90
16 § Bordläggning.....	90
17 § Anmälan om interpellationer	91
18 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	91
19 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	92
20 § Kammaren åtskildes kl. 14.54.	92

Tryck: Elanders, Vällingby 2009